

307.2

ด 246ก

54

การส่งผลการสอนประกอบหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษา 3
ให้สัมพันธ์กับลักษณะความเป็นอยู่และปัญหาชนบทภาคกลาง
โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ระบบ

ปริญญานิพนธ์

ของ

สุนทร จันทร์ศรี

หอสมุดกลาง

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

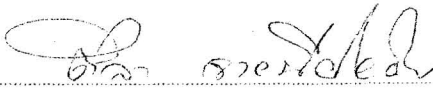
เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

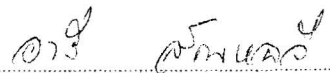
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

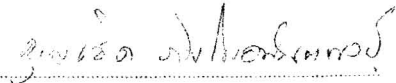
มีนาคม 2519

21 ก.ค. 19

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำคณะได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคณะหลักสูตรปริญญาการศึกษาหาบัณฑิต
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้.

 ประธานกรรมการ

 กรรมการ

 กรรมการ

ประกาศคุณการ

ผู้เขียนขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อ ดร.ศีดา จายนัยโยธิน ศาสตราจารย์
ดร.อารี สันตผล และ อาจารย์ บุญเชิด วิทยุโณนันทพงษ์ ที่ช่วยกรุณาตรวจแก้ไข
จนสำเร็จเรียบร้อย

ขอขอบพระคุณต่ออาจารย์สายหยุด สมประสงค์และคณะศึกษานิเทศก์ จังหวัด
กาญจนบุรี ที่ได้ช่วยกรุณาช่วยเหลือมาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณต่อการยกยูนินิเทศ ที่ได้ให้ความอุปการะในการวิจัยครั้งนี้

สุดท้ายขอขอบพระคุณต่อครูใหญ่โรงเรียนวัดศรีโสดหารามวรวิหาร ครูใหญ่
โรงเรียนวัดวังศาลาที่รับผิดชอบให้ชุดการสอน และขอบคุณคุณเบญจมาศ พูลพัฒน์
และคุณระจิต มณีวงศ์ ผู้ทดลองใช้ชุดการสอน

สุนทร จันทศิริ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1	บทนำ
	คำนำ
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า
	สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า
	กํานินยามศัพท์เฉพาะ
2	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า
	การวิเคราะห์ระบบ
	การจัดบทเรียนให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น
	ชุดการสอน
	หลักสูตรและวิธีสอนสังคมศึกษา
3	การดำเนินการศึกษาค้นคว้า
	การสร้างชุดการสอน
	การสร้างแบบทดสอบ
	การดำเนินการทดลองภาคสนาม
	การจัดกระทำข้อมูล

4	ผลการศึกษาค้นคว้า	41
	ผลการเปรียบเทียบคะแนนจากการทดสอบครั้งที่หนึ่งกับครั้งที่สอง	42
	เรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน	42
	เรื่องคนไทยมีหลายเชื้อชาติ	43
	ผลการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	43
	ชุดการสอนทั้งหมด	44
	ผลการประเมินค่าโดยครูและศึกษานิเทศก์จังหวัดกาญจนบุรี	45
	ชุดการสอนเรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน ตอนการแจ้งเกิด	46
	ชุดการสอนเรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน ตอนการแจ้งตาย	46
	ชุดการสอนเรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน ตอนบัตรประชาชน	47
	ชุดการสอนเรื่องคนไทยมีหลายเชื้อชาติ	48
	ชุดการสอนทั้งหมด	48
5	สรุปผล อภิปรายและเสนอแนะ	50
	สรุปผล	50
	ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า	50
	วิธีการดำเนินการสร้างชุดการสอน	50
	การวิเคราะห์ข้อมูล	51
	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	52
	อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า	53
	ขอเสนอแนะ	56
	บรรณานุกรม	58
	ภาคผนวก	62

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	รายชื่อโรงเรียนและจำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	36
2	เกณฑ์ความเหมาะสมของน้ำหนักคะแนนเฉลี่ย	40
3	ผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนระหว่างครึ่งหนึ่งกับครึ่งที่สองจากเรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน	42
4	ผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนระหว่างครึ่งหนึ่งกับครึ่งที่สองจากเรื่อง คนไทยมีหลายเชื้อชาติ	43
5	ผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนระหว่างครึ่งหนึ่งกับครึ่งที่สองจากการ นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	44
6	ผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนระหว่างครึ่งหนึ่งกับครึ่งที่สองจากชุด การสอนทั้งหมด	45
7	ค่าเฉลี่ยของน้ำหนักคะแนนการประเมินผลชุดการสอนเรื่องกฎหมายในชีวิต ประจำวัน คอนการแรงเกิด	46
8	ค่าเฉลี่ยของน้ำหนักคะแนนการประเมินผลชุดการสอนเรื่องกฎหมายในชีวิต ประจำวัน คอนการแรงตาย	47
9	ค่าเฉลี่ยของน้ำหนักคะแนนการประเมินผลชุดการสอนเรื่องกฎหมายในชีวิต ประจำวัน คานั้ตรประชาชน	47
10	ค่าเฉลี่ยของน้ำหนักคะแนนการประเมินผลชุดการสอนเรื่องคนไทยมีหลายเชื้อชาติ	48
11	ค่าเฉลี่ยของน้ำหนักคะแนนการประเมินผลชุดการสอนทั้งหมด	49

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ระบบวงเปิด	9
2 ระบบวงปิด	9
3 แผนภูมิขั้นตอนดำเนินงานการสร้างชุดการสอน	26
4 แผนภูมิการปฏิบัติงานสร้างชุดการสอนวิชาสังคมศึกษา	27
5 แผนภูมิการดำเนินการทดลองภาคสนาม	37

คำนำ

การที่ประเทศจะสามารถพัฒนาทั้งทาง เศรษฐกิจและสังคมได้อย่างรวดเร็ว นั้น ย่อมต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่างและที่สำคัญคือทรัพยากรด้านการเงินและทรัพยากรมนุษย์ ประเทศไทยมีทรัพยากรด้านการเงินค่อนข้างจำกัด ดังนั้นในการพัฒนาประเทศจึงจำเป็นต้องอาศัยทรัพยากรมนุษย์เป็นหลักใหญ่ อาจกล่าวได้ว่า การพัฒนาประเทศของไทยจะสำเร็จรวดเร็วไปหรือไม่นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นสำคัญ หมายความว่าประเทศที่ถือการกวดขันทางเศรษฐกิจและสังคมนั้น จำเป็นต้องมีกำลังคนที่มีความรู้และมีทักษะในการประกอบกิจการในปริมาณที่พอเพียง กับความต้องการของประเทศ แต่การที่จะได้กำลังคนที่มีความรู้และมีทักษะตามความต้องการดังกล่าว ย่อมต้องอาศัยระบบการศึกษาที่ดี มีประสิทธิภาพและมีคุณภาพทุกระดับการศึกษา การให้การศึกษาเบื้องต้นแก่ประชาชนนับว่ามีความจำเป็นอันคับแค้นในการพัฒนาการศึกษา

(กระทรวงศึกษาธิการ, 2514 : 43)

ป๋วย อึ๊งภากรณ์ กล่าวว่า คนโบราณเปรียบวิชาเสมือนเป็นทรัพย์ ความเชื่อในปัจจุบันมีว่า สังคมที่จะอยู่ได้ด้วยความสุขและความเจริญก้าวหน้านั้นควรจะมีการกระจายเฉลี่ยทรัพย์ให้ทั่วถึงกันทุกคน อย่าให้บางคนมีฐานะยากจนมาก และอย่าให้บางคนมีฐานะร่ำรวยเกินไป หมายความว่าสังคมนั้นควรจะมุ่งให้ประชาชนได้รับการศึกษาโดยทั่วถึงกัน หรืออีกนัยหนึ่ง การศึกษาระดับประถมศึกษาและการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีความสำคัญมากกว่าการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมไทยที่คนมีโอกาสดำเนินการศึกษาระดับอุดมศึกษามีจำนวนน้อยมากไม่ถึงหนึ่งในพันของคนที่เราเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง ความจริงดังกล่าวนี้นี้ได้รับการยืนยันจากนักเศรษฐศาสตร์ ซึ่งวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการลงทุนเพื่อการศึกษาและผลที่ได้รับจากการศึกษาระดับต่าง ๆ คือศาสตราจารย์มาร์ก เบลา ได้แสดงผลการวิเคราะห์ไว้อย่างชัดเจนว่า ผลได้จากการศึกษาชั้นประถมเป็นสูงสุด และผลได้จากชั้นมหาวิทยาลัยต่ำสุด

(ป๋วย อึ๊งภากรณ์, 2517 : 69)

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการศึกษาระดับประถมศึกษามีความสำคัญมากที่สุด นอกจากนี้ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศไทยได้รับการศึกษาเพียงประถมตอนต้น คือประมาณ ร้อยละ 60 (เบนเนคต, 2517 : 267) ดังนั้นในเมื่อประชากรส่วนใหญ่ของประเทศได้รับการศึกษาอย่างไร ก็ย่อมจะส่งผลกระทบต่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศอย่างนั้น

จากรายงานสภาการศึกษา ระดับอนุบาลและประถมศึกษา พ.ศ. 2510 ถึง พ.ศ. 2514 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2514 : 23 - 25) กล่าวว่า ผู้ที่เรียน จบชั้นประถมปีที่สี่ ออกจากโรงเรียนไปแล้วมีความรู้ความสามารถในการอ่านเขียนพอที่จะนำไป ใช้ในชีวิตประจำวันได้มีจำนวนเพียงร้อยละ 67 เท่านั้น ส่วนที่ยังไม่ถึงขั้นมีความรู้ระดับ ชั้นประถมปีที่สี่ มีถึงร้อยละ 33 นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นสอบตก ซ้ำชั้น เฉลี่ยร้อยละ 21 นับว่าเป็นอัตราค่อนข้างสูง โดยเฉพาะในโรงเรียนนอกเขตเมือง และแหล่งชุมชน จะมีปริมาณตกซ้ำชั้นสูงกว่าโรงเรียนในเขตเมืองหรือแหล่งชุมชน (วรวีทย์ วาศินสรการ, 2516 : 20)

ผลการวิจัยของสถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่อง เด็กพบว่า ครูและผู้บริหาร การศึกษาส่วนมากเห็นว่า การที่นักเรียนสอบตกเป็นจำนวนมากมีสาเหตุมาจาก

1. ความขาดแคลนครูทั้งในค่านปริมาณและคุณภาพ
2. ความไม่เข้าใจใจของครูปกครองนักเรียน
3. ความขาดแคลนอุปกรณ์การเรียนการสอน
4. ความบกพร่องในการบริหารการศึกษา
5. ความบกพร่องของหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ (สถาบันระหว่างชาติ

สำหรับการค้นคว้าเรื่อง เด็ก, 2509 : 25)

ในเรื่องความบกพร่องของหลักสูตรนี้ จากการวิเคราะห์หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2503 ของกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, กรมสามัญศึกษา, 2517 : 2 - 4) พบว่า

1. หลักสูตรกำหนดไว้แต่ความมุ่งหมาย อัตราเวลาเรียน และเนื้อหาอย่างคร่าว ๆ มีข้อกำหนดลักษณะของกิจกรรม การเรียนการสอน แบบอย่างวิธีสอน การจัดสภาพแวดล้อม ในโรงเรียน และการวัดผล ดังนั้นเวลานำหลักสูตรไปใช้ ครูจึงไม่สามารถนำหลักสูตรไป แปลงใช้ในโรงเรียนให้สอดคล้องพอ

2. หลักสูตรกำหนดความมุ่งหมาย เป็นพฤติกรรมเกี่ยวกับความรู้สึกละค่านิยม (Affective Domain) เป็นส่วนมาก แต่ลักษณะเนื้อหา สภาพการเรียนการสอน เป็นเรื่อง ความรู้ (Cognitive Domain) กับ การฝึกฝน (Psychomotor Domain) เป็นส่วนใหญ่ แม้พฤติกรรมประเภทเดียวกัน ความมุ่งหมายกับเนื้อหาที่เน้นคนละอย่าง ซึ่งเห็นได้ชัดว่า ความมุ่งหมาย ลักษณะเนื้อหา และการเรียนการสอนมิได้ประสานสัมพันธ์กัน

3. หลักสูตรสังคมศึกษาเนื้อหาส่วนใหญ่อิงวิชาหน้าที่พลเมือง ศีลธรรม ภูมิศาสตร์ และประวัติศาสตร์ มิได้มีการนำเอาวิชาชีววิทยา เศรษฐกิจ สังคมวิทยา ฯลฯ มาประยุกต์ใช้ให้พอเหมาะแก่วัยและประสบการณ์ของเด็กประถมเลย

4. การสอนตามหลักสูตรเป็นไปโดยยาก เพราะโรงเรียนขาดครู คู่มือครู แบบเรียน หนังสือประกอบการค้นคว้าอ้างอิง และอุปกรณ์การสอน

5. คู่มือครูวิชาต่าง ๆ ไม่ทันกับความเปลี่ยนแปลงก้าวหน้าทางวิทยาการและมีจำนวน น้อยไม่ทั่วถึง

6. ไม่มีแบบฝึกหัดให้นักเรียนรู้จักฝึกฝนตนเองได้ เด็กคัดลอกแบบฝึกหัดบนกระดานดำ จึงเสียเวลามาก และทำลายโอกาสที่เด็กจะได้เรียนรู้ฝึกฝนตามระดับความเข้าใจความสามารถ ของเด็กเอง

นอกจากนี้ประมวลการสอนทั้ง เป็นการแปลความหมายของหลักสูตรเพื่อครูจะได้ นำไปใช้สอนในห้องเรียนจริง ๆ ก็ยังไม่เหมาะสมกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น (สถาบันระหว่างชาติสำหรับการค่นว้าเรื่องเด็ก, 2509 : 23) ผลการเรียนการสอนจึงยังไม่ดีพอทั้งที่กล่าวมาแล้วในตอนต้น ทั้งนี้ เบเนเนคต์ (เบเนเนคต์, 2517 : 283 - 286) กล่าวว่า ระบบการศึกษาส่วนชนบทไม่ได้ให้ "การศึกษา" อย่างแท้จริง ซึ่งส่วนใหญ่เป็น เพราะ ตามความคิดของนักเรียนนั้น หลักสูตรไม่ได้สัมพันธ์สอดคล้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของ

นักเรียนเลย ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ไม่มีการทดลองให้เห็นจริง ๆ และไม่ได้ให้ความสนใจในเรื่องความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนไม่เพียงพอ ทั้งยังไม่สนับสนุนให้มีการถามเพื่อความเข้าใจอันจะนำไปใช้กับสภาพแวดล้อมที่กำลังเปลี่ยนแปลงได้

ป๋วย อึ๊งภากรณ์ (ป๋วย อึ๊งภากรณ์, 2517 : 44) กล่าวว่า หลักสูตรและวิธีสอนในระดับประถมศึกษาและในระดับมัธยมศึกษา ถ้าใช้เหมือนกันทั่วประเทศ คงจะไม่ไฉฉล เพราะวาลักษณะและท้องถิ่นของประเทศไทยแตกต่างกัน บางท้องถิ่นก็เป็นเกษตรกรรม บางท้องถิ่นเป็นอุตสาหกรรม จึงน่าจะจัดหลักสูตรและวิธีสอนให้เข้ากับลักษณะของแต่ละท้องถิ่น เพื่อให้นักเรียนสนใจและเข้าใจได้ง่าย และจะเป็นประโยชน์แก่นักเรียน สามารถนำไปใช้ในชีวืคประจำวันได้

ปัญหาที่ท้าทายของการศึกษาระดับประถมศึกษาไม่ก็พอคังกล่าวมาแล้วทั้งหมดนี้สรุปเป็นข้อๆ ได้ดังนี้

1. ความบกพร่องของหลักสูตรและความขาดแคลนวัสดุประกอบหลักสูตร ซึ่งที่มีอยู่แล้วก็ไม่ประสานสัมพันธ์กัน และไม่สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น

2. ความขาดแคลนตัวครูทั้งในกาณปริมาณและคุณภาพ

ปัญหาที่เกิดขึ้นเหล่านี้ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประถมศึกษาพยายามหาหนทางที่จะแก้ไขให้ลุล่วงผ่านไป เพื่อแลการศึกษาในระดับประถมศึกษาจะไค่ดีขึ้นจนเป็นที่น่าพอใจ

เอกวิทย์ ณ ถลาง (เอกวิทย์ ณ. ถลาง, 2514 : 19) กล่าวว่า มีครูที่ไค่เป็นผู้นิยมบุคคลจริง ๆ น้อยคนไค่กว่ามีครูมากแต่หย่อนคุณภาพ และแก้ปัญหาขาดแคลนครูโดยจัดแบบเรียนและอุปกรณ์การเรียนที่ไค่จริง ๆ ให้ไค่ไค่ไค่เรียนภายใต้การควบคุมดูแลของครู แม้อัตราส่วนของครูต่อนักเรียนจะสูงถึง 1 ต่อ 60 หรือ 1 ต่อ 80 ก็เชื่อแน่วจะไค่ฉล ขอสมมติเหล่านี้ควรรไค่รับการทดลองอย่างจริงจัง ถ้าจะตองลงทุนลงแรงมากอย่างไค่ฉลผลเลิศในตอนเริ่มตนกัยอมสมควร เพราะผลในไค่ปลาย คือ ความประหยัดและการลดความสูญเปล่าไปในตัว

เป็เรื่อง ภูมิท์ ก็มีความคิดเห็นไปในทำนองเดียวกัน คือไค่เสนอแนะนารวมและเทคโนโลยีที่มีทางเป็นไปได้ ในการนำาช่วยปรับปรุงคุณภาพของการศึกษาระดับประถมศึกษา คือ การใช้ชุดการสอน (Instructional Kits or Packages) เป็เรื่อง ภูมิท์ กล่าวว่า

โรงเรียนประถมศึกษาของการเครื่องมือประเภทนี้มาก ควรจะทำไว้สำหรับการสอนหัวข้อต่าง ๆ ในทุกวิชาเท่าที่จะทำได้ โดยยึดหลักสูตรเป็นแนวทาง เครื่องมือชุดหนึ่งใช้สอนหนึ่งหัวข้อ ประกอบกับ เนื้อหาที่จะสอน คำสอน อุปกรณ์การสอนต่าง ๆ ถาหากว่าการนำชุดการสอนไปใช้สอนในห้องเรียนสำเร็จเป็นผลดี ก็สามารถนำชุดการสอนไปใช้สอนตามโรงเรียนประถมศึกษาทั่วประเทศ ครูผู้สอนก็ตั้งใจและยินดีรับเอาไปใช้สอนนักเรียน เพราะสะดวกและได้ผลดี (เปรื่อง กุมภ, 2517 : 151)

ผู้เขียนมีความเห็นด้วยกับบุคคลทั้งสองเป็นอย่างยิ่ง เพราะเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น ผู้แก้ปัญหาที่องค์ศึกษาหาสาเหตุ เมื่อทราบสาเหตุแล้ว ก็ต้องแก้ไขตรงสาเหตุนั้น ๆ ปัญหาจะหมดไป ในที่นี้สรุปปัญหาใดที่กำลังกล่าวมาแล้วคือ

1. ความบกพร่องของหลักสูตร และความขาดแคลนวัสดุประกอบหลักสูตร ซึ่งที่พอมีอยู่บ้างแล้วก็ไม่ประสานสัมพันธ์กัน และไม่สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น

2. ความขาดแคลนตัวครูทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ

ทั้งนี้ในการแก้ปัญหาจึงต้องคำนึงงานดังต่อไปนี้

1. พยายามพัฒนาหลักสูตรให้สมบูรณ์ที่สุด

2. สร้างวัสดุประกอบหลักสูตร คือชุดการสอน โดยการทำงานอย่างประสานสัมพันธ์กัน และเป็นลำดับขั้นตอนกันไป ที่เรียกว่าเป็นระบบระเบียบ มีการตรวจสอบย้อนกลับ เพื่อหาข้อบกพร่องในขั้นตอนต่าง ๆ ทั้งนี้ต้องมีการศึกษาสภาพท้องถิ่นก่อน แล้วสร้างชุดการสอนให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นนั้น ๆ มีการทดลองใช้และแก้ไขปรับปรุงหลาย ๆ ครั้ง จนชุดการสอนสมบูรณ์ที่สุด

ชุดการสอนที่สมบูรณ์ที่สุดนี้จะสามารถนำไปใช้แก้ปัญหาการขาดแคลนครูทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ นั่นคือครูจะใช้ชุดการสอนสอนนักเรียนตามคำแนะนำในคู่มือครู ครูไม่ตองคิดสร้างบันทึกการสอนขึ้นใหม่ ถ้าครูสอนไปตามคำแนะนำในคู่มือครูแล้ว เชื่อมั่นได้ว่าการเรียนการสอนจะเป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ในจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม โดยไม่ตองคำนึงว่าครูจะมีความสามารถทางการสอนเพียงใด

ผู้เขียนมีความสนใจที่จะสร้างชุดการสอนวิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีวิเคราะห์ระบบ และให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น เพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาที่กล่าวมาแล้ว

ความหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อสร้างชุดการสอนประกอบหลักสูตร วิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้สอดคล้องกับสภาพและปัญหาของท้องถิ่นชนบทภาคกลาง โดยวิธีวิเคราะห์ระบบ
2. เพื่อศึกษาวงจรการสอนที่สร้างโดยวิธีวิเคราะห์ระบบ จะมีคุณภาพในการนำไปใช้มากน้อยเพียงใด

สมมติฐานการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานในการศึกษาค้นคว้าไว้ว่า ชุดการสอนที่สร้างขึ้นด้วยวิธีวิเคราะห์ระบบจะสามารถนำไปใช้ได้ผลดี

ความสำคัญของการวิจัย

1. เป็นแนวทางในการจัดหลักสูตรให้สอดคล้องตามสภาพของท้องถิ่นชนบท
2. เป็นแนวทางในการสร้างชุดการสอนให้แก่ครูนำไปปรับปรุงการสอนของครูใหม่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. เนื้อหาของชุดการสอนวิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มี
 - 1.1 เรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน
 - 1.2 เรื่องคนไทยมีหลายเชื้อชาติ

2. กลุ่มตัวอย่างที่นำสู่การสอนไปทดลองใช้ คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดศรีโฆธารามบุรี และ โรงเรียนวัดวังศาลา รวม 56 คน

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. ชนบทภาคกลาง หมายถึง พื้นที่อยู่นอกเขตเทศบาล ซึ่งอยู่ในเขตภาคกลางของประเทศไทย
2. ปัญหา หมายถึง ปัญหาเกี่ยวกับการดำรงชีวิต เช่น การทำมาหากิน อาชีพ สุขภาพอนามัย สภาพภูมิประเทศ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ
3. การวิเคราะห์ระบบ หมายถึง ขบวนการในการทำงานอย่างมีระบบระเบียบแบบแผน อาศัยขั้นตอนในการทำงานควยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ โดยถือความสัมพันธ์ของ ส่วนประกอบในระบบที่มีปฏิริยาสัมพันธ์กัน (interaction) และสามารถตรวจสอบขบวนการได้ทุกขั้นตอน โดยอาศัยข้อมูลย้อนกลับ (Feedback)
4. ชุดการสอน หมายถึง สิ่งที่ถูกวิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วยบทเรียน แบบฝึกหัด คู่มือครู และอุปกรณ์การสอน

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

ในการสร้างชุดการสอนประกอบหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา ให้สัมพันธ์กับลักษณะความเป็นอยู่ และปัญหาของท้องถิ่นชนบทโดยวิธีการวิเคราะห์ระบบนี้ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้ามี 4 หัวข้อ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ระบบ
2. การจับบทเรียนให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น
3. ชุดการสอน
4. หลักสูตรและวิธีสอนสังคมศึกษา

จะขอกล่าวเป็นข้อ ๆ ดังต่อไปนี้

การวิเคราะห์ระบบ

การวิเคราะห์ระบบนี้เป็นสิ่งใหม่ในวงการศึกษานของประเทศไทย แต่เคยใช้ได้ผลดีในวงการอื่น ๆ มาแล้ว การวิเคราะห์ระบบหมายถึงการนำเอาวิธีการทางวิทยาศาสตร์มาใช้ นั่นคือการทำงานให้เป็นระบบระเบียบต่อเนื่องกันมาเป็นลำดับขั้น และมีการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบต่าง ๆ ภายในระบบ โดยการตรวจสอบข้อมูลย้อนกลับ จุดประสงค์ก็เพื่อจะเลือกหาปฏิบัติที่ดีที่สุด ให้ได้ผลมากที่สุด แต่เป็นการประหยัดมากที่สุด (เจริญ วงศ์สายัณห์, 2517 : 28)

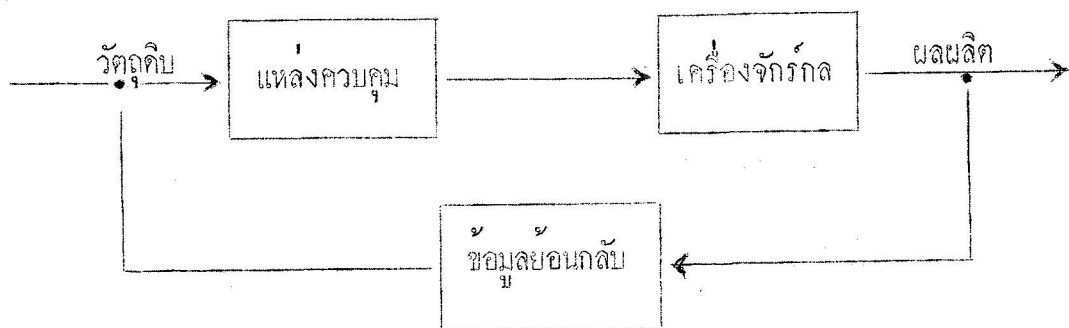
ถ้าพิจารณาในแง่ของการควบคุมภายในระบบ ฟรานซิส เจ. เฮล (Hale, 1973 : 4) กล่าวว่า สามารถแบ่งระบบออกได้เป็น 2 แบบ คือ ระบบวงเปิด (Open - loop - System) กับระบบวงปิด (Closed - loop - System) ระบบวงเปิดจะมีวัตถุดิบเข้ามาสู่แหล่งควบคุม (Control elements) โดยตรง โดยที่ผลผลิตไม่มีอิทธิพลเหนือวัตถุดิบ ผลผลิตสัมพันธ์กับวัตถุดิบผ่านทางลักษณะของเครื่องจักรกลและแหล่งควบคุม

ทั้งแสดงในภาพประกอบที่ 1

ภาพประกอบ 1 ระบบวงเปิด

แต่ในระบบวงปิดวัตถุดิบจะถูกผลิตควบคุมโดยการตรวจสอบข้อมูลย้อนกลับ (Feedback elements) และวัตถุดิบจะถูกแก้ไขปรับปรุงใหม่ ดังนั้นจึงเรียกระบบนี้ว่า ระบบตรวจสอบข้อมูลย้อนกลับเชิงลบ (Negative Feedback System) หรือเรียกง่าย ๆ ว่า ระบบตรวจสอบข้อมูลย้อนกลับ (Feedback System) ทั้งแสดงในภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 ระบบวงปิด

ระบบการศึกษาเป็นระบบย่อยระบบหนึ่งของระบบสังคม มนุษย์สร้างระบบการศึกษาขึ้นมาเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ แต่เนื่องจากระบบการศึกษามีความสลับซับซ้อนมาก เพราะว่ามีสิ่งแวดล้อมภายนอกระบบเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย จึงไม่สามารถทำให้บังเกิดผลตามที่ต้องการเสมอไป ระบบการศึกษาจึงเป็นระบบเปิด ซึ่งรับวัตถุดิบจากสิ่งแวดล้อมภายนอกเข้ามาทำปฏิกิริยาภายในระบบ แล้วส่งผลผลิตออกไปสู่สิ่งแวดล้อม เนื่องจากระบบการศึกษาสลับซับซ้อนมากยากแก่การตรวจสอบทุกส่วนประกอบ จึงสามารถตรวจสอบได้เฉพาะโดยวิธี

วิเคราะห์ทัศนคติและผลผลิตเท่านั้น (Thomas, 1971 : 10)

ระบบโรงเรียนเป็นระบบย่อยของระบบการศึกษา ภายในระบบโรงเรียนก็แบ่งออกเป็นระบบย่อยหลาย ๆ ระบบ เช่น ระบบคณะกรรมการการศึกษา ระบบจัดการ ระบบการสอน และระบบนักเรียน ซึ่งแต่ละระบบจะมีปฏิสัมพันธ์ (interaction) ระหว่างกันและกัน และภายในแต่ละระบบย่อยก็มีปฏิสัมพันธ์ของตนเองอีกด้วย การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างระบบย่อยต่าง ๆ และภายในระบบย่อยเองนี้จะต้องดำเนินไปอย่างสมดุลย์เพื่อไปสู่เป้าหมายที่ตั้งเอาไว้ แต่ก็มีพลังใด ๆ จากสิ่งแวดล้อมมาบังคับให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในหน้าที่และความสัมพันธ์ของระบบย่อย ๆ เหล่านี้ พลังนั้นก็จะบีบบังคับความสมดุลย์ของระบบใหญ่ทั้งหมด และจะถูกต่อต้านจากภายในระบบอีกด้วย ดังนั้นถ้าต้องการที่จะพัฒนาระบบให้ดีขึ้น การวิเคราะห์ระบบต้องพิจารณาแนวโน้มของการต่อต้านการเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ เพื่อที่จะสามารถเปลี่ยนแปลงระบบไปสู่การทำงานด้วยวิธีใหม่ ๆ ให้บังเกิดผลดียิ่งขึ้น (John, 1969 : 471 - 474)

จาคอบ เกทเซล (Jacob Getzel) และ อีกอน กูบา (Egon Guba)

ได้พัฒนาแบบจำลองระบบสังคม (Social System Model) (Johns, 1969 : 474) พบว่าการวิเคราะห์ระบบจะไม่บังเกิดผล ถ้าขาดการพิจารณาทั้งความมุ่งหมายของระบบใหญ่ทั้งหมดและความต้องการของระบบย่อย ๆ ไปพร้อม ๆ กัน

การวิเคราะห์ระบบโดยการควบคุมและมีการตรวจสอบย้อนกลับเป็นสิ่งที่สมควรนำมาใช้ในการวางแผนการศึกษา ซึ่งจะมีประโยชน์ดังต่อไปนี้ (John, 1969 : 26)

1. ทำให้ทราบถึงความต้องการและความจำเป็นสำหรับการเปลี่ยนแปลงร่วมกัน
2. เพื่อตั้งจุดมุ่งหมายใหม่หรือทบทวนจุดมุ่งหมายอีกครั้ง
3. เพื่อจำกัดความและเข้าใจปัญหาาร่วมกันและเปลี่ยนแปลงเนื้อหา
4. เพื่อเลือกวิเคราะห์แต่ละปัญหาตามลำดับก่อนหลังและวิเคราะห์เนื้อหาที่เปลี่ยนไป
5. เพื่อปฏิบัติตามความต้องการที่จะแก้ปัญหา

6. เพื่อพัฒนาและคัดเลือกวิธีการและยุทธวิธีในการแก้ปัญหา
7. ทดสอบและพิสูจน์ยุทธวิธีและวิธีการแก้ปัญหว่าสามารถแก้ปัญหาได้หรือไม่
8. คัดเลือกผลที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้น และพิจารณาความเกี่ยวพันกัน
9. คัดเลือกและส่งเสริมยุทธวิธีและวิธีการแก้ปัญหาลำดับก่อนหลัง
10. ประเมินผลการปฏิบัติตามยุทธวิธี และวิธีการแก้ปัญหาคือทำให้เกิดผลขึ้น
11. ทบทวนการวางแผนและการปฏิบัติงานตามความจำเป็นที่ค้นพบ

นั่นคือการวิเคราะห์ระบบจะทำให้ได้ตรวจสอบทุกขั้นตอนของการทำงาน และสามารถแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นได้ จะทำให้ได้รับผลที่สมบูรณ์ที่สุดตามที่ตั้งเป้าหมายไว้

ได้มีผู้นำเอาการวิเคราะห์ระบบไปทดลองใช้ คือ พี เจ เอคนี (Edney, 1972 :

- 1) ได้ทำการฝึกคนงานโดยใช้การวิเคราะห์ระบบ พบว่าการวิเคราะห์ระบบนี้ลดระยะเวลาและเวลาฝึกคนงานมากกว่าครึ่งหนึ่ง ลดอัตราความล้มเหลวจากร้อยละ 27 ลงเหลือน้อยกว่าร้อยละ 1 เพิ่มระดับของความสำเร็จโดยเฉลี่ยร้อยละ 20 และทำให้ส่งงานเงินไว้ได้ถึงร้อยละ 600 ของการกลับคืนมาในแต่ละปีนับตั้งแต่การลงทุนครั้งแรก แสดงว่าวิธีการวิเคราะห์ระบบนี้จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงาน และอีกบุคคลหนึ่งได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์ระบบไว้ คือ นาวารา บินส์ คอมบส์ (Combs, 1975 : 4751A - 5579A) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาการใช้วิธีวิเคราะห์ระบบเพื่อสร้างชุดการสอนวิชาสุขศาสตร์ในมหาวิทยาลัย จุดมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อที่จะศึกษาและประยุกต์ใช้การวิเคราะห์ระบบสร้างหลักสูตรและชุดการสอนวิชาสุขศาสตร์

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารต่อไปนี้ คือ ทฤษฎีการเรียนรู้ทั้งในอดีตและปัจจุบันอย่างกว้าง ๆ พื้นฐานความรู้เกี่ยวกับการสอน การพัฒนาจุดมุ่งหมายทางการศึกษา การใช้สื่อการสอน การวัดผล ข้อกำหนดและขบวนการประเมินผล กับศึกษาทฤษฎีการวิเคราะห์ระบบและการนำมาใช้ในการสอน อย่างมีประสิทธิภาพ ผลของการศึกษาพบว่า การวิเคราะห์จุดมุ่งหมายของการศึกษาทำให้มีการปรับปรุงชุดการสอน การวิเคราะห์ผลการเรียนของนักเรียนและการสอนของครูนำมาใช้ในการเลือกอุปกรณ์การสอน และการวิเคราะห์แต่ละส่วนประกอบและจุดมุ่งหมายทางการศึกษาช่วยสร้างหลักการ

ที่จะใช้ในการสอนที่เหมาะสมกับสถานการณ์หนึ่ง ๆ มีหลักฐานยืนยันว่าการวิเคราะห์ระบบไม่ขัดแย้งกับจุดมุ่งหมายและขอบเขตที่นักการศึกษาคิดไว้ และพบว่าเป็นวิธีการที่ดีที่สุดในวิธีหนึ่งที่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันมาก

แสดงว่าการวิเคราะห์ระบบสามารถนำมาใช้ในการสร้างชุดการสอนได้

การจัดบทเรียนให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น

จุดมุ่งหมายในการสร้างชุดการสอนครั้งนี้คือ ภายหลังจากนักเรียนได้เรียนจบชุดการสอนแล้ว สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ตามทฤษฎีจิตวิทยาการศึกษาเรื่องการถ่ายโยงการเรียนรู้ (Transfer of Learning) กล่าวว่าจะต้องทำให้สภาพการเรียนรู้ทุกอย่างเหมือนกันหรือใกล้เคียงกับสภาพชีวิตประจำวัน นักเรียนจึงจะสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ดีกว่า

การถ่ายโยงการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงในหน้าที่หนึ่งของสมองไปยังหน้าที่อื่น ๆ ซึ่งมีส่วนประกอบเสมอเหมือนกัน (identical elements) เมื่อส่วนประกอบแรกมีการเปลี่ยนแปลงไป ก็จะทำให้ส่วนประกอบหลังเกิดการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ตัวอย่างเช่น การที่คนสามารถบวกเลขได้ดีขึ้น จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในความสามารถทางการคูณ เพราะว่าการบวกมีลักษณะเสมอเหมือนอย่างสมบูรณ์กับส่วนหนึ่งของการคูณ และมีขบวนการอื่น ๆ ร่วมกัน เช่น การเคลื่อนไหวย้ายตา และในการมีสมาธิในการคิดทางคณิตศาสตร์ เป็นต้น (Thorndike, 1963 : 2)

ผู้สนับสนุนทฤษฎีส่วนประกอบที่เสมอเหมือนกันนี้คือ ปีเตอร์ แซนดีฟอร์ด เชื่อว่าสถานการณ์ที่เหมือน ๆ กันหลายสถานการณ์ถ้าปฏิบัติซ้ำเชื่อมโยงกับระบบประสาท ทำให้เพิ่มจำนวนส่วนประกอบที่เสมอเหมือนกันมากขึ้นทุกที จนสามารถนำไปถ่ายโยงใช้กับสถานการณ์อื่น ๆ ได้ การถ่ายโยงการเรียนรู้เมื่อนำไปใช้กับการเรียนการสอน ทำให้มีการเน้นในเนื้อหาวิชาที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ในชีวิตจริงมากขึ้น และทำให้เกิดการวิเคราะห์งานซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อตัดสินว่าทักษะหรือความรู้ใดที่ใช้ในสถานการณ์ของชีวิตจริงมากที่สุด แล้วนำไปปรับปรุงหลักสูตรให้ตรงกับชีวิตจริงมาก

ยิ่งขึ้น เมื่อชีวิตเปลี่ยนแปลงไป โรงเรียนหนึ่งเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตที่ควรสะท้อนให้เห็นถึงความเป็น
 แปลง โดยการเปลี่ยนแปลงการศึกษาภายในโรงเรียนเหล่านี้ด้วย (Sandiford, 1963 : 21 -
 24) โดยวิธีวิเคราะห์ปัญหาในชีวิตประจำวันออกมาเป็นเรื่องราวและการตอบสนอง ครูจะต้องฝึกฝน
 นักเรียนให้สามารถตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่เกิดขึ้นในภายหลังที่มีสภาพปัญหาเช่นเดียวกับที่เคยเผชิญมา
 ก่อนได้ (Schulz, 1963 : 177 - 179)

การจัดสถานการณ์ในห้องเรียน แม้ว่าจะเป็นไปไม่ได้ที่การเรียนในห้องเรียนจะ
 เตรียมให้เผชิญกับสถานการณ์ที่เป็นจริงทุกสถานการณ์ แต่จะกระทำได้โดยการสร้างสถานการณ์ใน
 การเรียนให้คล้ายคลึงหรือสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เป็นจริงในชีวิตประจำวัน เท่าที่เป็นมาการเรียน
 เป็นการสอนเนื้อหาความรู้มากกว่าที่จะฝึกให้ใช้ความสามารถแก้ปัญหา ดังนั้นจะแก้ไขได้โดยต้องฝึกฝน
 นักเรียนโดยตรงให้มีทักษะในการแก้ปัญหา (Ausubel, 1968 : 164 - 165)

ผู้ที่สนับสนุนทฤษฎีส่วนประกอบที่มีลักษณะเสมอเหมือนอีกคนหนึ่งคือ อารี สันตทวี
 (อารี สันตทวี, 2517 : 145) กล่าวว่า สภาพการเรียนการสอนที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการถ่ายโยง
 การเรียนรู้จนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้นั้นต้องให้เรื่องหรือสภาพการเรียนในห้องเรียนคล้าย
 กับสภาพในชีวิตประจำวัน ให้ผู้เรียนได้เรียนจากของจริง ในสถานการณ์จริง แต่ในกรณีที่ไม่
 สามารถจัดสภาพที่เหมือนจริง ครูอาจจัดสถานการณ์จำลองและเกมส์ได้

ผลจากการวิจัยเกี่ยวกับถ่ายโยงการเรียนรู้ของ เค เอส ยุม (Yum, 1963 :
 38 - 39) พบว่า ความสามารถในการระลึกได้เกี่ยวกับพยางค์และความหมาย จะมีมากหรือน้อย
 ขึ้นอยู่กับความเหมือนกันของลักษณะตัวอักษรที่ถ่ายโยงหรือเกี่ยวข้องกันนั้น นอกจากนี้สิ่งเร้าที่ได้รับใหม่
 ถ้ามีระดับความเข้มข้นและเหมือนกันกับสิ่งเร้าที่เคยได้รับในครั้งก่อน ๆ จะสามารถทำให้เกิดการตอบ
 สอนในทำนองเดียวกันได้ โดยเฉพาะถ้าสิ่งเร้าที่ได้รับใหม่มีกระสวน (pattern) ที่มีความหมาย
 และมองเห็นได้เหมือนกันกับสิ่งเร้าครั้งก่อน ๆ จะทำให้สามารถระลึกได้ง่ายยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ยังมีความคิดเห็นอื่น ๆ อีก เกี่ยวกับการจัดบทเรียนให้สอดคล้องกับสภาพของ
 ทองถิ่น คือ ปวย อิงภากรณ์ มีความเชื่อว่า หลักสูตรและวิธีสอนในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยม
 ศึกษาใช้แบบเดียวกันทั่วประเทศคงจะไม่ได้ผล เพราะว่าแต่ละท้องถิ่นในประเทศไทยมีลักษณะ

เศรษฐกิจแตกต่างกันไป บางท้องถิ่นก็มีการเกษตรมาก บางท้องถิ่นก็มีการอุตสาหกรรมมาก จึงน่าจะจัดหลักสูตรและวิธีสอนให้เข้ากับลักษณะของแต่ละท้องถิ่น เพื่อนักเรียนจะได้มีความสนใจและสามารถเข้าใจได้ดี (ปวย อิงภากรณ์, 2517 : 44)

ในปัจจุบันนี้ความคิดและความเชื่อของคนได้เปลี่ยนไปมาก มีคนจำนวนมากเชื่อว่า จะต้องมีการเฉลี่ยทุกสิ่งทุกอย่างให้กับประชาชนทุกคนให้เท่า ๆ กัน การเรียนการสอนก็เช่นกันมักไม่ตรงต่อความต้องการทางการศึกษาของมวลชนส่วนใหญ่ หลักสูตรและวิธีสอนมุ่งแต่การอ่านออกเขียนได้ เป็นสำคัญ หนังสือที่อ่านและเรื่องที่เขียนนั้นก็ล้วนแต่เป็นเรื่องที่น่าเบื่อหน่าย ไม่สอดคล้องกับความรู้ความเข้าใจของผู้เรียน ไม่ทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดใหม่ ๆ และเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น ที่น่าสังเกตคือเนื้อหาวิชาที่เรียนเป็นเนื้อหาวิชาพื้นฐานของการศึกษาในระดับสูง เป็นส่วนใหญ่ ไม่ตรงต่อความสนใจและความจำเป็นของเด็กในชนบทที่ยากจน ทั้ง ๆ ที่เด็กในชนบทมีจำนวนน้อยมากที่จะได้เรียนสูงเกินกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ถูกแล้ววิชาที่สอนควรจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการดำรงชีวิตในท้องถิ่นนั้น ๆ การฝึกงานฝีมือ ตลอดจนการถ่ายทอดค่านิยมที่ดีงามของท้องถิ่นให้เป็นความรู้ที่ผู้เรียนจะเอาไปใช้ได้จริง มีหรือเอาไว้อวดเมื่อได้เรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัยหรือเมื่อจบจากมหาวิทยาลัยแล้ว (จิตรกร ตั้งเกษมสุข, 2517 : 64)

ชุดการสอน

ในปัจจุบันนี้มีการตื่นตัวในวงการการศึกษาของไทยมาก ในการที่จะนำเอาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษามาใช้แก้ปัญหาคุณภาพของการศึกษาคำ ชุดการสอนเป็นสิ่งที่กำลังได้รับความสนใจและนำมาทดลองใช้ มีผู้กล่าวไว้หลายคนดังต่อไปนี้

ผู้ที่กล่าวถึงประวัติความเป็นมาและลักษณะของโปรแกรมการสอนไว้คือ รอทแมนและโจนส์ (Rothman and Jones, 1971 : 133 - 135) ว่า โปรแกรมการสอนคือลำดับการเรียนรู้ เพื่อที่ผู้เรียนจะได้รับความรู้ด้วยตนเองตามความสามารถ โปรแกรมการสอนเป็นขบวนการทางวัสดุประกอบหลักสูตรที่จัดไว้ให้เรียนไปตามลำดับขั้นย่อย ๆ เพื่อนำนักเรียนผ่านการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากสิ่งที่ยังไม่รู้ไปยังสิ่งที่มีความรู้และกฎเกณฑ์ใหม่ ๆ ที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น โปรแกรมการสอน

มีพื้นฐานขึ้นอยู่กับงานทางจิตวิทยาและจิตวิทยาการศึกษาในระยะต้น ๆ โดยเฉพาะงานของเพรสซี่ (Pressy) ตามความคิดที่ว่า การเสริมแรงเป็นเทคนิคทางการศึกษาที่ได้ผล เพรสซี่ได้ประดิษฐ์เครื่องสอนเรื่องการปฏิสนธิ ซึ่งเตรียมให้นักเรียนได้รับข้อมูลย้อนกลับทันที ต่อมาภายหลังอีกประมาณ 30 ปี สกินเนอร์ (Skinner) ได้เขียนรายงานเกี่ยวกับเครื่องสอนที่เคลื่อนไหวได้ ในขณะที่เพรสซี่และคณะยังคงเน้นในเรื่องการเสริมแรง และใช้โปรแกรมการสอนสำหรับทดสอบจุดประสงค์และสนับสนุนงานของครู ซึ่งตรงกันข้ามกับสกินเนอร์ที่เชื่อว่าการเสริมแรงเป็นความคิดเบื้องต้นของโปรแกรมการสอนที่สร้างขึ้นอย่างเป็นระบบระเบียบตามความหมาย เพื่อเรียงลำดับวัตถุที่เป็นสิ่งเร้าอย่างมีเหตุและผล และเป็นการเตรียมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองโดยอัตโนมัติ โปรแกรมการสอนมีลักษณะบางประการ คือ

1. กำหนดจุดมุ่งหมายอย่างแจ่มชัด เน้นเฉพาะเจาะจงและเป็นจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม เพื่อที่จะสามารถตัดสินได้ว่าผู้เรียนสามารถบรรลุถึงเป้าหมายหรือไม่ได้ง่าย
2. มีการเสริมแรงโดยการให้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อให้ผู้เรียนพบว่าตนเองประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการเรียนรู้ โปรแกรมการสอนให้ข้อมูลย้อนกลับเป็นสิ่งเร้าที่เป็นรางวัล หรือการลงโทษที่เป็นตัวกระตุ้นในการเรียนรู้
3. แบ่งเป็นขั้นย่อย ๆ โดยแบ่งการเรียนรู้ออกเป็นส่วนย่อย ๆ มีลักษณะที่เพิ่มพูนขึ้นเรื่อย ๆ เนื้อหาประกอบด้วยความคิดรวบยอด ข้อสนเทศ และการสอนซึ่งเขียนเป็นหน่วยที่อยู่ในรูปแบบการอธิบายหรือการซักถาม ส่วนย่อย ๆ นี้จะมีขนาดเล็ก ๆ เรียกว่ากรอบ (frame) ที่เรียงตามลำดับไปตามยุทธวิธีการสอน
4. ยึดหลักความแตกต่างระหว่างบุคคลและการเรียนรู้ด้วยตนเองตามระดับที่จะสามารถกระทำได้
5. เป็นไปตามทฤษฎีหรือความคิดทางการสอน โปรแกรมการสอนขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางทฤษฎีเกี่ยวกับการสอนที่จะนำไปสู่การสร้างโปรแกรม เพราะว่าทุกโปรแกรมการสอนจะต้องกระทำไปตามลำดับขั้นของการสอน

การเลือกกลุ่มตัวอย่างและวิธีดำเนินการสร้างโปรแกรมการสอนนั้น จูเลียน เจ ทาเบอร์ (Taber, 1965 : 139 - 150) ได้กล่าวไว้ว่า การเลือกกลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่จะทดลอง (try out) โปรแกรมการสอนต้องเลือกนักเรียนที่มีสติปัญญาเฉลี่ยให้เหมาะสำหรับการทดลองโปรแกรมการสอน โดยยึดถือจุดประสงค์ของโปรแกรมเป็นหลักในการคัดเลือกลักษณะของนักเรียน ด้วยการวัดความถนัด อายุ และมาตรวัดทางการศึกษาที่ตั้งขึ้นโดยเฉพาะ รวมทั้งคำถามของชนิดพฤติกรรมในเนื้อหาวิชาซึ่งนักเรียนจะได้กระทำ ในการสร้างโปรแกรมการสอนนั้นมีขั้นตอนการที่ต้องทำมากมาย มีรายละเอียดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูล มีการทดลองโปรแกรมฉบับร่างซ้ำหลายหน ซึ่งสำคัญในการสร้างโปรแกรมคือการเขียนโปรแกรมการสอน ผู้เขียนโปรแกรมควรที่จะเริ่มต้นเขียนเป็นกรอบ ๆ ไปและทบทวนใหม่อยู่เสมอ ภายหลังฉบับร่างเสร็จเรียบร้อยแล้วก็นำมาทดลองและทบทวนใหม่ จนกระทั่งสามารถใช้สอนอย่างได้ผล โปรแกรมการสอนควรจะได้รับ การตรวจให้ข้อคิดเห็นโดยผู้เชี่ยวชาญในการเขียนโปรแกรมและเนื้อหาวิชานั้น ผู้เขียนควรทบทวนต่อไปตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญเหล่านี้ ในระหว่างขั้นเหล่านี้การใช้ข้อทดสอบผลสัมฤทธิ์เพื่อทดสอบผลของโปรแกรมเป็นสิ่งจำเป็น เมื่อโปรแกรมการสอนรวบรวมเสร็จในขั้นสุดท้ายนำไปพิมพ์ได้ ก็ควรจะทดลองใช้อีกครั้งหนึ่ง เพื่อหาความเที่ยงตรงของโปรแกรมการสอนที่ใช้ได้แล้วนั้น และเพื่อคัดสรรหาคำที่โคลงคี่ที่สุดในการนำไปใช้สอนนักเรียน นอกจากนี้แต่ละโปรแกรมการสอนจะต้องมีคู่มือด้วย คู่มือจะมีเนื้อหาเกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย ความรู้เบื้องต้น ความเที่ยงตรงของโปรแกรม คำแนะนำสำหรับการใช้โปรแกรมให้ได้ผลดีที่สุด และคำอธิบายถึงสิ่งที่คาดหวังจากโปรแกรมการสอนที่เคยได้รับจากผลการทดลองที่ปรากฏมาแล้ว

วิชาสังคมศึกษาสามารถจะนำมาทำเป็นโปรแกรมการสอนได้หรือไม่ ไคท์ จี ลัมสเดน (Lumsden, 1969 : 140) ได้กล่าวยืนยันว่า วิชาสังคมศาสตร์สามารถทำเป็นโปรแกรมการสอนได้ แบบเรียนที่ดีสามารถถ่ายทอดออกมาเป็นแบบเรียนโปรแกรมที่ดีได้ ผู้เขียนโปรแกรมต้องจำแนกความคิดที่ซับซ้อนออกมาเป็นชั้นย่อย ๆ เพื่อให้สามารถเข้าใจได้มากขึ้น จนบังเกิดผลเป็นการสอนที่มีประสิทธิภาพ เรื่องที่สำคัญ ๆ ในวิชาสังคมศาสตร์สามารถทำเป็นโปรแกรมการสอนได้ โดยเฉพาะในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เพื่อประหยัดทรัพยากร เงินทุน และ

เวลาในการสอนวิชาสังคมศาสตร์ แล้วนำสิ่งเหล่านี้ไปใช้ในการสอนวิชาการอื่น ๆ โปรแกรมการสอนจะมีคุณภาพอย่างน้อยที่สุดเท่ากับการเรียนจากครูและแบบเรียน ครูสามารถใช้ชุดการสอนซึ่งมีแบบเรียนโปรแกรมเป็นสำคัญ อธิบายปัญหาในการอยู่ร่วมกันของบุคคลในสังคม นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ได้ และจะหมดปัญหาการขาดความสัมพันธ์กับโลกที่แท้จริงที่ตนอาศัยอยู่ต่อไป

การวิจัยเกี่ยวกับแบบเรียนโปรแกรมมี มากาเรท บี ฟิชเชอร์ (Fisher, 1963 : 8 - 54) ได้ทำการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลระหว่างการใช้แบบเรียนโปรแกรมกับแบบเรียนมาตรฐานที่ใช้สอนอยู่ในระดับวิทยาลัยของมหาวิทยาลัยฟลอริดา พบว่าผลการเรียนรู้จากแบบเรียนโปรแกรมกับแบบเรียนมาตรฐานมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 แต่ผลจากการทดสอบแสดงให้เห็นว่าการเรียนรู้จากแบบเรียนโปรแกรมเตรียมตัวนักศึกษาในการสอบไล่ได้ดีกว่า นอกจากนี้นักศึกษาโดยทั่วไปพอใจแบบเรียนโปรแกรมมากกว่าแบบเรียนมาตรฐาน นักศึกษายอมรับว่าแบบเรียนโปรแกรมเรียนง่ายกว่าแบบเรียนมาตรฐาน แม้ว่าจะต้องเสียเวลาในการเรียนมากกว่าที่นักศึกษาต้องการจากข้อคิดเห็นของนักศึกษาเป็นรายบุคคลแนะนำว่า ถ้าใช้ครูสอนโดยตรงจะได้ผลดียิ่งขึ้น และนักศึกษาเห็นว่าผู้สอนสำคัญกว่าแบบเรียน เพราะว่าผู้สอนเป็นผู้ให้เกร็ด คั่นนั้นผู้สอนจึงมีความสำคัญต่อความสำเร็จในการเรียนมากกว่าแบบเรียนและตัวแปรอื่น ๆ

นอกจากนี้ เจมส์ เวสเลย์ แมคโคลแมน (Maccoleman, 1975 : 109-A) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ชุดการสอน กิจกรรมกลุ่ม และการสอนวิชาสังคมศึกษา จากนักเรียนระดับ 9 จำนวน 24 ห้องเรียน โดยจัดการเรียนการสอนออกเป็นห้องละ 3 กลุ่ม รวมเป็น 72 กลุ่ม การแบ่งกลุ่มนี้ได้คำนึงถึงสติปัญญา อายุ เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทัศนคติต่อโรงเรียนโดยทั่วไป ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนรวมกับการอธิบายเป็นกลุ่มเล็ก ๆ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากกว่านักเรียนที่ใช้ชุดการสอนเพียงอย่างเดียวอย่างมีนัยสำคัญระดับสูง และนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนเพียงอย่างเดียวมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากกว่านักเรียนที่เรียนโดยการสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญระดับสูง จากการวิเคราะห์พฤติกรรมทางภาษาของครูพบว่า ครูที่สอนโดยใช้ชุดการสอนจะไม่บอกนักเรียนโดยตรงมากกว่าครูที่สอนตามปกติ แสดงว่าขณะที่ครูสอนโดยใช้ชุดการสอนได้ใช้เทคนิคการสอนแบบสืบสวนสอบสวน

มากกว่าครูที่สอนแบบปกติ และมีหลักฐานแสดงให้เห็นว่าเด็กนักเรียนได้เรียนจากชุดการสอนควบคู่กับการอภิปรายเป็นกลุ่มเล็ก ๆ จะทำให้นักเรียนชอบวิชาสังคมศึกษามากกว่าวิชาทางวิชาการ เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ หรือภาษา เป็นต้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับครูผู้สอนนักเรียนกลุ่มนั้น ๆ ด้วย

หลักสูตรและวิธีสอนวิชาสังคมศึกษา

วิชาสังคมศึกษามีความสำคัญและศักดิ์ศรีไม่น้อยกว่าวิชาอื่น ๆ เมื่อพูดถึงจุดมุ่งหมายของการศึกษา คนมักจะคิดถึงการสอนให้เด็กอ่านออกเขียนได้ก่อนอื่นหมด เพราะว่าการอ่านและเขียนจะเห็นคุณค่าของวิชาคณิตศาสตร์ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษมากกว่าวิชาสังคมศึกษา จึงนับว่าเป็นเรื่องแปลกประหลาดเมื่อคิดถึงว่า หัวใจของวิชาสังคมศึกษาคือคน ความมุ่งหมายของวิชานี้คือเพื่อช่วยให้เด็กทราบความหมายของทุกอย่างในครอบครัวของตนเอง ในชุมชน ในประเทศ และในโลก (อัลทักเคอร์, 2510 : 159) นอกจากนี้วิชาสังคมศึกษายังเป็นวิชาที่กล่าวถึงความคิดรวบยอดในเรื่องต่าง ๆ มากมาย ความคิดรวบยอดเป็นคนละอย่างกับภาษา แต่ความหมายของอาศัยภาษาเพื่อสร้างความคิดรวบยอด หมายความว่าพูดคำนั้น ๆ ได้ไม่จำเป็นต้องมีความคิดรวบยอดหรือเข้าใจคำนั้นโดยอัตโนมัติ การเกิดความคิดรวบยอดจะต้องให้เด็กมีประสบการณ์เกี่ยวกับสิ่งนั้น ความคิดรวบยอดเป็นนามธรรม จะต้องมีการสัมผัสหลาย ๆ ครั้ง แต่ละครั้งแตกต่างกันไปจากขั้นต่ำสุดจนถึงขั้นสูงสุด (สุนทร สุนันท์ชัย, 2514 : 138)

* เอ.มอนทโกเมอรี จอห์นสตัน (Johnston, 1969 : 452) ได้กล่าวถึงลักษณะของวิชาสังคมศึกษาและเกณฑ์ในการเลือกเนื้อหาวิชามาสอนในโรงเรียนประถมศึกษาว่า วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่ได้เนื้อหาจากวิชาสังคมศาสตร์ แล้วนำมาประยุกต์ใช้เพื่อให้บังเกิดผลทางความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ด้วยกัน วิชาสังคมศาสตร์ประกอบด้วยวิชามานุษยวิทยา เศรษฐศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ รัฐศาสตร์ และสังคมวิทยา เนื้อหาบางอย่างของวิชาเหล่านี้สามารถสอนในโรงเรียนประถมศึกษาอย่างใดก็ได้โดยมีเกณฑ์ดังต่อไปนี้คือ จากความสนใจ ความต้องการ ความสามารถ และ ระดับพัฒนาการ ของเด็กเป็นเครื่องชี้แนวทางว่าเลือกเนื้อหาอะไรบ้าง และพิจารณาถึงคุณค่า ปัญหาและลักษณะของสังคม ตลอดจนความรู้พื้นฐาน ลักษณะโครงสร้าง วิธีการและทฤษฎีของแต่ละวิชาในวิชาสังคมศาสตร์ จึงจะสามารถนำเนื้อหาวิชานั้น ๆ ไปใช้สอนในระดับประถมศึกษาอย่างใดก็ได้

นอกจากนี้ เนอโบวิกและคลอสเมอร์ (Nerbovig and Klausmeier, 1974 : 316) ได้กล่าวถึงความหมายของการศึกษาวิชาสังคมศึกษาตามที่สมาคมวิชาสังคมศึกษาแห่งชาติ (The National Council for the Social Studies) ของประเทศสหรัฐอเมริกา ได้สรุปถึงการศึกษาวิชาสังคมศึกษาว่าประกอบด้วยความรู้ความสามารถ คุณค่า และการมีส่วนร่วมในสังคม ซึ่งแต่ละอย่างก็มีความสำคัญเท่าเทียมกัน และสมาคมวิชาสังคมศึกษาแห่งชาติของประเทศสหรัฐอเมริกาได้ให้จุดมุ่งหมายของวิชาสังคมศึกษาไว้คือ

1. ใช้สติปัญญาเพื่อควบคุมชนวนชาติ
2. สำนึกและเข้าใจถึงการพึ่งพาอาศัยกันและกันในโลก
3. สำนึกถึงศักดิ์ศรีและคุณค่าของเอกลักษณ์บุคคล
4. ใช้สติปัญญาปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น
5. ในระบอบประชาธิปไตยต้องให้ความคล่องตัวทางการศึกษามากที่สุด
6. แต่ละบุคคลหรือคณะบุคคลต้องใช้สติปัญญากระทำการต่าง ๆ เพื่อความรับผิดชอบในสังคมประชาธิปไตย
7. เพิ่มความเข้าใจอันดีในครอบครัว ในฐานะที่เป็นสถาบันพื้นฐานทางสังคม
8. พัฒนาศีลธรรมและคุณค่าทางจิตใจอย่างใกล้ชิด
9. มีการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นทางสติปัญญาและความรับผิดชอบต่อบุคคลกลุ่มต่าง ๆ เพื่อจะได้บรรลุถึงความยุติธรรม
10. ใช้สติปัญญาให้เหมาะสมกับทรัพยากรที่ขาดแคลน เพื่อบรรลุถึงการมีชีวิตอยู่ที่ดีอย่างกว้างขวาง
11. ให้บุคคลได้รับผลแห่งความซื่อตรง
12. มีความสนใจร่วมกันต่อสันติภาพและความผาสุก
13. ให้บังเกิดความสมดุลระหว่างความมั่นคงทางสังคมและการเปลี่ยนแปลงทางสังคม
14. มีความสามารถที่จะดำรงชีวิตอยู่อย่างสมบูรณ์สุขขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งในทางกว้างและทางลึก (Johnston, 1969 : 454)

จากจุดมุ่งหมายเหล่านี้จะนำไปสู่การพิจารณาถึงลักษณะของหลักสูตรสังคมศึกษา ลอย เจ ทรัมป์ (Trump, 1970 : 159 - 160) ได้กล่าวถึงเนื้อหาหลักสูตรสังคมศึกษาว่าประกอบด้วย 3 ประการ คือ ทักษะ ความรู้ และการสืบสวนสอบสวน ประการแรกทักษะทางสังคมศึกษาประกอบด้วย ศิลปะการติดต่อเบื้องต้นของการอ่าน เขียน พูด ฟัง และการแสดงความคิดเห็น นอกจากนี้ยังมีเทคนิค ในการวิเคราะห์ทางประวัติศาสตร์ การคิดอย่างไตร่ตรอง และการวิจัยค้นคว้าทางสังคมศาสตร์ ประการที่สอง ความรู้นั้นรวมถึงความจริงเบื้องต้น ความคิดรวบยอด และทัศนคติที่จำเป็นสำหรับการ เป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งจะทำให้สามารถปฏิบัติทักษะต่าง ๆ ตามที่กล่าวมาแล้ว อย่างใดแล้ว ประการสุดท้ายคือการสืบสวนสอบสวน ซึ่งตรงกันข้ามกับทักษะและความรู้ หมายถึงการ สามารถแปลความหมายและนำไปประยุกต์ใช้ต่าง ๆ กัน และในรูปแบบใหม่ ๆ อย่างสร้างสรรค์ การ สืบสวนสอบสวนในรูปแบบที่ง่ายที่สุดก็คือการรับรู้และเข้าใจสิ่งใหม่ ๆ สำหรับแต่ละคน ซึ่งในขั้นสุดท้าย คือการค้นพบสิ่งใหม่ ๆ ทางวิทยาศาสตร์นั่นเอง

พัฒนาการของทักษะ ความรู้ และการสืบสวนสอบสวนมีอยู่ในทุกวัยทุกระดับชั้นความ เจริญเติบโตของนักเรียน แต่มีน้ำหนักความสำคัญแตกต่างกันไปในแต่ละอย่าง เนื่องจากวุฒิภาวะ และความสามารถในตัวนักเรียนแต่ละคน โดยทั่วไปในวัยตอนต้น ๆ ของพัฒนาการของนักเรียน หลักสูตรเน้นทักษะและความรู้ หลังจากนั้นในวัยตอนปลายจึงเพิ่มสัดส่วนเน้นหนักเกี่ยวกับการสืบสวน สอบสวนมากขึ้น

* สำหรับหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาในประเทศไทยนั้น จากการสัมมนาศึกษานิเทศก์และครู สังคมศึกษาระดับประถมศึกษา เมื่อ พ.ศ. 2510 ที่ประชุมได้พิจารณาปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตรสังคมศึกษา ในระดับประถมศึกษา และได้ลงมติเสนอแนะต่อกระทรวงศึกษาธิการดังต่อไปนี้ (ศึกษาธิการ, กระทรวง, 2510 : 39 - 41)

ก. ปัญหาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสังคมศึกษา พ.ศ. 2503

1. ความมุ่งหมายของหลักสูตรสังคมศึกษาบางแห่งไม่ชัดเจน ครูผู้สอน อ่านไม่เข้าใจ สมควรจะปรับปรุงความมุ่งหมายให้ชัดเจนยิ่งขึ้นกว่าเดิม

2. ความมุ่งหมายของหลักสูตรสังคมศึกษาอาจไว้เพื่อให้เหมาะสมแก่ภาวะสังคมขณะนั้น มาถึงปัจจุบันภาวะของสังคมได้เปลี่ยนไป จึงสมควรปรับปรุงความมุ่งหมายให้เหมาะสมแก่ภาวะสังคมปัจจุบัน
3. เนื้อหาของหลักสูตรสังคมศึกษามบางแห่งเขียนไม่ชัดเจน ครูผู้สอนอ่านไม่เข้าใจ สมควรจะปรับปรุงเนื้อหาให้ชัดเจนยิ่งขึ้น
4. เนื้อหาของหลักสูตรสังคมศึกษามบางแห่งกว้างเกินไป เช่น เรื่องศีลธรรม ไม่ให้ข้อกำหนดให้แต่ละชั้นเรียนเป็นการแน่นอน ยากที่ครูผู้สอนจะปฏิบัติตาม หลักสูตรจึงควรปรับปรุงให้มให้ข้อสอนในแต่ละชั้นแน่นอน
5. การจัดลำดับเนื้อหาบางตอนไม่สัมพันธ์ดีพอ และบางตอนก็ไม่เหมาะสมแก่ระดับความสามารถของเด็ก

ข. ข้อควรเน้นในการปรับปรุงหลักสูตรสังคมศึกษามให้ใหม่

1. ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
2. ความเข้าใจ เห็นคุณค่า และยอมรับปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทย
3. ความตระหนักในเกียรติของแรงงาน
4. ความตระหนักในเกียรติและคุณค่าของเอกลักษณ์กุล
5. ความเข้าใจและความสามารถที่จะปฏิบัติตามหลักประชาธิปไตย

ในการดำเนินชีวิต

6. ความเข้าใจในเหตุการณ์และความเป็นไปในโลกปัจจุบัน
7. ความเข้าใจในประเทศอื่น ๆ ที่อยู่ใกล้เคียงและอยู่ห่างไกล แต่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับประเทศไทย
8. ความตระหนักในประโยชน์ของวิทยาการสมัยใหม่ ในการปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของพลเมืองไทย
9. ความตระหนักในคุณค่าของเอกราชและเสรีภาพ ความปรารถนาที่จะเป็นอิสระเสรี

10. ความชื่นชมในเกียรติของบรรพบุรุษที่ได้สร้างสรรค์ความเจริญให้แก่ชาติในอดีต

ค. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการปรับปรุงหลักสูตร

1. หลักสูตรควรมีมากกว่าหนึ่งฉบับ เพราะสภาพชุมชนในชนบทกับชุมชนในเมืองต่างกัน

2. หลักสูตรไม่ควรมีแต่ความมุ่งหมายและเนื้อหาเท่านั้น แต่ควรมีกิจกรรมและวิธีสอนเพื่อเป็นแนวทางในการสอนของครูตามสมควร

3. หลักสูตรควรจะต้องให้สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน

นอกจากนี้เด็กไทยส่วนใหญ่เรียนจบแค่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีเด็กจำนวนน้อยที่จะเรียนต่อไป ดังนั้นการสร้างหลักสูตรสังคมศึกษาก็ควรทำเพื่อคนส่วนใหญ่ คือ มุ่งให้เด็กออกไปเป็นพลเมืองที่ดี ทำหน้าที่ให้เด็กไปเรียนต่อก็หมายความว่าสร้างหลักสูตรสังคมศึกษาเพื่อคนส่วนน้อย ซึ่งเป็นการไม่ถูกต้อง (เกรียง เอี่ยมสกุล, 2510 : 204)

✕ สิ่งที่สืบเนื่องมาจากหลักสูตรคือแบบเรียน แบบเรียนสังคมศึกษาจะต้องกล่าวถึงความจริง ความคิดรวบยอดและกฎเกณฑ์ โดยมีจุดมุ่งหมายทางทักษะทั่วไป ทักษะทางสังคมศึกษา และคุณค่าอีกด้วย คุณค่ามีทั้งที่อยู่ในเนื้อหาของแบบเรียนและในลักษณะของวิชาสังคมศึกษา และคุณค่าขึ้นอยู่กับวิธีการสอนเป็นอย่างมาก เช่น ความรับผิดชอบในสังคม ความคิดแบบสืบสวนสอบสวน และคุณค่าของเอกลักษณ์บุคคล แบบเรียนต้องเขียนในรูปแบบและคำศัพท์ที่นักเรียนส่วนมากอ่านได้ ถ้ามีนักเรียนจำนวนหนึ่ง เช่น หนึ่งในสามของนักเรียนทั้งหมดหรือมากกว่านั้นอ่านคำศัพท์ใหม่ไม่ได้ ครูต้องแนะนำคำศัพท์ใหม่ด้วยวิธีเช่นเดียวกับการสอนอ่าน ยิ่งกว่านั้นในเนื้อหาวิชายังมีความคิดรวบยอดอีกมากมาย ครูจึงควรจัดประสบการณ์เพิ่มขึ้นเพื่อพัฒนาความคิดรวบยอดให้เกิดขึ้น ครูควรใช้แบบเรียนภายหลังที่ผู้เรียนโดยคำถามหรือทำให้สงสัยเสียก่อนอ่าน ทำให้นักเรียนกระจำขึ้นในเวลาอ่าน ติดตามด้วยกิจกรรมประเมินผล ครูสามารถใช้คู่มือครูที่มากับแบบเรียน คู่มือครูจะเสนอข้อคิดหลาย ๆ ประการให้ครูเลือกใช้ ถ้าครูทำตามคำแนะนำที่ใหม่ในคู่มือครู

นักเรียนก็จะเกิดขบวนการคิดระดับสูง เป็นความคิดรวบยอดและทัศนคติใหม่ขึ้น (Nerbovig and Klausmeier, 1974 : 336 - 337)

ในการสัมมนาศึกษานิเทศก์และครูผู้สอนศึกษาระดับประถมศึกษา (ศึกษานิเทศก์, กระทรวง, 2510 : 39) ที่ประชุมได้พิจารณาแบบเรียนของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ เห็นควรให้แก้ไขปรับปรุงดังต่อไปนี้

1. แบบเรียนควรปรับปรุงทุกปี เพื่อให้ข้อความ สดใหม่ และข้อเท็จจริงทันสมัยอยู่เสมอ
2. แบบเรียนบางเล่มไม่มีภาพประกอบเลย หรือมีก็น้อย ควรพิจารณาเพิ่มเติม และภาพที่ใช้ควรจะเป็นดังนี้
 - 2.1 ควรเป็นภาพถ่ายของจริง
 - 2.2 ควรเป็นภาพสี
 - 2.3 ถ้าเป็นภาพวาดควรวาดให้เหมือนจริงไม่คลุมเครือ
 - 2.4 ถ้าไม่แน่ใจว่าจะทำภาพได้ก็ไม่ต้องมีเสียเลย
3. ควรมีแบบสอบถามอยู่ท้ายเล่มให้ครูผู้สอนส่งคำตอบมายังกรมวิชาการ
4. คำถามท้ายบทหรือท้ายเล่มควรจะค้นหาคำตอบได้จากเนื้อหาของหนังสือเล่มนั้น
5. ขนาดของตัวอักษรควรเด่นชัดเหมาะสมกับวัยของเด็ก
6. ควรมีหนังสือคู่มือครูแนะแนวการสอน เพื่อประโยชน์ของครูโดยเฉพาะอย่างยิ่งครูต่างจังหวัด

๕. เกี่ยวกับภาพประกอบบทเรียนนี้ สุนันท์ จุฑะสร (สุนันท์ จุฑะสร, 2509 : 13 - 14) ได้ทำการวิจัยเพื่อวิเคราะห์ความสำคัญของภาพประกอบหนังสือแบบเรียนที่มีต่อนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นในประเทศไทย พบว่าภาพเขียนลายเพราะมีรายละเอียดน้อย เข้าใจง่าย ได้รับความสนใจมากที่สุด ภาพถ่ายได้รับความสนใจปานกลาง ส่วนภาพเหมือนจริงได้รับความสนใจ

น้อยที่สุด นอกจากนี้ยังพบว่าภาพหลายสีได้รับความนิยมมากกว่าภาพขาวดำ ภาพขนาดใหญ่ได้รับความนิยมมากกว่าภาพขนาดเล็ก และภาพเขียนหยาบเต็มหน้าได้รับความนิยมมากที่สุด

นอกจากนี้ จอห์น เอ็ม ฟินช์ (Finch, 1972 : 1354--A) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับวัสดุประกอบหลักสูตร พบว่ามีผู้ใช้แบบเรียนและวัสดุที่เตรียมไว้แล้วมากที่สุด ประมาณร้อยละ 64 ของสิ่งที่จัดให้ สื่อประสมและเทปบันทึกเสียงได้รับความนิยมดีพอใช้ ในขณะที่ฟิล์มสลับและอื่น ๆ ใช้ไม่บ่อยนัก

ในด้านการสอนวิชาสังคมศึกษา มีการแสดงละครที่ช่วยเสริมประสบการณ์ของนักเรียนให้มีความคิดรวบยอดดีขึ้น เนอโบวิกและคลอสไมเออร์ (Nerbovig and Klausmeier, 1974 . 344 -- 347) ได้กล่าวถึงลักษณะและคุณค่าของการแสดงละครแบบต่าง ๆ ว่าใช้เพื่อช่วยให้นักเรียนเข้าใจความรู้สึกของตนเองและของบุคคลอื่น และสามารถทำให้ได้เรียนรู้ที่จะจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้น การแสดงละครที่เหมาะสมสำหรับวิชาสังคมศึกษา คือ การแสดงบทบาท (role playing) และละครทางสังคม (Sociodrama) การแสดงละครทั้งสองอย่างมีส่วนประกอบดังต่อไปนี้คือ นักเรียนมากกว่าหนึ่งคนขึ้นไปได้เข้ามามีส่วนร่วม นักเรียนแต่ละคนที่เข้ามามีส่วนร่วมเป็นผู้สมมติบทบาทและจำกัดสถานการณ์การแสดงอย่างมีอิสระเสรี โดยไม่ต้องซ้อมมาก่อน การแสดงแต่ละครั้งต้องการให้นักเรียนแสดงออกมาถึงความคิดรวบยอด ทศนคติ และความรู้สึกของตนออกมาโดยตรงหรือโดยอ้อมผ่านบทบาทการแสดง การแสดงบทบาทเป็นการแสดงของนักเรียนภายหลังได้เรียนเรื่องราวต่าง ๆ เช่น ประวัติดุลสำคัญ เป็นต้น และต้องการที่จะเข้าใจบทบาทและสิ่งที่เกิดขึ้น ครูจึงเลือกนักเรียนบางคนออกมาแสดงบทบาทให้คนอื่น ๆ ดูโดยไม่ต้องซ้อมมาก่อน จุดมุ่งหมายคือให้นักเรียนรู้สึกในบทบาทที่แสดงออกมาอย่างเข้มข้นด้วยตนเองทันที ติดตามด้วยการอภิปรายเพื่อให้เข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้น ส่วนการแสดงละครทางสังคมเป็นการแสดงที่ไม่ต้องซ้อมมาก่อนเช่นกัน เมื่อเกิดปัญหาลึ้นในชั้นเรียนหรือปัญหาหระหวางบุคคลในชีวิตประจำวัน ครูก็จะสมมติเรื่องราวขึ้นมาจากปัญหาจริง ๆ กำหนดให้นักเรียนเป็นบุคคลต่าง ๆ ที่อยู่ในสถานการณ์นั้น ๆ ครูต้องบอกถึงจุดมุ่งหมาย อภิปรายถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เมื่อจบการแสดงแล้วมีการอภิปรายสรุปปัญหาที่นักเรียนค้นพบ คุณค่าสำคัญที่ได้รับจากการแสดงละครทางสังคมคือความกระจ่างในปัญหา การได้รับรู้เรื่องราวใหม่ ๆ การเปลี่ยนทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ เพิ่มทักษะในการติดต่อสื่อสาร มีการถ้อยโยง

การเรียนรู้ในระดับสูงไปยังปัญหามองหองเรียน และครูจะเข้าใจนักเรียนแต่ละคนได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังมีสถานการณ์จำลอง ซึ่งเป็นเกมส์ที่คัดเลือกลักษณะของชีวิตที่กระทำในรูปแบบจำลอง (Model) โดยให้เป็นจริงเท่าที่จะเป็นได้ แต่มีข้อจำกัดทางเวลาและภูมิศาสตร์ทำให้เป็นไปไม่ได้ เกมสามารถนำมาจากที่อื่นหรือสร้างขึ้นเองได้ สถานการณ์จำลองมีประโยชน์ดังนี้

1. เป็นการเรียนรู้โดยการกระทำ
2. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนสูง ทำให้เกิดความกระตือรือร้น
3. สถานการณ์ที่แสดงทำให้เกิดการสนใจที่จะค้นคว้าหาความรู้มากขึ้น
4. ประกอบไปด้วยวิชาความรู้หลาย ๆ อย่างไม่เฉพาะวิชานั้นวิชาเดียว
5. การตัดสินใจและทักษะในการติดต่อสื่อสารจะมีความขึ้น
6. ส่วนประกอบที่แท้จริงทำให้ผู้เรียนเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ได้ดี
7. การทดสอบและการรับรู้ทัศนคติของตนเองและของบุคคลอื่นจะมีความขึ้น
8. สถานการณ์จำลองจะช่วยเร่งให้เกิดปฏิสัมพันธ์ และความเชื่อมั่นในตนเองจะหมดไป
9. ผู้เรียนจะเกิดความกระตือรือร้นและมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาสังคมศึกษา

ได้มีผู้วิจัยเกี่ยวกับสถานการณ์จำลองไว้คือ วาร์เรน สเปนเซอร์ คอรับิน (Corbin, 1972 : 1258-A) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลของการจัดสถานการณ์จำลองเกี่ยวกับเอเชียอาคเนย์ทางทัศนคติ การเมือง เศรษฐกิจและสังคมของนักเรียนระดับ 9 ผลของการศึกษาแสดงให้เห็นว่าการจัดสถานการณ์จำลองสามารถเป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์ในการสอนวิชาสังคมศึกษาได้ แม้ว่าการวัดทัศนคติที่เปลี่ยนแปลงไปจะไม่ใช่วิธีการที่สมบูรณ์แบบที่สุดก็ตาม ผลของการวิจัยแสดงให้เห็นว่าทัศนคติของนักเรียนเปลี่ยนไป

✕ จากเอกสารและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าตามที่ได้ผู้วิจัยได้กล่าวมาทั้งหมดนี้แสดงให้เห็นถึงลักษณะและแนวทางในการทำวิจัยเพื่อสร้างชุดการสอนประกอบหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาให้สัมพันธ์กับสภาพและปัญหาของท้องถิ่นโดยวิธีวิเคราะห์ระบบ ว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่าสมควรที่จะได้ทำการศึกษาค้นคว้าต่อไป

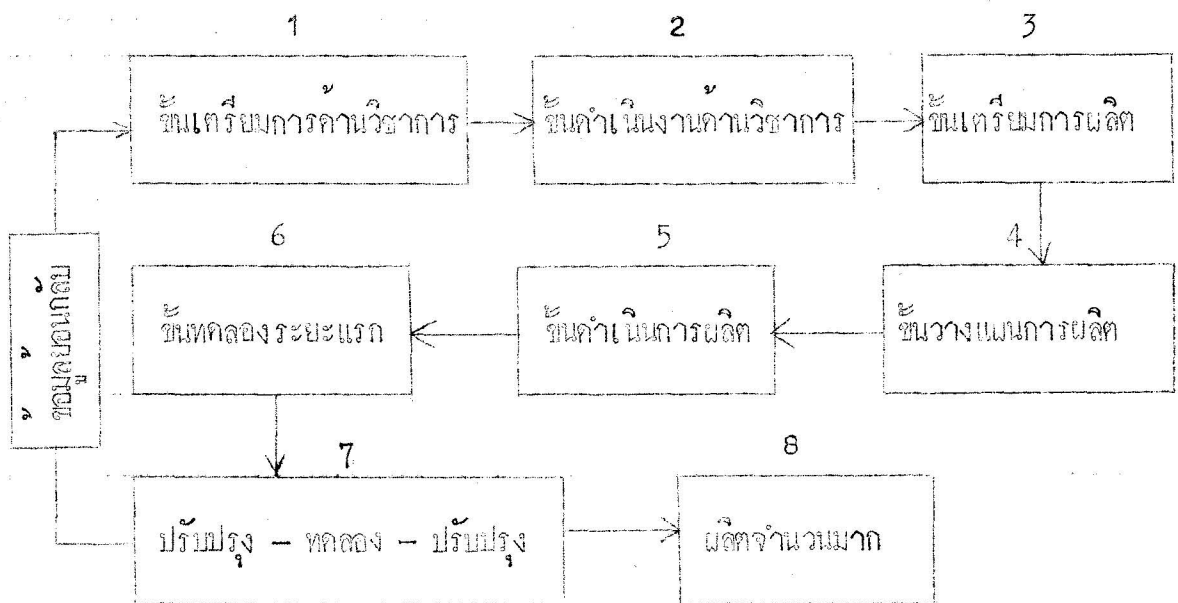
การดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยเพื่อสร้างชุดการสอนประกอบหลักสูตร วิชาสังคมศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
ให้สอดคล้องกับสภาพและปัญหาของท้องถิ่นชนบทภาคกลาง โดยวิธีวิเคราะห์ระบบนี้ ได้ดำเนินการ
การศึกษาค้นคว้า共分 4 ขั้นตอน คือ

- ตอนที่ 1 การสร้างชุดการสอน
- ตอนที่ 2 การสร้างแบบทดสอบ
- ตอนที่ 3 การดำเนินการทดลอง
- ตอนที่ 4 การจกกระทำตาม

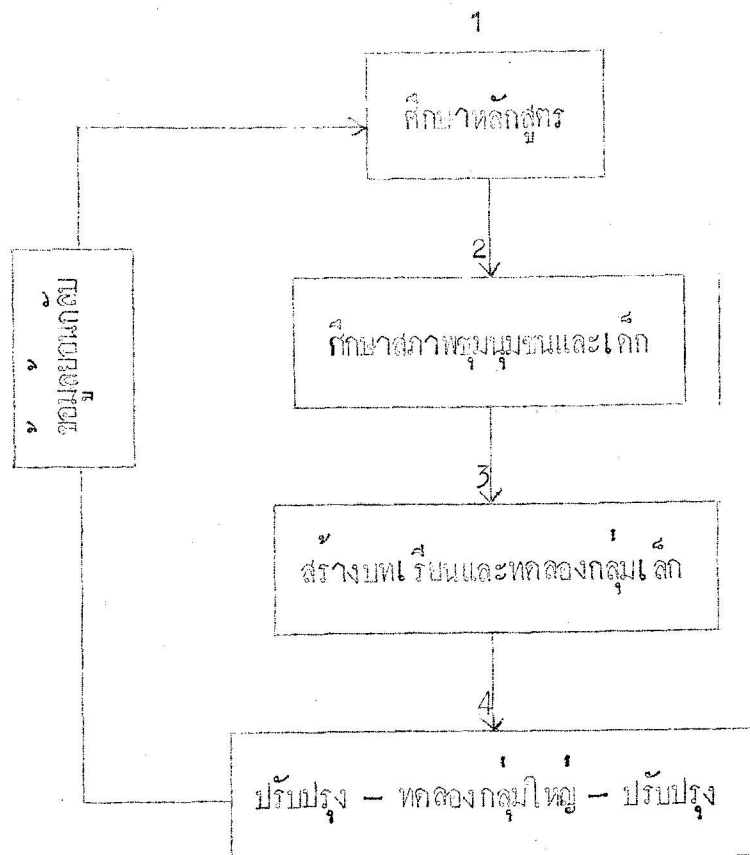
ตอนที่ 1 การสร้างชุดการสอน

การสร้างชุดการสอนดำเนินการเป็นระบบระเบียบ และมีการตรวจสอบย้อนกลับตาม
วิธีวิเคราะห์ระบบทั้งภาพประกอบ 1 ต่อไปนี้

ภาพประกอบ 1 แผนภูมิขั้นตอนการสร้างชุดการสอน

จากระบบการทำงานนี้ ผู้วิจัยได้นำมาปฏิบัติ เพื่อสร้างชุดการสอนประกอบหลักสูตร
วิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ดังแผนภูมิการปฏิบัติงาน ในภาพประกอบ 2 ต่อไปนี้

ภาพประกอบ 2 แผนภูมิการปฏิบัติงานสร้างชุดการสอนวิชาสังคมศึกษา

1. ศึกษาหลักสูตรประถมศึกษาตอนต้น ทั้งหลักสูตรประถมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2503 ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน และแนวใหม่หลักสูตรใหม่ที่จะกรรมการปรับปรุงหลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการ กำลังดำเนินการสร้างอยู่ ผู้วิจัยพิจารณาพร้อมกับคณะศึกษานิเทศก์ จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 4 คน ตามมหาวิทยาลัยต่อไปนี้

1. มหาวิทยาลัยภาษาไทย

2. หมวดวิชาคณิตศาสตร์
3. หมวดวิชาสังคมศึกษา
4. หมวดวิชาวิทยาศาสตร์

ที่ประชุมได้สรุปหลักสูตรประถมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2503 วิชาสังคมศึกษา
ออกมาเป็นหัวข้อดังนี้

1. บ้านและชุมชน
2. แผนที่
3. วัฒนธรรมประเพณี
4. เหตุการณ์ปัจจุบัน
5. บุคคลสำคัญทั้งในอดีตและปัจจุบัน
6. การคมนาคม
7. ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น
8. ทรัพยากรธรรมชาติ
9. ภูมิศาสตร์ประเทศไทย
10. พื้นฐานของโลก
11. การศึกษาชนกลุ่มน้อย
12. ประวัติศาสตร์ชาติไทย
13. การปกครองของประเทศไทย
14. ประเทศเพื่อนบ้าน

จากนั้นได้พิจารณาแนวโน้มนโยบายใหม่ สรุปออกมาเป็นหัวข้อดังนี้

1. การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
2. การลงทุน การจัดการ การสหกรณ์ และการใช้เครื่องมือสมัยใหม่
3. กฎหมายในชีวิตประจำวัน และการปฏิบัติตามกฎหมาย
4. ปัญหาประชาชนไม่รู้จักหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง
5. ขบวนการไม่รักท้องถิ่น

6. ถิ่นทางจิตใจ
7. ความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัว
8. ความเข้าใจในชุมชนและในประเทศ
9. การสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียน ชุมชน บ้าน สโมสร
10. ความเข้าใจและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
11. ความรู้ในการปรับปรุงความเป็นอยู่และการดำเนินชีวิตให้ดีขึ้น
12. ให้ประชาชนคิดถึงตนเอง เห็นปัญหาของสังคม และร่วมมือกันแก้ปัญหา
13. การปกครองของไทยและหลักการปกครองต่าง ๆ
14. คุณธรรมแห่งประชาธิปไตย
15. ให้อำนาจแก่ลักษณะของชาติไทย และภาคภูมิใจในความเป็นไทย

หลังจากนั้นได้นำหัวข้อสรุปของทั้งสองหลักสูตรมาเปรียบเทียบและสรุปรวมกันเป็น
 หลักสูตรใหม่ หนึ่งเนื้อหาครบตามหลักสูตรประถมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2503 และตามแนวนโยบาย
 หลักสูตรใหม่ เพื่อให้เป็นหลักสูตรที่สมบูรณ์ ในวิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษา 3 มีดังต่อไปนี้

1. หน้าที่ของตนเองต่อครอบครัว ชุมชน และท้องถิ่น
2. ปัญหาและการแก้ไขของสังคมในท้องถิ่น
3. การปกครองส่วนท้องถิ่น
4. หน่วยงานราชการและบุคคลที่ำนโยบายในจังหวัด
5. ขบวนการชาติที่ำนโยบายต่อประเทศไทย
6. บุคคลสำคัญของประเทศ
7. ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมอันดีงามถึงเอกลักษณ์ของชาติไทย
8. การคมนาคมติดต่อสื่อสารภายในประเทศ
9. แผนที่จังหวัดของตนและแผนที่ประเทศไทย
10. ภูมิศาสตร์ประเทศไทยที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพ
11. พื้นฐานประชาธิปไตยและกฎหมายในชีวิตประจำวัน
12. วันสำคัญและประเพณีทางศาสนา

13. ชาวและเหตุการณ์สำคัญในประเทศไทย

14. การสหกรณ์เบื้องต้นและการวิสหกรณ์ในโรงเรียน

2. การศึกษารวมชุมชนและสภาพทั่วไกร

ผู้วิจัยได้ดำเนินงานนี้ต่อไป คือการออกไปศึกษาสภาพทั่วไกร สภาพโรงเรียน และสภาพชุมชนโดยทั่วไป ผู้วิจัยได้สังเกตและสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการตามแนวทางดังต่อไปนี้

ก. การศึกษาสภาพทั่วไกร

1. ความสามารถในการอ่านแบบเรียน
2. การเห็นคุณค่าของการศึกษา
3. สุขภาพอนามัย

ข. การศึกษาสภาพโรงเรียน

1. สภาพโรงเรียนโดยทั่ว ๆ ไป
2. การเดินทางมาโรงเรียนของนักเรียน
3. จำนวนนักเรียนที่สอบไล่ได้และตก

ค. การศึกษาสภาพชุมชน

1. อาชีพและเศรษฐกิจของประชาชน
2. ทัศนคติของบุคคลหรือองค์การศึกษาของเด็ก
3. ลักษณะของหมู่บ้านโดยทั่วไป
4. ปัญหาหรือความต้องการ

แหล่งข้อมูล

ผู้วิจัยได้ไปศึกษาสภาพทั่วไกร สภาพโรงเรียน และสภาพชุมชน ที่อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี เป็นเวลา 1 สัปดาห์ สรุปผลของการศึกษาโดยทั่วไปได้ดังนี้

ก. สภาพทั่วเด็ก

เด็กโดยทั่วไปมักจะอายคนแปลกหน้าและหลบหนีไปซ่อนทันที การสนทนาเพื่อหาข้อมูล จึงเป็นไปได้ยากจนทางไม่สะดวกนัก

แต่ตามผู้เขียนได้สังเกตพบว่า สภาพทั่วเด็กโดยทั่ว ๆ ไป อยู่ในเกณฑ์พอใช้ คือ ทั้งในเรื่องความรู้ตามระดับชั้นที่กำลังเรียนอยู่ และสภาพทางร่างกายและเครื่องนุ่งห่ม

เด็กส่วนมากจะไม่ค่อยสนใจการเรียนมากนัก ถือเป็นหน้าที่ทำตามกันมาเรื่อย ๆ เด็กไม่ค่อยเห็นคุณค่าของการศึกษามากนัก มีหลายกลุ่มชอบหยุ่โรงเรียนเพื่อไปช่วยปลูกกระถอง ทำไร่ หรือหยุ่กอยบ้านเฉย ๆ โดยไม่ปลูกกระถองออกไปทำไร่ตั้งแต่เช้าตรู่ บางคนเห็นคุณค่าของการศึกษาเพียงแค่ให้อาานออกใช้เงินได้ และมักจะล้มเลิกไม่ออกจากโรงเรียน เพราะไม่ค่อยได้ใช้

การออกกำลังกายไม่ค่อยสะดวกและเสียเวลาจนทางเกาหรือซาด เด็กส่วนใหญ่สุขภาพไม่ค่อยดี เนื่องจากสภาพท้องถิ่นยังเป็นป่าและกันดาร ทำให้เป็นโรคมาเลเรีย การรักษาโรคก็ทำไปตามความเคยชินยกยคนเอง จึงทำให้โรคไม่หายขาด และมีผลทำให้เด็กขาดเรียนบ่อย ๆ

เมื่อนำแบบเรียนไปให้เด็กระดับปานกลางและเก่งอ่าน เด็กก็สามารถอ่านได้ ถ้าเป็นเด็กอ่อนก็จะอ่านไม่ได้ แสดงให้เห็นว่าผลการเรียนการสอนอยู่ในเกณฑ์พอใช้ แต่ยังไม่น่าพอใจนัก

ข. สภาพโรงเรียน

โรงเรียนที่อยู่ในเขตชุมชน เช่น ตลาด สภาพอยู่ในเกณฑ์พอใช้ มีอาคารเรียนสมบูรณ์ มีครูครบทุกชั้น ดังนั้นผลการเรียนการสอนของโรงเรียนในชุมชนนี้จึงดีกว่าโรงเรียนนอกเขตชุมชนออกไป ตัวอย่างโรงเรียนที่อยู่ในเขตโรงเรียนท่าเสา ตัวอย่างโรงเรียนที่ยังไม่น่าพอใจ คือ โรงเรียนสารวัตรซึ่งอาคารเรียนมีแต่พื้นกระดานและหลังคา ไม่มีฝา ในระหว่างที่โรงเรียนปิดหยุดกลางวันเต็มไปด้วยคน มีครูเพียง 2 คน ยิ่งกว่านั้นในห้องเรียนที่ทางไกลออกไปมาก ๆ อยู่ตามป่าและภูเขา จะเป็นโรงเรียนราษฎรคนเดียวเสียส่วนมาก เมื่อครูใหญ่-

เกินทางมารับเงินก้อนหรือประชุมที่อำเภอ ก็จะต้องลี้ภัยโรงเรียน 3 - 4 วัน เพื่อเป็น เวลาเดินทางไปและกลับของครูใหญ่

นักเรียนมาโรงเรียนด้วยการเกิน ต้องมาเช้าและมีทางเกินที่เต็มไปด้วยฝุ่นในฤดูแล้ง หรือโคลนและน้ำในฤดูฝน ระยะทางระหว่างบ้านกับโรงเรียนก็ไกลพอสมควร ประมาณ 1 - 2 กิโลเมตร สิ่งเหล่านี้เป็นสาเหตุหนึ่งทำให้นักเรียนขาดเรียนอยู่เสมอ

ในแต่ละปีจะมีนักเรียนสอบตกซ้ำชั้นประมาณร้อยละ 20 และมีบางคนที่ไม่มาโรงเรียนเลย โดยไม่มีเหตุผลและยากแก่การติดตามของทางโรงเรียน เพราะการคมนาคมไม่สะดวก

ค. สภาพชุมชน

ประชาชนส่วนมากมีอาชีพทำไร่ เช่น ชาวไทลื้อ ละหุ่ง และทำสวนบางเล็กน้อย เช่น มะม่วง ขนุน เป็นต้น ฐานะทางเศรษฐกิจโดยทั่วไปยังไม่ดีนัก เพราะรายได้ยังขึ้นอยู่กับธรรมชาติอยู่มาก

ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่เห็นคุณค่าของการศึกษาพอสมควร โดยเฉพาะเพื่อให้อ่านออกเขียนได้ แต่เนื่องจากฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี จึงไม่มีโอกาสที่จะสนับสนุนลูกหลานของตนให้ได้รับการศึกษาสูงกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ความรวมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีน้อย ผู้ปกครองจะมาโรงเรียน เฉพาะก่อนนำลูกมาเข้าโรงเรียนเท่านั้น หลังจากนั้นเนื่องจากต้องประกอบอาชีพตลอดเวลา จึงไม่สามารถจะมาช่วยกิจกรรมของโรงเรียนได้ แต่มีบางคนที่มีฐานะปานกลางหรือค่อนข้างดี และเห็นคุณค่าของการศึกษา จะให้ความสนับสนุน เช่น เป็นกรรมการศึกษา บริจาคเงิน หรือวัสดุเพื่อใช้ในการกิจการของโรงเรียน เป็นต้น

สภาพของบ้านยังไม่ดีนัก เป็นกระตอมปลูกอยู่บนคันดิน และยกแคร่ที่นอนขึ้นไป หรือถ้าเป็นบ้านไม้ต้นสูงก็ทำเป็นแบบงาย ๆ ปลูกทาง ๆ กัน กระจุกกระจาย หรือเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ไม่หนาแน่น สภาพภูมิประเทศเป็นป่าและภูเขาสลับกับไร่ของชาวบ้าน ทัศนความเป็นอยู่เป็นแบบงาย ๆ เหมือนท้องถื่นชนบทโดยทั่วไป

สรุปปัญหาของนักเรียน โรงเรียนและชุมชนโคกสูง

1. ปัญหาการเรียนยากเรียน และคุณภาพการศึกษาต่ำ
2. ปัญหาการขาดแคลนครูและอุปกรณ์การสอน
3. ปัญหาการคมนาคมไม่สะดวก
4. ปัญหาเศรษฐกิจไม่ดี รายได้ไม่แน่นอน
5. ปัญหาประชาชนไม่รู้กฎหมายและไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย
6. ปัญหาการแตกแยกของคนไทยเชื้อสายต่างกัน

เมื่อผู้วิจัยทราบถึงสภาพและปัญหาของนักเรียน โรงเรียน และชุมชนแล้ว ก็นำสภาพและปัญหาเหล่านี้มาเป็นพื้นฐานและแนวทางในการสร้างชุดการสอนให้สอดคล้องกับท้องถิ่น

3. สร้างบทเรียนและทดสอบก่อนเรียน

หลังจากศึกษาสภาพและปัญหาของท้องถิ่นแล้ว ผู้วิจัยได้กลับมาสร้างบทเรียนโดยคัดเลือกเนื้อหาจากหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นใหม่ เนื้อหาจะนำมาใช้สอนในปีการศึกษา 2518 ภาคกลาง ผู้วิจัยคัดเลือกได้ 2 เรื่อง คือ

1. กฎหมายในชีวิตประจำวัน
2. คนไทยมีหลายเชื้อชาติ

1. ความมุ่งหมายในการคัดเลือกเรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวันสร้างชุดการสอนประชาชนส่วนใหญ่ในชนบทเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เท่านั้น ในระดับชั้นนี้เนื้อหาวิชาที่สอนส่วนมากเป็นวิชาพื้นฐานเบื้องต้น ยังไม่พอแก่ความจำเป็นในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตน ประชาชนจะไม่ทราบและไม่เห็นความสำคัญหรือความจำเป็น จึงมักปฏิบัติไม่ถูกต้อง สมควรที่จะให้สอนให้ทราบ ซึ่งตามแนวโน้มนักการศึกษาใหม่เห็นว่าควรจะมีเรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน ผู้วิจัยจึงสร้างบทเรียนขึ้นแบ่งออกเป็น 3 ขอบยอย คือ

1. การแจ้งเกิด
2. การแจ้งตาย

3. การทำบัตรประชาชน

เนื้อหาของบทเรียนนี้ได้เขียนขึ้นโดยคำนึงถึงความยากง่ายทางภาษา และความเหมาะสมกับวัยของเด็ก มีจำนวน 13 บท

2. ความมุ่งหมายในการคัดเลือกเรื่องคนไทยมีหลายเชื้อชาติสร้างชุดการสอน

เรื่องนกดแปลงเนื้อหาจากหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นจากเรื่องชนต่างชาติที่ทำประโยชน์ในประเทศไทย โดยผู้วิจัยมีความเชื่อว่า เนื่องจากปัจจุบันคนไทยประกอบไปด้วยคนหลายเชื้อชาติ เช่น คนไทยเดิมแท้ ๆ คนไทยที่มีบรรพบุรุษเป็นคนต่างชาติในอดีต แต่ในปัจจุบันลูกหลานกลายเป็นคนไทยหมดแล้ว หรือแม้แต่คนไทยที่มีบรรพบุรุษฝรั่งจะเข้ามาอยู่ในประเทศไทยเร็ว ๆ นี้ และยังมีลักษณะของชาติเดิมอยู่บ้าง แต่มีชื่อ นามสกุล เป็นคนไทยหมดแล้ว และมีความจงรักภักดีต่อ ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ เท่ากับคนไทยอื่น ๆ แต่มักจะได้รับการดูหมิ่นเหยียดหยามอยู่เสมอ ทำให้เกิดการแตกแยกขึ้นในชาติ

จากแบบเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ มีเรื่องคนต่างชาติในประเทศไทย เนื้อหาไม่ได้ให้ความกระจ่างชัดระหว่างคนต่างชาติแท้ที่เรียกตามกฎหมายว่าคนต่างด้าว กับคนไทยที่มีเชื้อสายต่างชาติ ทำให้ผู้สอนและผู้เรียนบางคนเข้าใจไขว่เขวกันหรือบ่งกันผิดทำให้เกิดปัญหาขึ้น เช่น การคัดลอกเลียนคนที่มีเชื้อสายคนต่างชาติ ซึ่งเป็นความผิดที่ผิดและเป็นการเหยียดหยามคนต่างด้าว

ด้วยเหตุผลดังกล่าวมานี้ ผู้วิจัยจึงได้สร้างบทเรียนเรื่องคนไทยมีหลายเชื้อชาติขึ้น มี 7 บท

เมื่อแต่งบทเรียนย่อย ๆ ขึ้นแล้ว ผู้วิจัยได้นำบทเรียนไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มเล็ก ๆ 2-3 คน ที่โรงเรียนวัดวังตะกั่ว อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม เพื่อที่จะค้นหาข้อบกพร่องของบทเรียนโดยสังเกตจากพฤติกรรมของนักเรียน เช่น

- อ่านคำศัพท์บางคำไม่ได้
- แสดงกิริยาหงายหงาย ไม่เข้าใจ
- ทำแบบฝึกหัดไม่ถูกต้อง

แล้วนำข้อบกพร่องเหล่านั้นมาแก้ไขปรับปรุงบทเรียน คือ

1. แก้ไขคำศัพท์ให้ายยิ่งขึ้น โดยมีความหมายเหมือนเดิม
2. แก้ไขเนื้อหาที่ยากเกินกว่านักเรียนจะเข้าใจได้ให้ายยิ่งขึ้น
3. แก้ไขแบบฝึกหัดให้ถูกต้องหลักการวัดผลและครอบคลุมเนื้อหา

ในระหว่างการทำคล่องนี้ ได้พบข้อผิดพลาดเกี่ยวกับการสร้างบทเรียนและวิชา

ซึ่งมีความควรจแนะนำอยู่เสมอ

4. ทำการปรับปรุงและทดลองกลุ่ใหญ่

ผู้วิจัยนำบทเรียนที่ผู้ช่วยชาวจังหวัดนครราชสีมาได้นำมาปรับปรุงแก้ไขอีก คอมานำบทเรียนไปทดลองสอนแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก. โรงเรียนวัดเจ้าเจ็ดใน อำเภอสโน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 29 คน โดยครูประจำชั้นสอนตามคู่มือครู และผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมการเรียนการสอน เพื่อทราบข้อบกพร่องและข้อดีของชุดการสอน

ผู้วิจัยปรับปรุงชุดการสอนครั้งสุดท้าย แล้วทำชุดการสอนเป็นจำนวนมาก พร้อมที่จะนำไปทดลองภาคสนามได้ทันที

ตอนที่สอง การสร้างแบบทดสอบ

แบบทดสอบที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้สร้างขึ้นตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. วิเคราะห์จุดมุ่งหมายของวิชา
2. วิเคราะห์เนื้อหาวิชา
3. ให้คะแนนน้ำหนักความสำคัญในแต่ละเนื้อหาและแต่ละพฤติกรรม
4. เขียนข้อสอบถามคะแนนน้ำหนักความสำคัญในข้อ 3 จำนวน 40 ข้อ
5. นำแบบทดสอบไปทดลองสอนกับนักเรียน 113 คน
6. วิเคราะห์ข้อสอบเป็นรายข้อและข้อเลือกข้อสอบที่กำาอำนาจจำแนกสูง ($r \geq .2$) และมีค่าความยากเหมาะสม ($.20 \leq P \leq .80$)

ได้ 35 ข้อ

7. หาค่าความเชื่อมั่นจากแบบทดสอบจำนวน 35 ข้อ ปรากฏว่า $r_{tt} = .867$

ตอนที่สาม การดำเนินการทดลองภาคสนาม

คณะศึกษานิเทศก์จังหวัดกาญจนบุรี เป็นผู้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของนักเรียน
ในท้องถิ่นชนบท

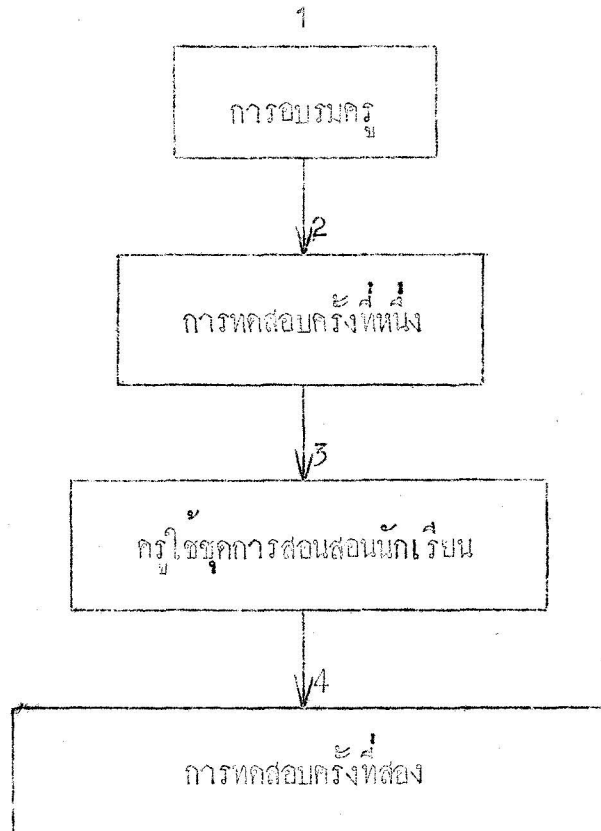
กลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้กระทำกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2518
ในอำเภอทมาบวง จังหวัดกาญจนบุรี รวม 2 แห่ง ดังแสดงไว้ในตาราง 1 ต่อไปนี้

ตาราง 1 รายชื่อโรงเรียนและจำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ชื่อโรงเรียน	ครู	จำนวนนักเรียน
โรงเรียนวัดศรีโหดราษฎร์บำรุง	1	33
โรงเรียนวัดวงศาตา	1	23
รวม	2	56

การทดลองชุดการสอนภาคสนาม^๕ เป็นขั้นตอนการต่อเนื่องมาจากการสร้างชุดการสอน และเป็นระบบเดียวกัน เขียนเป็นแผนภูมิการปฏิบัติงานได้ดังภาพประกอบ 3 ต่อไปนี้

ภาพประกอบ 3 แผนภูมิการดำเนินงานทดลองภาคสนาม

1. การอบรมครู

ผู้วิจัยนำชุดการสอนไปพบครูผู้สอนที่โรงเรียน และอธิบายให้ครูเข้าใจถึงจุดมุ่งหมายและวิธีใช้ชุดการสอน

2. การทดสอบครั้งที่หนึ่ง

ผู้วิจัยนำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นมาทดสอบนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ก่อนที่ครูจะเริ่มสอนนักเรียนโดยชุดการสอน เพื่อเก็บคะแนนไว้เปรียบเทียบความแตกต่างกับการทดสอบครั้งที่สอง

3. การหยุดการสอนนักเรียน ในระหว่างนี้ผู้วิจัยออกไปสังเกตสภาพการเรียนการสอนสัปดาห์ละ 1 ครั้ง เพื่อ

3.1 สังเกตพฤติกรรมการเรียนการสอนของนักเรียนและครู

3.2 ช่วยแก้ปัญหาของครูเกี่ยวกับการหยุดการสอน

4. การทดสอบครั้งที่สอง

หลังจากนักเรียนเรียนจบชุดการสอนแล้ว ผู้วิจัยนำแบบทดสอบชุดเดิมไปทดสอบนักเรียนกลุ่มเดียวกัน เพื่อจะทราบว่าการเรียนมีผลต่อการทางการเรียนหรือไม่มากน้อยเพียงใด

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 2 พวก คือ

1. การเปรียบเทียบคะแนนความแตกต่างระหว่างการทดสอบครั้งที่หนึ่ง กับครั้งที่สอง

2. การประเมินผลชุดการสอนโดยครูและศึกษานิเทศก์จังหวัดกาญจนบุรี

1. การเปรียบเทียบคะแนนความแตกต่างระหว่างการทดสอบครั้งที่หนึ่งกับครั้งที่สอง โดยใช้สถิติต่อไปนี้ (สวน สายยศ, 2515 : 220)

$$1.1 \quad t = \frac{\bar{D}}{S_{\bar{D}}}$$

ในที่นี้ t เป็น t -distribution

D เป็นคะแนนความแตกต่างระหว่างการทดสอบครั้งที่หนึ่ง กับครั้งที่สอง

$\bar{D}$ เป็นคะแนนเฉลี่ยของคะแนนความแตกต่าง

$S_{\bar{D}}$ เป็นความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน $\bar{D}$

$$1.2 \quad S_D = \sqrt{\frac{S.D}{n}}$$

ในเมื่อ S.D คือความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน
n คือจำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

$$1.3 \quad S.D = \sqrt{\frac{n(\sum D)^2 - \sum D^2}{n(n-1)}}$$

2. การประเมินผลชุดการสอนโดยครูและศึกษานิเทศก์จังหวัดกาญจนบุรี

เพื่อเลือกครูสอนและศึกษานิเทศก์จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 12 คน

เป็นครูประเมินผลชุดการสอน เพราะว่า

2.1 ครูสอนได้ใช้ชุดการสอนด้วยตนเองโดยตลอด ย่อมจะรู้จักพอจริง

และข้อดีของชุดการสอนเป็นอย่างดี

2.2 ศึกษานิเทศก์ทุกคนเป็นผู้ที่ได้ออกนิเทศดูตามโรงเรียนต่าง ๆ ใน

จังหวัดกาญจนบุรี ดังนั้นย่อมจะเข้าใจสภาพทั่วไกร สภาพโรงเรียน และสภาพชุมชนได้ก็
จึงสามารถที่จะนำเอาความรู้และประสบการณ์ดังกล่าวเหล่านั้นมาใช้ในการประเมินผลชุดการสอน
ได้เป็นอย่างดี

การประเมินผลชุดการสอนพิจารณาในด้าน

ก. แบบเรียน

1. เนื้อหา
2. ภาษา
3. แบบฝึกหัด

ข. คู่มือครู

1. คำอธิบายวิธีสอน
2. กิจกรรม
3. อุปกรณ์

การประเมินระดับความเหมาะสมของค่าที่ประเมินดังนี้ (Best, 1970 : 184)

1. เหมาะสมน้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ 1
2. เหมาะสมค่อนข้างน้อย	มีค่าเท่ากับ 2
3. เหมาะสมปานกลาง	มีค่าเท่ากับ 3
4. เหมาะสมค่อนข้างมาก	มีค่าเท่ากับ 4
5. เหมาะสมมากที่สุด	มีค่าเท่ากับ 5

ส่วนนำผลการประเมินค่าที่นำมาหาค่าเฉลี่ย โดยยึดหลักเกณฑ์ดังนี้ ดังแสดงไว้ในตาราง 2 ต่อไปนี้

ตาราง 2 เกณฑ์การประเมินความเหมาะสมของน้ำหนักคะแนนเฉลี่ย

ระดับน้ำหนักคะแนนเฉลี่ย			ค่าความสำคัญ
1.0	—	1.4	เหมาะสมน้อยที่สุด
1.5	—	2.4	เหมาะสมค่อนข้างน้อย
2.5	—	3.4	เหมาะสมปานกลาง
3.5	—	4.4	เหมาะสมค่อนข้างมาก
4.5	—	5.0	เหมาะสมมากที่สุด

ก่อนที่หนึ่ง ผลการเปรียบเทียบคะแนนจากการทดสอบครึ่งหนึ่งกับครึ่งที่สอง

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

$\bar{D}$ คือค่าเฉลี่ยความแตกต่าง ของคะแนนระหว่างการทดสอบ
ครึ่งหนึ่งกับครึ่งที่สอง

$S_{\bar{D}}$ คือค่าเฉลี่ยความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

t คือค่าความแตกต่างทางสถิติ

1. เรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน

การเปรียบเทียบคะแนนครั้งนี้มาจากการทดสอบนักเรียนกลุ่มเดียวกัน

จำนวน 56 คน รวม 2 ครั้ง ผู้วิจัยใช้ค่า t -test ทดสอบ ปรากฏผลการเปรียบเทียบ
ดังแสดงไว้ในตาราง 3 ต่อไปนี้

ตาราง 3 ผลการทดสอบความแตกต่าง ของคะแนนระหว่างครึ่งหนึ่งกับครึ่งที่สอง
จากเรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน

$\bar{D}$	$S_{\bar{D}}$	t
4.16	0.54	7.71**

** มีนัยสำคัญที่ $P < .01$

$t (.01, 55) = 3.51$

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 3 พบว่าคะแนนจากการทดสอบครึ่งหนึ่งกับ
ครึ่งที่สองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .01$) แสดงว่าคะแนนจากการทดสอบ
ครึ่งหนึ่งกับครึ่งที่สอง มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันมาก นั่นคือ นักเรียนมีพัฒนาการการเรียนรู้จาก
ชุดการสอนเรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวันสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. เรื่องคนไทยมีหลายเชื้อชาติ

การเปรียบเทียบคะแนนครั้งนี้ นำมาจากการทดสอบนักเรียนกลุ่มเดียวกัน จำนวน 56 คน รวม 2 ครั้ง ผู้วิจัยใช้ t -test ทดสอบ ปรากฏผลการเปรียบเทียบ ดังแสดงไว้ในตาราง 4 ต่อไปนี้

ตาราง 4 ผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนระหว่างครั้งที่หนึ่งกับครั้งที่สอง จากเรื่องคนไทยมีหลายเชื้อชาติ

$\bar{D}$	$S_{\bar{D}}$	t
1.91	0.46	4.13 **

** มีนัยสำคัญที่ $P < .01$

$$t (.01, 55) = 3.51$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 4 พบว่าคะแนนจากการทดสอบครั้งที่หนึ่งกับครั้งที่สอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .01$) แสดงว่าคะแนนจากการทดสอบครั้งที่หนึ่งกับครั้งที่สอง มีความแตกต่างกันมาก นั่นคือนักเรียนมีพัฒนาการการเรียนรู้จากการสอนเรื่องคนไทยมีหลายเชื้อชาติสูงจนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ผลการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

การเปรียบเทียบคะแนนครั้งนี้ นำคะแนนมาจากการทดสอบนักเรียนกลุ่มเดียวกัน จำนวน 56 คน รวม 2 ครั้ง ผู้วิจัยใช้ t -test ทดสอบ ปรากฏผลการเปรียบเทียบ ดังแสดงไว้ในตาราง 5 ต่อไปนี้

ตาราง 5 ผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนระหว่างกรังทหนึ่งกับกรังที่สอง
จากผลการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

$\bar{D}$	$S_{\bar{D}}$	t
1.25	0.23	5.46**

** มีนัยสำคัญ $P < .01$

$$t (.01, 55) = 3.51$$

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 5 พบว่า คะแนนการทดสอบกรังหนึ่ง กับ
กรังที่สองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .01$) แสดงว่าคะแนนจากการทดสอบ
กรังหนึ่งกับกรังที่สอง มีความแตกต่างกันมาก นั่นคือนักเรียนสามารถนำความรู้จากชุด
การสอนไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ชุดการสอนทั้งหมด

การเปรียบเทียบคะแนนครั้งนี้ นำคะแนนมาจากการทดสอบนักเรียนกลุ่มเดียวกัน
จำนวน 56 คน รวม 2 ครั้ง ผู้วิจัยคิดคะแนนรวมทั้งหมดทุกชุดการสอน คือเรื่องกฎหมาย
ในชีวิตประจำวัน และเรื่องคนไทยหลายเชื้อชาติ โดยใช้ t-test ทดสอบ ปรากฏผล
การเปรียบเทียบทั้งแสดงในตาราง 6 ต่อไปนี้

ตาราง 6 ผลการทดสอบความแตกต่าง ของคะแนนระหว่าง ครึ่งหนึ่งกับครึ่งสอง จากชุดการสอบทั้งหมด

$\bar{D}$	$S_{\bar{D}}$	t
6.0	0.83	7.24**

** มีนัยสำคัญที่ $P < .01$

$$t (.01, 55) = 3.51$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 6 พบว่าคะแนนจากการทดสอบครึ่งหนึ่งกับครึ่งสองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .01$) แสดงว่าคะแนนจากการทดสอบครึ่งหนึ่งกับครึ่งสอง มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันมาก นั่นคือนักเรียนมีพัฒนาการการเรียนรู้จากชุดการสอบทั้งหมดสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่สอง ผลการประเมินค่าชุดการสอบโดยครูและศึกษานิเทศก์จังหวัดกาญจนบุรี โดยวิธี 5 scale rating

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

น	ข้อเสนอแนะของบทเรียน
ภ	คำถามของบทเรียน
บ	รูปแบบฝึกหัด
ค	คำอธิบายวิธีสอนในคู่มือครู
ก	สื่อกิจกรรม
อ	คู่มือปฏินิเทศ
$\bar{X}$	ค่าเฉลี่ยของน้ำหนักคะแนนการประเมินผล

1. การประเมินผลชุดการสอนเรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน ตอนการแจ้งเกิด
 การประเมินผลชุดการสอนครั้งนี้เป็นการวินิจฉัยทัศนความเหมาะสมซึ่งแยก
 ออกเป็น เนื้อหา ภาษา แบบฝึกหัด คำอธิบายวิธีสอน กิจกรรม และอุปกรณ์ ปรากฏผล
 การประเมินค่าทั้งแสดงไว้ในตาราง 7 ต่อไปนี้

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยของน้ำหนักคะแนนการประเมินผลชุดการสอนเรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน ตอนการแจ้งเกิด

	น	ภ	บ	ก	ก	อ
$\bar{x}$	3.8	3.4	3.6	4.08	3.8	3.2

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 7 พบว่า ค่าเฉลี่ยของน้ำหนักคะแนนการประเมินผลความ
 เหมาะสมของชุดการสอนเรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน ตอนการแจ้งเกิด เมื่อเรียงลำดับ
 ความเหมาะสมจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้คือ คำอธิบายวิธีสอนเหมาะสมมาก (4.08) เนื้อหา
 และกิจกรรมเหมาะสมมาก (3.8) แบบฝึกหัดเหมาะสมมาก (3.6) ภาษาเหมาะสมปานกลาง
 (3.4) และอุปกรณ์เหมาะสมปานกลาง (3.2)

2. การประเมินผลชุดการสอนเรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน ตอนการแจ้งตาย
 การประเมินผลชุดการสอนครั้งนี้เป็นการวินิจฉัยทัศนความเหมาะสมซึ่งแยก
 ออกเป็น เนื้อหา ภาษา แบบฝึกหัด คำอธิบายวิธีสอน กิจกรรมและอุปกรณ์ ปรากฏผลการ
 ประเมินค่าทั้งแสดงไว้ในตาราง 8 ต่อไปนี้

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยของน้ำหนักคะแนนการประเมินผลชุดการสอนเรื่องกฎหมาย
ในชีวิตประจำวัน ตอนการแจ้งกาย

	น	ภ	บ	ก	ก	อ
$\bar{X}$	3.7	3.4	3.7	4.2	3.8	3.2

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 8 พบว่า ค่าเฉลี่ยของน้ำหนักคะแนนการประเมินผล
ความเหมาะสมของชุดการสอนเรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน ตอนการแจ้งกาย เมื่อเรียง
ลำดับความเหมาะสมจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือ คำอธิบายวิธีสอนเหมาะสมมาก (4.2)
กิจกรรมเหมาะสมมาก (3.8) เนื้อหาและแบบฝึกหัดเหมาะสมมาก (3.7) ภาษาเหมาะสม
ปานกลาง (3.4) และอุปกรณ์เหมาะสมปานกลาง (3.2)

3. การประเมินผลชุดการสอนเรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน ตอนบัตรประชาชน
การประเมินผลชุดการสอนครั้งนี้เป็นการวินิจฉัยทัศนความเหมาะสมซึ่งแยก
ออกเป็นเนื้อหา ภาษา แบบฝึกหัด คำอธิบายวิธีสอน กิจกรรมและอุปกรณ์ ปรากฏผล
การประเมินค่าทั้งแสดงไว้ในตาราง 9 ต่อไปนี้

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยของน้ำหนักคะแนนการประเมินผลชุดการสอนเรื่องกฎหมายใน
ชีวิตประจำวัน ตอนบัตรประชาชน

	น	ภ	บ	ก	ก	อ
$\bar{X}$	3.4	3.2	3.8	4.2	3.7	3.2

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 9 พบว่าค่าเฉลี่ยของน้ำหนักคะแนนการประเมินผล
ความเหมาะสมของชุดการสอนเรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน ตอนบัตรประชาชน เมื่อเรียง
ลำดับความเหมาะสมจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือ คำอธิบายวิธีสอนเหมาะสมมาก (4.2)
แบบฝึกหัดเหมาะสมมาก (3.8) กิจกรรมเหมาะสมมาก (3.7) เนื้อหาเหมาะสมปานกลาง
(3.4) ภาษาและอุปกรณ์เหมาะสมปานกลาง (3.2)

4. การประเมินผลชุดการสอนเรื่องคนไทยมีหลายเชื้อชาติ

การประเมินผลชุดการสอนครั้งนี้เป็นการวินิจฉัยทัศนคติความเหมาะสมของเนื้อหา
ภาษา แบบฝึกหัด คำอธิบายวิธีสอน กิจกรรม และอุปกรณ์ ปรากฏผลการประเมินค่า
ทั้งแสดงไว้ในตาราง 10 ต่อไปนี้

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยของน้ำหนักคะแนนการประเมินผลชุดการสอนเรื่องคนไทย
มีหลายเชื้อชาติ

	น	ภ	บ	ค	ก	อ
$\bar{X}$	3.7	3.4	3.6	4.08	3.8	2.9

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 10 พบว่าค่าเฉลี่ยของน้ำหนักคะแนนการประเมินผล
ชุดการสอนเรื่องคนไทยมีหลายเชื้อชาติ เมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือ
คำอธิบายวิธีสอนเหมาะสมมาก (4.08) กิจกรรมเหมาะสมมาก (3.8) เนื้อหาเหมาะสมมาก
(3.7) แบบฝึกหัดเหมาะสมมาก (3.6) ภาษาเหมาะสมปานกลาง (3.4) และอุปกรณ์
เหมาะสมปานกลาง (2.9)

2. การประเมินผลชุดการสอนทั้งหมด

การประเมินผลชุดการสอนทั้งหมดนี้เป็นการวินิจฉัยทัศนคติความเหมาะสมแยกออก
เป็น เนื้อหา ภาษา แบบฝึกหัด คำอธิบายวิธีสอน กิจกรรม และอุปกรณ์ของชุดการสอนทั้งหมด

คือเรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน และเรื่องคนไทยมีหลายเชื้อชาติ ปรากฏผลการประเมินค่า
ทั้งแสดงไว้ในตาราง 11 ต่อไปนี้

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยของน้ำหนักคะแนนการประเมินผลชุดการสอนทั้งหมด

	น	ภ	บ	ค	ก	อ
$\bar{X}$	3.7	3.4	3.7	4.1	3.8	3.1

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 11 พบว่า ค่าเฉลี่ยของน้ำหนักคะแนนการประเมิน
ผลชุดการสอนทั้งหมด เมื่อเรียงลำดับความเหมาะสมจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้คือ คำอธิบายวิธี
สอนเหมาะสมมาก (4.1) กิจกรรมเหมาะสมมาก (3.8) เนื้อหาและแบบฝึกหัดเหมาะสมมาก
(3.7) ภาษาเหมาะสมปานกลาง (3.4) อุปกรณ์เหมาะสมปานกลาง (3.1)

ดังนั้นผลการวิจัยจึงพอสรุปได้ว่าคะแนนการทดสอบระหว่างครั้งที่หนึ่งกับครั้งที่สอง
ของชุดการสอนแต่ละเรื่อง คือเรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน และเรื่องคนไทยมีหลายเชื้อชาติ
มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการประเมินผลชุดการสอนทั้งหมด
พบว่าชุดการสอนมีความเหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่นมาก (3.6)

สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างชุดการสอนประกอบหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้สอดคล้องกับสภาพและปัญหาของท้องถิ่นชนบทภาคกลางโดยวิธีการวิเคราะห์ระบบ และศึกษาว่าชุดการสอนที่สร้างขึ้นโดยการวิเคราะห์ระบบนี้ จะมีคุณภาพในการนำไปใช้ได้มากน้อยเพียงใด โดยมีวิธีดำเนินการสร้างชุดการสอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาหลักสูตรประถมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2503 และแนวโน้มของหลักสูตรประถมศึกษาใหม่เพื่อนำไปพัฒนาชุดการสอน
2. ศึกษาสภาพท้องถิ่นที่อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ในด้านเกี่ยวกับตัวนักเรียน สภาพโรงเรียน และสภาพชุมชน เพื่อนำข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างชุดการสอนให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นชนบท
3. เรียงลำดับเนื้อหาของหลักสูตรและคัดเลือกมา 2 หัวข้อ คือเรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน และเรื่องคนไทยมีหลายเชื้อชาติ นำมาสร้างบทเรียนโปรแกรม และนำบทเรียนไปทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มเล็ก ๆ จำนวน 2 - 3 คน และนำผลมาปรับปรุงบทเรียนใหม่ พร้อมทั้งส่งบทเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญการสร้างชุดการสอนและวิชาสังคมศึกษาดูแก้ไข แล้วนำบทเรียนมาปรับปรุงอีกครั้งหนึ่ง
4. นำชุดการสอนไปทดลองกับนักเรียนกลุ่มใหญ่ จำนวน 29 คน ที่โรงเรียนวัดเจ้าเจ็ดในอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
5. นำผลการทดลองไปมาปรับปรุงชุดการสอนอีกครั้งหนึ่ง แล้วนำชุดการสอนไปพิมพ์จำนวนมาก
6. นำชุดการสอนไปทดลองภาคสนามที่อำเภอน่าน จังหวัดกาญจนบุรี คือโรงเรียนวัดศรีโฆระราษฎร์บำรุง และโรงเรียนวัดวังศาลา

7. ทดสอบนักเรียนครั้งที่หนึ่งก่อนที่ครูจะใช้ชุดการสอนสอนนักเรียน
 8. ในระหว่างที่ครูสอนนักเรียนโดยชุดการสอน ผู้วิจัยศึกษาสภาพการเรียนการสอน และปัญหาในการใช้ชุดการสอน เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงชุดการสอน
 9. ภายหลังก่อนเรียนจบชุดการสอนแล้ว ผู้วิจัยนำแบบทดสอบชุดเดิมไปทดสอบ นักเรียนกลุ่มเดียวกันเป็นครั้งที่สอง
 10. นำชุดการสอนไปให้ครูและศึกษานิเทศก์จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 12 คน ประเมินผลชุดการสอนว่ามีความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นเพียงใด
- ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียน วัดศรีโสดหารามวรวิหาร จำนวน 33 คน และโรงเรียนวัดวังศาลา จำนวน 23 คน รวม 56 คน ของอำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่หนึ่ง การเปรียบเทียบคะแนนจากการทดสอบครั้งที่หนึ่งกับครั้งที่สอง
พิจารณาแยกตามเนื้อหาดังนี้

1. เรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน
2. เรื่องคนไทยมีหลายเชื้อชาติ
3. การนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน
4. ชุดการสอนทั้งหมด

ตอนที่สอง การประเมินผลชุดการสอนโดยครูและศึกษานิเทศก์จังหวัดกาญจนบุรี
พิจารณาแยกเป็นหัวข้อย่อยดังนี้

1. ชุดการสอนเรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน ตอนการแจ้งเกิด
2. ชุดการสอนเรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน ตอนการแจ้งตาย
3. ชุดการสอนเรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน ตอนบัตรประชาชน

4. ชุดการสอนเรื่องคนไทยมีหลายเชื้อชาติ
5. ชุดการสอนทั้งหมด

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ตอนที่หนึ่ง ผลการเปรียบเทียบคะแนนจากการทดสอบครั้งที่หนึ่งกับครั้งที่สอง

1. คะแนนจากการทดสอบครั้งที่หนึ่งกับครั้งที่สองของชุดการสอนเรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. คะแนนจากการทดสอบครั้งที่หนึ่งกับครั้งที่สองของชุดการสอนเรื่องคนไทยมีหลายเชื้อชาติ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. คะแนนจากการทดสอบครั้งที่หนึ่งกับครั้งที่สองของการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. คะแนนจากการทดสอบครั้งที่หนึ่งกับครั้งที่สองของชุดการสอนทั้งหมด มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่สอง ผลการประเมินค่าชุดการสอนโดยครูและศึกษานิเทศก์จังหวัดกาญจนบุรี

1. ชุดการสอนเรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน ตอนการแจ้งเกิด ปรากฏผลการประเมินค่าดังต่อไปนี้
 - 1.1 คำอธิบายวิธีสอน เนื้อหา กิจกรรม และแบบฝึกหัด มีความเหมาะสมมาก เรียงตามลำดับ
 - 1.2 ภาษาและอุปกรณ์มีความเหมาะสมปานกลางเรียงตามลำดับ
2. ชุดการสอนเรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน ตอนการแจ้งตาย ปรากฏผลการประเมินค่าดังต่อไปนี้
 - 2.1 คำอธิบายวิธีสอน กิจกรรม เนื้อหา และแบบฝึกหัด มีความเหมาะสมมาก เรียงตามลำดับ

2.2 ภาษาและอุปกรณ์มีความเหมาะสมปานกลางเรียงตามลำดับ

3. ชุดการสอนเรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน ตอนบัตรประชาชน ปรากฏผลการประเมินค่าดังต่อไปนี้

3.1 คำอธิบายวิธีสอน แบบฝึกหัด และกิจกรรม มีความเหมาะสมมาก
เรียงตามลำดับ

3.2 เนื้อหา ภาษา และอุปกรณ์ มีความเหมาะสมปานกลางเรียงตามลำดับ

4. ชุดการสอนเรื่องคนไทยมีหลายเชื้อชาติ ปรากฏผลการประเมินค่าดังต่อไปนี้

4.1 คำอธิบายวิธีสอน กิจกรรม เนื้อหา และแบบฝึกหัด มีความเหมาะสมมาก
เรียงตามลำดับ

4.2 ภาษาและอุปกรณ์มีความเหมาะสมปานกลางเรียงตามลำดับ

5. ชุดการสอนทั้งหมด ปรากฏผลการประเมินค่าดังต่อไปนี้

5.1 คำอธิบายวิธีสอน กิจกรรม แบบฝึกหัด และเนื้อหา มีความเหมาะสมมาก
เรียงตามลำดับ

5.2 ภาษาและอุปกรณ์มีความเหมาะสมปานกลางเรียงตามลำดับ

อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยเรื่องการสร้างชุดการสอนวิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้สัมพันธ์กับสภาพและปัญหาของท้องถิ่นเขตภาคกลางโดยวิธีการวิเคราะห์ระบบนี้ ผลการวิจัยสรุปได้ว่าสนับสนุนสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า สามารถใช้วิธีวิเคราะห์ระบบในการสร้างชุดการสอนได้เป็นอย่างดี ดังปรากฏผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การทำงานโดยวิธีวิเคราะห์ระบบ คือเป็นระบบระเบียบตามลำดับขั้นต่อเนื่องกัน และมีการตรวจสอบย้อนกลับอยู่เสมอ ทำให้ได้ผลงานคือชุดการสอนที่สมบูรณ์ตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยจึงมีความแตกต่างระหว่างการทดสอบครั้งที่หนึ่งกับครั้งที่สองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งนับว่าอยู่ในระดับสูง

2. การสร้างชุดการสอนให้สอดคล้องกับสภาพและปัญหาของท้องถิ่นชนบทนั้น ทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ง่าย และสามารถถ่ายโยงนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ก็ จะเห็นได้จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการนำความรู้ไปใช้ ปรากฏว่าคะแนนในการทดสอบครั้งที่หนึ่งกับการทดสอบครั้งที่สองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งนับว่าอยู่ในระดับสูง

3. จากผลการประเมินค่าชุดการสอนทั้งหมดของครูและศึกษานิเทศก์จังหวัดกาญจนบุรี ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยน้ำหนักคะแนนอยู่ในระดับเหมาะสมมากและเหมาะสมปานกลาง เป็นการสนับสนุนว่าชุดการสอนนี้เหมาะสมกับสภาพและปัญหาของท้องถิ่น

4. หัวข้อเรื่องที่น่าสนใจนำมาใช้สร้างชุดการสอนมีเรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวันและเรื่องคนไทยมีหลายเชื้อชาติ เป็นเนื้อหาที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ไม่เคยมีความรู้พื้นฐานมาก่อนเลย ดังนั้นคะแนนการทดสอบครั้งที่หนึ่งกับครั้งที่สองของแต่ละเนื้อหาจึงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งนับว่าอยู่ในระดับสูง

5. ชุดการสอนเรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวันมีค่าความแตกต่างทางสถิติสูงกว่าเรื่องคนไทยมีหลายเชื้อชาติ เป็นเพราะว่าชุดการสอนเรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวันมีเนื้อหาและกิจกรรมที่สัมพันธ์กับชีวิตประจำวันของนักเรียนมากกว่าชุดการสอนเรื่องคนไทยมีหลายเชื้อชาติที่มีเนื้อหาเป็นนามธรรมและเป็นเหตุการณ์ในอดีต นักเรียนจึงเข้าใจและเกิดความคิดรวบยอดได้ยากกว่า

6. จากการสัมภาษณ์ครูผู้ใช้ชุดการสอนอย่างไม่เป็นทางการ สรุปข้อคิดเห็นได้ดังนี้

6.1 นักเรียนเข้าใจและสนใจชุดการสอนเรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวันตอนการแจ้งเกิดและตอนการแจ้งตายมากที่สุด เพราะว่าเนื้อหาและกิจกรรมสัมพันธ์กับชีวิตประจำวันของนักเรียนมาก

6.2 นักเรียนมีความสนใจและเข้าใจชุดการสอนเรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวันตอนบัตรประชาชนเป็นอันดับที่สาม เพราะว่าเนื้อหาและกิจกรรมสัมพันธ์กับชีวิตประจำวันของนักเรียนที่มีอายุสูงกว่าระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนมีความเข้าใจและสนใจชุดการสอนเรื่องคนไทยมีหลายเชื้อชาติน้อยที่สุด เพราะว่าเนื้อหาเป็นนามธรรมและเป็นเหตุการณ์ในอดีต สมควรที่จะนำชุดการสอนทั้งสองเรื่องนี้ไปใช้สอนในระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

6.3 การเรียนโดยชุดการสอนเมื่อมีการแสดงละคร ครั้งแรกนักเรียนไม่กล้าออกมา แต่เมื่อครูชี้แจงว่าจะเป็นผู้มอบให้นักเรียนแสดง นักเรียนจึงมีความกล้าออกมาแสดงละคร และปรากฏว่านักเรียนสนุกสนานและเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น

6.4 ชุดการสอนทั้งหมดนี้มีอุปกรณ์น้อยไป สมควรจะเพิ่มเติมอุปกรณ์ขึ้นอีก จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจและสนใจบทเรียนมากยิ่งขึ้น

6.5 ชุดการสอนช่วยลดภาระในการเตรียมการสอนของครู และทำให้บังเกิดผลในการเรียนการสอนดียิ่งขึ้น

6.6 กิจกรรมในการเรียนการสอนบางอย่างกระทำไม่ได้ครบ เพราะมีเวลาไม่พอ

7. จากผลการเปรียบเทียบคะแนนการทดสอบระหว่างครั้งที่หนึ่งกับครั้งที่สอง ปรากฏว่ามีนักเรียนบางคนไม่แตกต่างกันเลย และบางคนมีค่าติดลบสูง จากการสอบถามครูผู้สอนสรุปสาเหตุได้ดังนี้

7.1 นักเรียนบางคนขาดเรียนมาก จึงทำให้ผลการเรียนจากชุดการสอนไม่ดีเท่าที่ควร

7.2 นักเรียนบางคนไม่เต็มใจทำข้อสอบ เพราะไม่เห็นความสำคัญ ถือว่าไม่เกี่ยวกับผลการสอบไล่ของตน ดังนั้นนักเรียนที่มีสติปัญญาดีบางคนจึงกลับได้คะแนนมีค่าติดลบสูง

7.3 นักเรียนบางคนอ่านหนังสือไม่ออก จึงใช้การเดาในการทำข้อทดสอบ ทำให้คะแนนที่ได้ไม่แน่นอน

8. นักเรียนโรงเรียนวัดวังศาลาส่วนมากมีฐานะยากจนมาก จึงมีความพร้อมที่จะเรียนน้อยกว่านักเรียนโรงเรียนวัดศรีโฆธาราษฎร์บำรุง ซึ่งโดยทั่วไปมีฐานะดีกว่า

9. จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าชุดการสอนสามารถช่วยแก้ปัญหาข้อบกพร่องทางการสอนได้

ข้อเสนอแนะ

1. เนื่องจากการสร้างชุดการสอนครั้งทำงานอย่างเป็นระบบ ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องทำงานตามลำดับขั้นตามโครงการที่วางไว้อย่างแน่นอน ไม่ควรมีการยืดหยุ่นหรือล่วงเวลาไป เพราะจะต้องมีงานทำเป็นระยะ ๆ ตามลำดับขั้นของการวิเคราะห์ระบบ ใช้เวลาประมาณ 7 เดือน จึงจะสามารถนำชุดการสอนไปให้ครูใช้สอนนักเรียนได้ทันกำหนดเวลา เพราะว่าครูจะสามารถใช้ชุดการสอนสอนนักเรียนได้เฉพาะตอนเทอมกลางเท่านั้น ในตอนเทอมปลายนักเรียนจะต้องเตรียมตัวสอบได้

2. ครูจะได้มีการติดต่อกับคณะศึกษานิเทศก์และครูใหญ่อย่างใกล้ชิด เพราะว่าผู้บริหารคือหัวใจของโรงเรียน ครูจะเต็มใจใช้ชุดการสอนหรือไม่ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ของผู้บริหารเป็นสำคัญ และคณะศึกษานิเทศก์จะเป็นผู้ประสานงานระหว่างผู้วิจัยและโรงเรียนได้เป็นอย่างดี

3. ในการเขียนแบบเรียนครั้งแรกจะมีข้อบกพร่องมาก จึงสมควรทดลองใช้และปรับปรุงหลาย ๆ ครั้ง และให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการสอนและวิชาสังคมศึกษาตรวจแก้ไข จึงจะลดข้อบกพร่องลงไปได้มาก

4. การเรียงลำดับเนื้อหาของเรื่องแต่ละบทเรียนเป็นสิ่งสำคัญ จะต้องเริ่มจากง่ายไปหายาก และจากสิ่งที่ใกล้ตัวไปสู่สิ่งที่ไกลตัว บทเรียนตอนต้น ๆ จะต้องเป็นพื้นฐานความรู้ของบทเรียนลำดับต่อ ๆ ไป และแต่ละบทเรียนของชุดการสอนควรมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันเป็นอย่างดี

5. สำนวนภาษาของบทเรียนเป็นสิ่งสำคัญมาก จะต้องเป็นคำศัพท์ที่ง่ายเหมาะกับระดับวัยของเด็ก และสำนวนภาษาต้องชัดเจน ไม่คลุมเครือหรืออวกวน เด็กอ่านแล้วสามารถเข้าใจได้ง่ายที่สุด

6. การเพิ่มกลุ่มตัวอย่างและครูผู้สอนให้มากขึ้น จะทำให้ผลการวิจัยเชื่อมั่นได้มากกว่านี้

7. ชุดการสอนวิชาสังคมศึกษาเป็นเรื่องราวของการอยู่ร่วมกันและสัมพันธ์กันของมนุษย์ในสังคมต่าง ๆ จึงควรมีกิจกรรมจะทำให้นักเรียนเกิดทักษะ ความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติในการอยู่ร่วมกันและสัมพันธ์กันอย่างถูกต้อง เช่น การแสดงละครประกอบบทเรียน เป็นต้น

8. ครูจะได้มีการสังเกตพฤติกรรมการเรียนการสอนของครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิด

มากกว่าที่ผู้วิจัยได้กระทำมา คือ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง จะทำให้เข้าใจและเห็นข้อบกพร่องของชุดการสอนได้ยิ่งขึ้น

9. การขาดเรียนของนักเรียนเป็นอุปสรรคสำคัญของการวิจัยครั้งนี้ และเป็นปัญหาสำคัญในโรงเรียนตามท้องถิ่นชนบท เนื่องจากฐานะของผู้ปกครองยากจนและสุขภาพของนักเรียนไม่ค่อยดี ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้จากชุดการสอนไม่เต็มที่ จึงปรากฏว่านักเรียนบางคนมีผลจากการทดสอบครั้งที่หนึ่งและครั้งที่สองไม่แตกต่างกัน หรือนักเรียนบางคนมีค่าคิดลบ ชุดการสอนที่ดีมีประโยชน์ต่อนักเรียนและไม่น่าเบื่อหน่าย จะช่วยแก้ปัญหาเหล่านี้ได้อย่างไร

10. ก่อนการทดสอบครั้งที่หนึ่งและครั้งที่สอง ควรจะได้มีการเร้าความสนใจและกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความต้องการและพยายามที่จะตอบข้อทดสอบให้ดีที่สุด เพราะว่าเมื่อนักเรียนทราบว่าไม่ใช่การสอบของครูประจำชั้นของตน ก็จะไม่เห็นความสำคัญของการทดสอบ โดยเฉพาะในการทดสอบครั้งที่สอง ผู้วิจัยควรจะได้นำเอาคะแนนจากการทดสอบครั้งที่หนึ่งไปบอกให้นักเรียนทราบ เพื่อที่นักเรียนจะได้เกิดความต้องการที่จะแข่งขันกับการทดสอบครั้งที่หนึ่งของตนเองให้ดียิ่งขึ้น

11. การวิจัยเรื่องการสร้างชุดการสอนนี้ ควรทำงานเป็นคณะหรือหน่วยงานที่สมบูรณ์ พร้อมทั้งนักวิชาการในสถานต่าง ๆ ที่จำเป็น มีเวลาและทุนทรัพย์พอสมควร ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้จึงเป็นเพียงการชี้แนะแนวทางให้เห็นว่าการสร้างชุดการสอนให้สอดคล้องกับสภาพและปัญหาของท้องถิ่นโดยวิธีวิเคราะห์ระบบนั้นได้ผลดี สามารถแก้ปัญหาข้อบกพร่องทางการสอนของครูได้ แต่ควรจะได้มีหน่วยงานใหญ่นำไปสร้างชุดการสอนเป็นจำนวนมาก และให้ครบตามหลักสูตรประถมศึกษาเพื่อผลิตออกไปใช้ทั่วประเทศจะดีที่สุด

12. ควรจะได้นำชุดการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปทดลองสอนเปรียบเทียบกับการสอนแบบปกติ แล้ววิเคราะห์ดูว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่

13. ผลการวิจัยครั้งนี้ใช้ได้เฉพาะวิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เท่านั้น แต่ไม่ได้ยืนยันว่าชุดการสอนสามารถใช้ได้กับทุกวิชาและทุกระดับชั้น จึงสมควรจะได้มีการวิจัยในทุกวิชาและทุกระดับชั้นว่าชุดการสอนมีความเหมาะสมหรือไม่ และเป็นอย่างไร

บรรณานุกรม

- เกรียง เอี่ยมสกุล "ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาในระดับประถมศึกษา"
รายงานการสัมมนาศึกษานิเทศก์ และครูสังคมศึกษาระดับประถมศึกษา กรมวิชาการ
 กระทรวงศึกษาธิการ, 2510, 269 หน้า
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน, กองวางแผนการศึกษา รายงานผลการ
การศึกษาระดับอนุบาลและประถมศึกษา พ.ศ. 2510 - 2514 หน้า 23 - 25
 สำนักนายกรัฐมนตรี 2514
- จรรยา วงศ์สายัณห์ "เทคโนโลยีในทางการศึกษา" ประมวลบทความเกี่ยวกับนวัตกรรมและ
เทคโนโลยีการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ 2517, 250 หน้า
- จิตรกร ตั้งเกษมสุข "จุดบอดของการประถมศึกษา" ปาริชาติสาร 3(12) : 64
 ตุลาคม - ธันวาคม 2517
- เบนเนตต์, นิโคลัส "การศึกษาภาคบังคับและไม่บังคับพันธุกรรมและทางเลือก" บนเส้นทาง
การแสวงหาโฉมหน้าใหม่ของการศึกษาไทย ธัญญา วันจรรยา แปล สำนักพิมพ์
 พิศนาคะ 2517, 554 หน้า
- * ปวย อังภาภรณ์ "ความรับผิดชอบของผู้ใหญ่" เสียสละเพื่อเสียสละ หน้า 44 สำนักพิมพ์
 เคล็ดไทย 2517
- * ปวย อังภาภรณ์ "มหาวิทยาลัยกับสังคม" เสียสละเพื่อเสียสละ หน้า 69 สำนักพิมพ์เคล็ดไทย 2517
- เปื้อง กุญฑ "คู่มือในการนำเทคโนโลยีมาช่วยปรับปรุงคุณภาพของการศึกษาในระดับประถมศึกษา"
การพิจารณาว่านวัตกรรมและเทคโนโลยีมาปรับปรุงคุณภาพการประถมศึกษาในโรงเรียน
สมัครสอนไม่ครบชั้น กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ 2516, 150 หน้า

ลวน สายยศ และ อังคณา คันทิรทนานนท์ สถิติวิทยาทางการศึกษา วัฒนาพานิช 2515,
276 หน้า

วรวิทย์ วทีนสุวรรณ การศึกษาของไทย โรงพิมพ์มิตรสยาม 2516, 418 หน้า

วิเชียร เกตุสิงห์ การวัดผลการศึกษาและสถิติเบื้องต้น สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการ
พลเรือน 2513, 154 หน้า

ศึกษาธิการ, กระทรวง แผนการพัฒนาศึกษาระดับที่ 3 พ.ศ. 2515 - 2519 โรงพิมพ์
กรมศาสนา 2514, 804 หน้า

ศึกษาธิการ, กระทรวง รายงานการสัมมนาศึกษานิเทศก์และครูสังคัมศึกษาระดับประถมศึกษา
กรมวิชาการ 2510, 269 หน้า

ศึกษาธิการ, กระทรวง รายงานการวิเคราะห์หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2503
หน้า 2 - 4 กรมสามัญศึกษา โรเนียว 2517

สถาบันระหว่างชาติสำหรับการกบฏเวียงไค้ การวิจัยหลักสูตรประถมศึกษาตอนต้น หน้า 25
กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 2509

สุนทร สุนันท์ชัย เทคนิคและวิธีสอนวิชาสังคัมศึกษา สำนักพิมพ์สหพันธ์ 2514, 348 หน้า

สุนันท์ จุฑะศรี การวิเคราะห์ความสำคัญของภาพประกอบหนังสือแบบเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นในประเทศไทย วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2514,
183 หน้า

อัลทักเกอร์, นาวาน "บทบาทของครูสอนสังคัมศึกษา" รายงานการสัมมนาศึกษานิเทศก์และครู
สังคัมศึกษาระดับประถมศึกษา นางศิริรัฐ ทองใหญ่ แปลและเรียบเรียง กรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ, 2510, 269 หน้า

อารี สันตวิ "การนำนวัตกรรมการศึกษามาปรับปรุงคุณภาพการศึกษา" ประมวลบทความเกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา หน้า 145 กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ 2517

เอกวิทย์ ณ ถลาง "เพื่อความเข้าใจสาระและธรรมชาติของการศึกษา" การศึกษา หน้า 19 - 20 สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย 2514

Ausubel, David P., Educational Psychology : A Cognitive View, Holt, Rinehart and Winston, Inc., New York, 1968, 685 pp.

Best, John W., Research in Education, Prentice-Hall, Inc., Englewood Cliffs, New Jersey, 1970, 399 pp.

Combs, Barbara Jean, "A Study of a System Analysis Approach to the Development of College Health Instructional Programs", Dissertation International Abstracts, 35(8) : 4751A - 5579A, February, 1975

Corbin, Warren Spencer, "The Effects of a Simulation Game about Southeast Asia on Political, Economic, and Social Attitudes of Ninth Grade Students", Dissertation International Abstracts, 32(3) : 1115A - 1684A, September, 1971

Edney, P.J., A System Analysis of Training, Pitman Publishing, 1972, 257 pp.

Finch, John Melvin, "Teaching-Learning Units in Plan : An Analysis of the Utilization of Instructional Materials to Individualize Learning by Computer-Managed Instruction", Dissertation International Abstracts, 33(4) : 1354-A, October, 1972

Fisher, Margaret B., A Comparison of Programmed and Standard Textbooks in College Instruction, University of South Florida, Tampa, Florida, 1963, 109 pp.

Hale, Francis J., Introduction to Control System Analysis and Design, Prentice-Hall, Inc., Englewood Cliffs, New Jersey, 1973, 338 pp.

Johns, Role L., and Morphet, Edgar L., The Economics and Financing of Education, A System Approach, Prentice-Hall, Inc., Englewood Cliffs, New Jersey, 1969, 580 pp.

Johnston, A. Montgomery, "Teaching the Social Sciences Content" in, The Elementary School, Principles and Problems, edited by Joe L. Frost, and G. Thomas Rowland, Houghton Mifflin Company, 1969, 565 pp.

Lumsden, Keith G., "Programming in the Social Sciences", in Programmed Instruction edited by Allen D. Calvin, Indiana University Press, Bloomington, 1969, 250 pp.

Mccoleman, James Wesley, "Relationship between the Use of Learning Activity Packages, Group Activities and the Preferences of Student toward the Social Study Course" Dissertation International Abstracts, 36 (1) : 109-A, July 1975.

Nerbovig, Marcella H., and Klausmeier, Herbert J., Teaching in the Elementary School, Harper & Row, Publishers, New York, 1974, 419 pp.

Rothman, Jack, and Jones, Wyatt C., A New Look at Field Instruction, Association Press, New York, 1971, 224 pp.

Sandiford, Peter, "Reciprocal Improvement in Learning", in Transfer of Learning : An Enduring Problem in Psychology, Selected Readings, edited by Robert F. Grose, and Robert C. Birny, Princeton Von Nostrand, 1963, 194 pp.

Schulz, Rudolph, "Problem Solving Behavior and Transfer", in Transfer of Learning : An Enduring Problem in Psychology, Selected Readings, edited by Robert F. Grose, and Robert C. Birny, Princeton Von Nostrand, 1963, 194 pp.

Taber, Julian J., Glaser, Robert, and Scharer, Halmuth, Learning and Programmed Instruction, Addison-Wesley Reading, Massachusetts, 1965, 182 pp.

Thomas, J. Alan, The Productive School, A System Analysis Approach Educational Administration, John Wiley & Sons, Inc., New York, 1971, 132 pp.

Thorndike, Edward L., "Improvement in One Mental Function", in Transfer of Learning : An Enduring Problem in Psychology, Selected Readings, edited by Robert F. Grose, and Robert C. Birny, Princeton Von Nostrand, 1963, 194 pp.

Trump, J. Lloyd, "Organizing for Teaching the Social Studies", in Individualizing Instruction in Reading and Social Studies, edited by Virgil M. Howard, the Mcmillan Company, London, 1970, 236 pp.

Yum, K.S., "An Experimental Test of Assimilation", in Transfer of Learning : An Enduring Problem in Psychology, Selected Readings, edited by Robert F. Grose, and Robert C. Birny, Princeton Von Nostrand, 1963, 194 pp.

การผสม

ชุดการสอน

เรื่องคนไทยมีหลายเชื้อชาติ

วิชาสังคมศึกษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

บทที่ 1

นักเรียนทราบดีว่า พื้นที่และประชาชนที่อยู่รวมกันเราเรียกว่าประเทศ
ถ้าเป็นพื้นที่คนไทยอยู่รวมกัน เราเรียกว่าประเทศไทย

คนไทยได้คงประเทศอยู่รวมกันมานานแล้ว เราอยู่กันอย่างมีความสุข คนไทย
สามารถที่จะเดินทางหรือย้ายที่อยู่อาศัยไปอยู่ที่อื่นได้เสมอ

นักเรียนเคยเห็นคนเดินทางไปมาอยู่บ่อย ๆ เช่น เดินทางจากหมู่บ้านของเรา
ไปยังหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ หรือจังหวัดอื่น ๆ

บางคนที่ย้ายไปอยู่ที่อื่นนาน ๆ เช่น ไปอยู่กรุงเทพฯ นาน ๆ ก็จะกลายเป็นคน
ท้องถิ่นนั้น ๆ เช่น คนกรุงเทพฯ ไปเลย

แบบฝึกหัดที่ 1

1. คำว่า "ประเทศ" หมายความว่าอย่างไร ?
 - ก. พื้นแผ่นดิน
 - ข. ประชาชนอยู่รวมกัน
 - ค. พื้นแผ่นดินและประชาชนที่อยู่รวมกัน
2. ตามบทเรียนกล่าวว่า คนไทยสามารถทำอะไรได้เสมอ ?
 - ก. มีโอกาสที่จะทำงานได้เสมอ
 - ข. มีโอกาสที่จะเดินทางหรือย้ายที่อยู่อาศัยได้เสมอ
 - ค. มีโอกาสที่จะไปเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจได้เสมอ
3. นักเรียนเคยเดินทางไป มาแล้ว
4. นักเรียนเคยเห็นคนเดินทางไปอาศัยอยู่ที่

คู่มือครู บทที่ 1

ความมุ่งหมายทั่วไป

ภายหลังที่นักเรียนเรียนจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนก็จะเกิดความรู้ความเข้าใจว่า คนไทยรวมกันอยู่เรียกว่า ประเทศไทย เรามีโอกาสที่จะย้ายที่อยู่อาศัยไปไหนได้เสมอ เมื่อเราไปอยู่ที่ยื่นนาน ๆ ก็จะกลายเป็นคนท้องถิ่นนั้น

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

1. ให้นักเรียนสามารถบอกได้ว่า คนไทยรวมกันอยู่บนพื้นที่แห่งหนึ่งเรียกว่า ประเทศไทย
2. ให้นักเรียนสามารถบอกได้ว่า คนไทยมีโอกาสจะย้ายที่อยู่อาศัยได้เสมอ
3. ให้นักเรียนสามารถบอกได้ว่า เมื่อย้ายไปอยู่ที่ยื่นนาน ๆ ก็กลายเป็นคนท้องถิ่นนั้น ๆ

นำเข้าสู่บทเรียน

ครูสนทนากับนักเรียน

ครู : ใครเคยเดินทางไปไหนมาบ้าง ?

นักเรียน : (ตอบหลาย ๆ คน)

(ครูสรุปจดจำเหตุที่คนเราเดินทางไปมาบนกระดานดำ เช่น ไปเที่ยว ไปเยี่ยมญาติ ไปธุรกิจ ไปรักษาโรค ไปหาหมอ ฯลฯ)

ครู : การเดินทางแบบใดที่ต้องไปอยู่นานที่สุด ?

นักเรียน : ไปหาหมอ

ครู : ถ้าไปอยู่ที่อื่นนาน ๆ คนนั้นจะเป็นอย่างไร ?

นักเรียน : (ตอบทาง ๆ กัน)

ครู : ถ้านักเรียนอยากทราบคำตอบที่ถูกต้อง ขอให้ท่านบทเรียนเพื่อหาคำตอบ

อ่านบทเรียน

ครูจากบทเรียนให้นักเรียนอ่าน นักเรียนอ่านในใจและครูฝึกให้อ่านออกเสียง
ใหญ่ถูกต้อง

อธิบายและสนทนา

ครู : นักเรียนหาคำตอบได้หรือยังว่าเมื่อเราไปอยู่ที่อื่นนาน ๆ เราจะเป็น
อย่างไร

นักเรียน : เราจะกลายเป็นคนในท้องถิ่นนั้น

ครู : ใครจะยกตัวอย่างคนที่มาอยู่ในท้องถิ่นของเรา จนกลายเป็นคนในท้องถิ่น
ของเราไปแล้ว เธอของเล่าเรื่องให้เพื่อน ๆ ฟังบ้าง

นักเรียน : (ตอบ)

ครู : ใครจะยกตัวอย่างคนจากท้องถิ่นของเราไปอยู่ที่อื่นจนกลายเป็นคนท้องถิ่น
นั้น ๆ ไปแล้ว

นักเรียน : (ตอบ)

(ครูสรุปบทเรียนให้ฟังอีกครั้ง)

ทำแบบฝึกหัด

ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 1 เสร็จแล้ว ครูเฉลยคำตอบที่ถูกต้องให้นักเรียนทราบ
ทันที จะให้ทราบว่าตนเข้าใจผิดหรือไม่ จะก่อให้เกิดความถูกต้องเสียใหม่ และเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น

ปัจจุบันประชาชนจากประเทศต่าง ๆ ก็มีการย้ายที่อยู่อาศัยกันอยู่เสมอจากประเทศหนึ่งไปยังประเทศหนึ่ง เช่นจากประเทศจีนมาสู่ประเทศไทย ประเทศไทยยินยอมให้คนต่างชาติเดินทางเข้ามาอยู่อาศัยและพำนักในได้ประมาณ 200 คน เนื่องจากในประเทศไทยสามารถพำนักในได้อย่างสะดวกสบาย คนต่างชาติ เช่น จีน ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น อินเดีย จึงชอบเข้ามาอยู่ในประเทศไทย ในจังหวัดกาญจนบุรีก็มีคนมาจากคนเนปาล และคนกะเหรี่ยงเข้ามาอยู่อาศัยตามเขตรายแดนที่ติดกับประเทศพม่า เราเรียกคนต่างชาติที่มาอยู่ในประเทศไทยว่าคนต่างด้าว

แบบฝึกหัดที่ 2

1. คนต่างด้าวคืออะไร ?
 - ก. คนต่างชาติที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทย
 - ข. คนต่างชาติที่อยู่ในประเทศของเขา
 - ค. คนต่างชาติที่เดินทางผ่านประเทศไทย
2. ทำไมคนต่างชาติจึงชอบเข้ามาอยู่ในประเทศไทย
 - ก. เพราะเขาสนใจคนไทยมาก
 - ข. เพราะเราขอให้เขาเข้ามาอยู่ได้
 - ค. เพราะเขาสามารถพำนักในได้อย่างสะดวกสบาย
3. คนต่างชาติที่เข้ามาอยู่ในจังหวัดกาญจนบุรีมี 1. 2. 3.
4. คนต่างชาติที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทยมี 1. 2.
3. 4.

คู่มือครูบทที่ 2

ความมุ่งหมายทั่วไป

ภายหลังที่นักเรียนเรียนจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนจะเกิดความรู้ความเข้าใจว่าประชาชนจากประเทศหนึ่งได้เดินทางไปอาศัยอยู่ในอีกประเทศหนึ่ง โดยเฉพาะประเทศไทยมีคนต่างชาติเข้ามาอยู่มากเพราะเราสามารถพามาหากินได้สะดวกสบาย คนต่างชาติที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทยเรียกว่าคนต่างด้าว

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถบอกได้ว่าประชาชนจากประเทศอื่น ๆ ย้ายมาอยู่ในประเทศไทยโดยอย่างน้อย 3 ชาติ
2. นักเรียนสามารถบอกได้ว่า คนต่างชาติที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยว่าคนต่างด้าว
3. นักเรียนสามารถบอกได้ว่าเหตุที่คนต่างชาติชอบเข้ามาอยู่ในประเทศไทย เพราะว่าเราสามารถพามาหากินได้สะดวกสบาย

การนำเข้าสู่บทเรียน

ครูทบทวนความรู้ของนักเรียนจากบทที่หนึ่ง

ครู : ใครจำบทเรียนก่อนได้บ้างว่าอย่างไร ?

นักเรียน : คนไทยอยู่รวมกันเรียกว่าประเทศไทย

ครู : คนไทยมีโอกาสอะไรบ้าง

นักเรียน : คนไทยมีโอกาสดูที่จะเดินทางหรือย้ายที่อยู่อาศัยได้เสมอ

ครู : นอกจากคนไทยเองจะสามารถย้ายที่อยู่อาศัยได้แล้ว ยังมีคนอื่น ๆ อีกที่

สามารถเดินทางไกล ๆ เพื่อมาอยู่ในประเทศไทย นักเรียนทราบหรือไม่ว่ามีใครบ้าง ?

นักเรียน : (ตอบต่าง ๆ กัน)

ครู : นักเรียนอ่านบทเรียนเพื่อหาคำตอบที่ถูกต้อง แล้วเรากลับมาสนทนากันต่อไป

อุปกรณ์ ภาพคนต่างชาติ จีน ฝรั่งเศส แอฟริกัน มอญ ญี่ปุ่น

อ่านบทเรียน

นักเรียนอ่านบทเรียน และครูฝึกให้นักเรียนอ่านออกเสียงให้ถูกต้อง ครูสอนให้สังเกตคำยากและอธิบายความหมายให้นักเรียนเข้าใจ
(ครูฝึกภาพคนต่างชาติให้นักเรียนดูเพื่อจะได้เกิดมโนภาพขึ้น)

อภิปรายและสนทนา

ครู : นักเรียนได้คำตอบหรือยังว่าใครเดินทางไกล ๆ มาอยู่อาศัยในประเทศไทย

นักเรียน : จีน ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น มอญ ฯลฯ

ครู : ทำไมเขาจึงต้องเดินทางมาอยู่ในประเทศไทย ?

นักเรียน : เพราะว่าเขาคงการมาทำมาหากินอย่างสะดวกสบายในประเทศไทย

ครู : นักเรียนคนไหนรู้จักคนต่างชาตินี้ที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทยบ้าง ?

(นักเรียนที่รู้จักเล่าเรื่องของคนต่างชาติ เช่นคนจีน ให้เพื่อน ๆ ฟัง)

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปสาเหตุที่คนต่างชาตินิยมเข้ามาอยู่ในประเทศไทย ดังนี้

1. เมื่ออยู่ในประเทศของเขาพวกนี้ก็มีฐานะยากจน จึงอยากจะเลี้ยงชีพ
2. การทำมาหากินในประเทศไทยสะดวกสบายก็มีโอกาสทำรวยได้ง่าย
3. คนไทยเจ้าของประเทศมีนิสัยใจดีอดมั่งมีไม่รังเกียจคนต่างชาติ

ทำแบบฝึกหัด

ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 2 เสร็จแล้วครูเฉลยคำตอบที่ถูกต้องให้นักเรียนทราบทันที เพื่อที่จะแก้ไขความเข้าใจผิดของคนเสียใหม่ หรือถ้าเขาใจถูกอยู่แล้วจะได้เข้าใจยิ่งขึ้น

บทที่ 3

คนต่างด้าวที่เพิ่งจะเข้ามาอยู่ในประเทศไทยในปัจจุบันนี้ ยังไม่เป็นคนไทย ถ้าเขาอยู่ไปนาน ๆ อย่างน้อย 5 ปี เกิดความรักประเทศไทย เขาอาจจะอยากเป็นคนไทยบ้าง เราก็นิยมนิยมนให้เขาเป็นคนไทยได้ เรียกว่าเขามีสัญชาติไทย

ลูกของคนต่างด้าวที่เกิดในประเทศไทย ต้องเป็นคนไทย พูดภาษาไทย เรียนหนังสือไทย ถ้าเขาอยากต้องเป็นทหารหาหน้าที่ป้องกันประเทศชาติ ทุกคนต้องปฏิบัติตามกฎหมาย เพราะว่าเราเกิดในประเทศไทยและจะอยู่ในประเทศไทยตลอดไป เราจึงต้องเป็นคนไทย และรักประเทศไทย

แบบฝึกหัดที่ 3

1. ลูกของคนต่างด้าวที่เกิดในประเทศไทย ต้องเป็น
2. คนต่างด้าวจะโอนเป็นสัญชาติไทยได้ ต้องอยู่ในประเทศไทยมานาน ปี
3. คนต่างด้าวที่จะโอนเป็นคนไทยได้นั้น ต้องเป็นอย่างไร ?
 - ก. ยังรักประเทศเดิมของตนอยู่
 - ข. รักประเทศไทยเป็นประเทศของตน
 - ค. เป็นคนร่ำรวยเป็นอันมากของตนทั่วไป
4. ทำไมคนต่างด้าวจึงอยากโอนเป็นคนไทย ?
 - ก. เพราะเป็นคนไทยมีชื่อเสียงก็
 - ข. เพราะเป็นคนไทยร่ำรวยก็
 - ค. เพราะประเทศไทยอยู่สุขสบายก็
5. คนไทยมีหน้าที่ต่อประเทศชาติของตนอย่างไร ?
 - ก. ทำตามคำสั่งของข้าราชการ
 - ข. ปฏิบัติตามกฎหมาย
 - ค. ทำตามที่คนอื่น ๆ บอก

ความมุ่งหมายทั่วไป

ภายหลังที่นักเรียนเรียนจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนจะเกิดความรู้ความเข้าใจว่า คนต่างด้าวในประเทศไทยสามารถโอนเป็นคนไทยได้ และลูกของคนต่างด้าวที่เกิดในประเทศไทย จะต้องเป็นคนไทย

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถบอกได้ว่า คนต่างด้าวสามารถโอนเป็นคนไทยได้ ถ้าเขาอยู่มาในอย่างน้อย 5 ปี
2. นักเรียนสามารถบอกได้ว่า คนต่างด้าวที่โอนเป็นคนไทยเรียกว่าเขามีสัญชาติไทย
3. นักเรียนสามารถบอกได้ว่า เหตุที่ลูกของคนต่างด้าวที่เกิดในประเทศไทยต้องเป็นคนไทย เพราะว่าเขาเกิดในประเทศไทยและต้องอยู่ในประเทศไทยตลอดไป
4. นักเรียนสามารถบอกได้ว่า คนไทยต้องปฏิบัติตามกฎหมายและพูดภาษาไทย

การนำเข้าสู่บทเรียน

ครูสนทนากับนักเรียน

- ครู : นักเรียนสามารถบอกได้ไหมว่า ในประเทศไทยมีคนต่างด้าวชาติอะไรมา
ที่สุก
- นักเรียน : คนจีน
- ครู : คนต่างด้าวเป็นคนไทยใช่หรือไม่

นักเรียน : ไม่ใช่คนไทย

(ครูยกตัวอย่างชื่อคนไทยเชื้อสายคนจีนที่นักเรียนรู้จัก ซึ่งมีชื่อนามสกุลเป็นไทย)

ครู : ทำไมคนนี้จึงเป็นคนจีนจึงมีชื่อ นามสกุลเป็นไทย ?

นักเรียน : (แสดงความคิดเห็นต่าง ๆ กัน)

ครู : เมื่อเรายังไม่รู้คำตอบที่แน่นอน เรามาหาคำตอบจากบทเรียนต่อไป
แล้วค่อยมาอภิปรายต่อไป

อ่านบทเรียน

นักเรียนอ่านบทเรียน ครูสอนให้นักเรียนอ่านใหญ่ๆ ถ้ามักยากครูต้องสอน
ให้อ่านใหญ่ๆ และเข้าใจความหมาย

อภิปราย

ครู : ใครหาคำตอบได้แล้ว

นักเรียน : เพราะว่าเขาโอนเป็นคนไทย ที่เรียกว่ามีสัญชาติไทย

ครู : คนต่างความสามารถโอนเป็นคนไทยได้หมดทุกคนหรือไม่ ?

นักเรียน : ไม่หมดทุกคน

ครู : ใครบ้างที่จะโอนเป็นคนไทยได้

นักเรียน : คนต่างความสามารถรักประเทศไทยและอยู่ในประเทศไทยมานานไม่น้อยกว่า 5 ปี

ครู : เหตุใดลูกของคนต่างความสามารถที่เกิดในประเทศไทยจึงต้องเป็นคนไทย

นักเรียน : เพราะว่าคนเหล่านั้นคงอยู่ในประเทศไทยตลอดไป

ครู : ในเมื่อคนต่างความสามารถเป็นคนไทยแล้ว คนไทยมีหน้าที่อย่างไรบ้าง ?

นักเรียน : ปฏิบัติตามกฎหมายกำหนดไว้

(ครูสรุปให้นักเรียนฟังว่าการที่เรายอมให้คนอื่นโกงเราเป็นคนไทยนั้น ก็เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาการแตกแยกระหว่างคนต่างชาตินั้น เช่น คนไทยไม่โกงกับคนจีน คนจีนไม่โกงกับคนแขก เป็นต้น เมื่อทุกคนกลายเป็นคนไทยเหมือนกันหมดแล้ว ก็จะไม่แบ่งออกไปเป็นคนละพวก นาน ๆ เข้ารุ่นลูกหลานก็จะกลายเป็นคนไทยแท้จริงไปหมด)

แสดงละคร

ตัวละครมี นักเรียนเชื้อสายจีนหรือต่างชาตินั้น ๆ แสดงเป็นทหารร่วมกับนักเรียนที่เป็นคนไทย และให้นักเรียนอีกกลุ่มหนึ่งแสดง เป็นผู้ออกการร้าย

เปิดฉากที่หนึ่ง

ทหารทุกคนเข้าแถวถือปืน (ไม้บรรทัด) มีนายทหารมาตรวจ

นายทหาร : สวัสดีทหารทุกคน วันนี้เราจะต้องออกไปตรวจตราตามชายแดน มีรายงานมาว่าผู้ออกการร้ายกำลังเข้าโจมตีหมู่บ้าน ประชาชนเดือดร้อนมาก เราคงไปช่วยเขาให้รอดพ้นจากอันตราย

ทหารทุกคน : ครับ

(นายทหารเดินนำหน้าทหารออกไปสู่ป่า) ปิดฉาก

เปิดฉากที่สอง

ผู้ออกการร้ายกำลังบังคับชาวบาน

ผู้ออกการร้าย : เอาอาหาร เป็ด ไก่มาให้เราไหม
อย่าไปบอกเจ้าเขาทีนะ มิฉะนั้นจะคงตายหมดทุกคน

ชาวบาน (กลัวมาก) : จะ

(ทหารออกมา ผู้ออกการร้ายเห็นกลัวแอบเข้ามาใกล้ ชาวบานวิ่งหนี ทหารกับผู้ออกการร้ายยิงกันใหญ่ ผู้ออกการร้ายตาย ทหารก็ตายทั้งที่เป็นคนไทย และที่มีเชื้อสาย

ทางชาติ ผู้ก่อการร้ายทยอยหนีไปหมด

(นายทหารออกมา)

นายทหาร : เห็นไหม คนไทยทุกคนไม่ว่าจะมีเชื้อสายชาติอะไร ต่างก็รักประเทศชาติ
ด้วยกันทั้งนั้น เพราะว่าคนแดนถิ่นที่เราอาศัยอยู่นี้ก็เป็นของเขาด้วยเหมือนกัน
เขายอมรักและหวงแหนเท่าชีวิต

ปิธาก จบ.

ทำแบบฝึกหัด

ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 3 เสร็จแล้วครูเฉลยให้นักเรียนทราบคำตอบที่ถูกต้อง

ทันที

ในสมัยก่อนนานมาแล้ว คนเป็นจำนวนมากไถ่ขายที่อยู่เพื่อการทำมาหากินเรื่อย ๆ ไป สมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นเมืองหลวงของประเทศไทยเป็นเวลานานประมาณ 200 ปีเศษมาแล้ว คนมอญจากประเทศพม่าได้เดินทางเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทย เช่นที่อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ หรือที่อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี คนมอญมีความสามารถทางเครื่องปั้นดินเผา เช่น เตาเผาข้าว โถงน้ำ กระถางปลูกต้นไม้ หม้อดิน เป็นต้น ทำให้คนไทยได้ใช้สิ่งเหล่านี้เป็นประโยชน์มาก

คนมอญเหล่านี้อาศัยอยู่ในประเทศไทยมานานหลายร้อยปีแล้ว จนสามารถพูดภาษาไทยได้ เรียนหนังสือไทย มีชื่อ นามสกุลในทะเบียนบ้านของอำเภอเป็นคนไทย เขาได้กลายเป็นคนไทยแล้ว ซึ่งแตกต่างเป็นคนละพวกกับคนมอญ ซึ่งเพิ่งเข้ามาอยู่อาศัยตามชายแดนในจังหวัดกาญจนบุรี พวกนี้ยังเป็นมอญแท้ ๆ

แบบฝึกหัดที่ 4

1. คนมอญเข้ามาอยู่อาศัยในประเทศไทยตั้งแต่สมัย
2. เหตุที่คนมอญเข้ามาอยู่ในประเทศไทยเพราะว่า
3. คนมอญมีความสามารถในทางปั้น 1 2. 3.
4. คนมอญที่เข้ามาอยู่หลายร้อยปีมาแล้ว ปัจจุบันเก็บบ้านเรือนอยู่ที่
1. 2.
5. คนมอญที่เข้ามาอยู่นานหลายร้อยปี ปัจจุบันเขาเป็นคน แต่คนมอญที่เพิ่ง
จะเข้ามาอยู่ตามชายแดน จังหวัดกาญจนบุรี เขายังเป็นคน อยู่

การบ้านหมายหัวไป

ภายหลังที่นักเรียนเรียนจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนจะเกิดความรู้ความเข้าใจว่า คนมอญได้เข้ามาอยู่อาศัยในประเทศไทยมานานแล้ว จนปัจจุบันกลายเป็นคนไทยหมดแล้ว คนมอญเหล่านี้ทำประโยชน์ให้แก่ประเทศไทยคือมีความสามารถทางเครื่องปั้นดินเผา

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

1. ให้นักเรียนสามารถบอกได้ว่า คนมอญได้เข้ามาหาหากินในประเทศไทยมานานแล้ว
2. ให้นักเรียนสามารถบอกได้ว่า คนมอญมีความสามารถในทางเครื่องปั้นดินเผา ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อคนไทย
3. ให้นักเรียนสามารถบอกได้ว่า ปัจจุบันนี้คนมอญเหล่านี้ได้กลายเป็นคนไทยหมดแล้ว
4. ให้นักเรียนสามารถบอกได้ว่า คนไทยเชื้อสายคนมอญมีอยู่ 2 เผ่า และบอกชื่อสถานที่ที่ได้อยู่

นำเข้าสู่บทเรียน

ครู : นักเรียนเคยรู้ไหมว่าตามแถบชายแดนจังหวัดกาญจนบุรีมีคนบางชาติอพยพเข้ามาอาศัยอยู่ เธอทราบไหมว่าเป็นชาติอะไร ?

นักเรียน : ชาตินมอญ

ครู : ใครเคยเห็นคนมอญเหล่านี้เวลาเข้ามาในเมืองบ้าง ?

นักเรียน : (ตอบตามที่ตนเคยพบหรือไม่เคยพบ)

ครู : ในเมื่อมีคนมอญ แต่นักเรียนเคยได้ยินชื่อประเทศมอญบ้างหรือไม่ ?

นักเรียน : ไม่เคย

ครู : แปลกมาก ถ้ามีคนไทยก็มีประเทศไทย แต่มีคนมอญแล้วไม่มีประเทศมอญ
ใครทราบบ้างว่าทำไมจึงไม่มีประเทศมอญ ?

นักเรียน : ไม่ทราบ

ครู : เชออยากทราบหรือเปล่า

นักเรียน : อยากทราบ ครูช่วยกรุณาเล่าให้ฟังหน่อย

ครู : ทกลง เชอของทั้งใจฟังให้

(ครูทำแผนที่ประเทศพม่ามาติดให้นักเรียนดู)

ในสมัยโบราณนานมาแล้วยังมีประเทศมอญอยู่ มีเมืองหลวงชื่อหงสาวดี
ประเทศมอญอยู่ใกล้ประเทศพม่ามา (ครูชี้ให้ดูแผนที่โดยประมาณ) เนื่องจากประเทศอยู่
ติดกัน ทำให้พม่าไม่ค่อยถูกกับมอญ จึงรบกันเรื่อย เหมือนกับพม่ารบกับไทยนั่นเอง แคว
ในที่ลุ่มมอญสู้ไม่ได้ มอญแพพม่า จึงถูกพม่าเข้าปกครองประเทศ รวมเป็นประเทศพม่าทั้งหมด
คนมอญที่ไม่อยากอยู่ใต้อำนาจปกครองของพม่าจึงหนีออกนอกประเทศ

นักเรียนทราบหรือไม่ว่า คนมอญหนีไปอยู่ที่ไหน ?

นักเรียน : (ตอบต่าง ๆ กัน)

ครู : ในเมื่ออยากทราบคำตอบที่ถูกต้อง ก็ลองค้นหาคำตอบเอาเอง ครูไม่บอก
ให้ทราบ ให้นักเรียนอ่านบทเรียนเอาเอง

อ่านบทเรียน

นักเรียนอ่านบทเรียนที่ 4 ครูฝึกให้อ่านออกเสียงใหญ่กลาง และอธิบายความหมาย
ของคำยาก

อุปกรณ์

1. แผนที่ประเทศพม่า
2. แผนที่ประเทศไทย แสดงจังหวัด
3. ภาพคนมอญ
4. เครื่องปั้นดินเผา เช่น โถงเล็ก ๆ

อภิปราย

- ครู : นักเรียนหากำตอบได้หรือไม่
- นักเรียน : ไก่ตัวกรับ เห็นมาอยู่ประเทศไทยนั่นเอง
(ครูก็ภาพนกมาอยู่ในนักเรียนดู)
- ครู : เมื่อคนมาอยู่เขาอยู่ในประเทศไทย เขาไปอยู่ที่ไหน ?
- นักเรียน : ที่อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ และอำเภอสามโคก
จังหวัดปทุมธานี
(ครูก็แสดงแผนที่ประเทศไทยให้นักเรียนดู)
- ครู : นักเรียนลองออกมาชี้ให้ดูว่า จังหวัดสมุทรปราการ และจังหวัดปทุมธานี
อยู่ทางไหนของประเทศไทย ไก่หรือไก่กับจังหวัดกาญจนบุรี
(นักเรียนออกมาชี้ให้เพื่อนดู)
- ครู : คนมาอยู่ทำประโยชน์อะไรในคนไทยบ้างหรือไม่ ?
- นักเรียน : เขามีความสามารถทางปั้นเครื่องปั้นดินเผาให้คนไทยใช้ในสมัยก่อน
(ครูแสดง เครื่องปั้นดินเผาให้นักเรียนดู)
- ครู : นี่คือเครื่องปั้นดินเผา ซึ่งในปัจจุบันอาจจะไม่ใช่คนมาอยู่ทำก็ได้
ในปัจจุบันนี้คนมาอยู่เหล่านี้มีลักษณะเป็นอย่างไร
- นักเรียน : กลายเป็นคนไทยหมดแล้วครับ

ทำแบบฝึกหัด

นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 4 เสร็จแล้ว ครูเฉลยให้นักเรียนทราบคำตอบทันที

คนจีนได้เข้ามาทำมาหากินในประเทศไทย ทั้งแถบมณฑลฮกเกี้ยนหรือฮกเกี้ยนเป็นเมืองหลวง
ก็อย่างที่เคยไปทราบกันก็คือ พระเจ้าตากสิน เดิมเป็นคนสามัญ พ่อเป็นคนจีนชื่อเย่ไฮของ
แม่เป็นคนไทยชื่อนางนวลเอี้ยง เมื่อกรุงศรีอยุธยาเป็นเมืองขึ้นของพม่า พระเจ้าตากสินได้
รวบรวมคนไทยเขารวมขับไล่พม่าจนแตกกลับไป ทำให้ประเทศไทยเป็นอิสระ ไม่ตกตกอยู่ใน
อำนาจของพม่าจนทุกวันนี้

คนที่มิใช่เชื้อสายจีนเหล่านี้ ต่อมาได้กลายเป็นคนไทยจนหมดสิ้นแล้ว

แบบฝึกหัดที่ 5

1. พระเจ้าตากสินมีพ่อเป็นคน ชื่อ แม่เป็นคน ชื่อ
2. พระเจ้าตากสินทำประโยชน์ให้กับประเทศไทยคือ
3. จากบทเรียนคนจีนกลายเป็นคนไทยได้เพราะอะไร
 - ก. การรู้จักชอบพอกัน
 - ข. แต่งงานกับคนไทย
 - ค. ถูกขอร้องให้เป็นคนไทย
4. พระเจ้าตากสินมีเชื้อสายคนจีน แต่ทำไมพระองค์จึงรักประเทศไทย
 - ก. เพราะพระองค์จะได้นำเอกราช
 - ข. เพราะพระองค์อยากเอาใจคนไทย
 - ค. เพราะพระองค์มีจิตใจเป็นคนไทย
5. คนจีนที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทยตั้งแต่สมัยโบราณ ปัจจุบันเหลือลูกหลานของเขา
เป็นอย่างไร ?
 - ก. ยังเป็นคนจีนตามเดิม
 - ข. กลายเป็นคนไทยบ้างเล็กน้อย
 - ค. กลายเป็นคนไทยหมดแล้ว

ความหมายทั่วไป

หลังจากที่นักเรียนเรียนจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนจะมีความรู้ความเข้าใจว่า คนจีนได้เข้ามาทำมาหากินในประเทศไทยมาตั้งแต่สมัยโบราณ และได้ทำประโยชน์ให้แก่ประเทศไทย เช่น พระเจ้าตากสิน เป็นต้น ปัจจุบันนี้เชื้อสายของคนจีนเหล่านี้ได้กลายเป็นคนไทยหมดแล้ว

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถบอกได้ว่า คนจีนได้เข้ามาทำมาหากินในประเทศไทยนานมาแล้ว
2. นักเรียนสามารถบอกได้ว่า คนจีนในสมัยโบราณได้แต่งงานกับคนไทย มีลูกก็เป็นคนไทย
3. นักเรียนสามารถบอกได้ว่า คนไทยเชื้อสายจีนเช่นพระเจ้าตากสินได้ทำประโยชน์ให้แก่ประเทศไทย คือ กู้เอกราชของชาติไทยให้พ้นจากอำนาจของพม่าได้
4. นักเรียนสามารถบอกได้ว่า ปัจจุบันลูกหลานของคนจีนเหล่านี้กลายเป็นคนไทยหมดแล้ว

นำเข้าสู่บทเรียน

- ครู : คนต่างชาติที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทยมากที่สุดคือใคร ?
- นักเรียน : คนจีน
- ครู : คนจีนเข้ามาอยู่ในประเทศไทยตั้งแต่สมัยไหน ?
- นักเรียน : (ตอบทาง ๆ กัน)

ครู : เมื่อยังไม่ทราบคำตอบที่ถูกต้อง ครูขอจกคำถามไว้บนกระดานคำ พร้อมทั้ง คำตอบของพวกเขอ ประเดี๋ยวเราจะไ้ทราบว่าใครตอบถูกหรือผิด ครูขอถามต่อไปว่าคนจีนเคยทำประโยชน์ไว้ให้กับประเทศไทย ที่สำคัญที่สุด และมีชื่อเสียง เป็นที่รู้จักของคนทั่วไปคืออะไร ?

นักเรียน : (ตอบต่าง ๆ กัน ครูจกคำถามและคำตอบลงบนกระดานคำ)

ครู : เรามาค้นหาหาความรู้จากบทเรียนต่อไปนี้ เพื่อที่จะไ้ทราบว่าใครตอบ ผิดหรือถูกกันแน

อ่านบทเรียน

ให้นักเรียนอ่านบทเรียนที่ 5 ครูแนะนำคำยากให้อ่านใหญ่ถูกต้องและเข้าใจความหมาย

อุปกรณ์

ภาพพระเจ้าตากสินรบกับพม่า

อภิปราย

ครู : นักเรียนทราบแล้วใช่ไหมว่าใครตอบถูกต้อง (ครูทักภาพพระเจ้าตากสินรบ กับพม่าให้นักเรียนดู นี่คืภาพพระเจ้าตากสินรบกับพม่า พระองค์กล้าหาญ มากใช่ไหม

นักเรียน : ใช่ครับ

ครู : ใครอยากทราบประวัติของพระเจ้าตากสินบ้าง

นักเรียน : ผมอยากทราบครับ ครูช่วยเล่าให้ฟังด้วยครับ

ครู : ตกลง เมื่อเชออยากทราบครูจะเล่าให้ฟัง

พระเจ้าตากสินเดิมเป็นคนสามัญเหมือนกับพวกเราทุกคน พ่อเป็นคนจีนชื่อ นายไ้ของ แม่เป็นคนไทยชื่อ นางนกเอี้ยง ในสมัยตอนเด็ก ๆ ไ้เรียนหนังสือที่วัดเพราะในสมัยโบราณ

ไม่มีโรงเรียน พระองค์ยืนยันหนักแน่นในการเรียนมาก นักเรียนควรจะต้องเป็นตัวอย่าง
กระทำตาม ดังนั้นเมื่อโตขึ้นจึงได้เป็นข้าราชการจนถึงกับเป็นเจ้าของเมืองตาก คนจึงเรียกว่า
พระยาตาก ชื่อเดิมท่านชื่อว่าสิน จึงเรียกติดต่อกันไปว่า พระยาตากสิน

ต่อมาพม่าได้ยกทัพมาตีกรุงศรีอยุธยาไว้ได้ เนื่องจากคนไทยไม่รวมมือกันป้องกัน
เมือง พระยาตากสินได้หนีไปรวบรวมคนที่จังหวัดจันทบุรี เจ้าเมืองจันทบุรีไม่ยอมให้ท่าน
เข้าเมือง ในตอนเย็นก่อนที่ท่านจะเข้าตีเพื่อยึดเมืองจันทบุรี ท่านสั่งทหารให้หุงอาหารกิน
แล้วส่งให้พบพ่อค้าชาวพม่าแลกเปลี่ยน เพราะในสมัยโบราณเราใช้พม่ากิน ท่านบอกทำให้
ไปกินข้าวเขาในเมืองจันทบุรี แสดงถึงความเด็ดเดี่ยว มีความตั้งใจแน่วแน่ที่จะทำงาน
และเป็นการบังคับทหารไปในตัวว่าถ้าไม่ได้ออกอาหารแน่ ดังนั้นด้วยความเข้มแข็ง เด็ดเดี่ยว
จึงสามารถตีเมืองจันทบุรีได้ และท่านได้รวบรวมคนมาตีกรุงศรีอยุธยาคืนจากพม่าได้ ได้ทั้ง
ตนเอง เป็นกษัตริย์รวบรวมประเทศไทยที่แตกแยกเป็นหลายพวกเขามายูบรวมกัน ในสมัย
ของท่านนั้นมีเมืองหลวงอยู่ที่กรุงธนบุรี

ประวัติของพระเจ้าตากสินแสดงถึงตัวอย่างของคนที่ตั้งใจทำงานอย่างจริงจัง
เด็ดเดี่ยวยอมประสบผลสำเร็จ นักเรียนควรจำเป็นตัวอย่าง

ทำแบบฝึกหัด

ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 5 เสร็จแล้วเฉลยให้นักเรียนทราบคำตอบทันที

พวกโปรตุเกส เป็นฝรั่งพวกหนึ่งที่เข้ามาค้าขายและตั้งบ้านเรือนอยู่ในกรุงศรีอยุธยา เหมือนกับคนจีนเช่นกัน เนื่องจากคนไทยมีนิสัยรัก โอบอ้อมอารี พวกโปรตุเกสจึงรักคนไทย ใฝ่สร้างบ้านใหญ่โตในกรุงเทพฯ สมัยแรกเป็นทหารอาสาไปรบกับพม่า ชาวโปรตุเกสได้แต่งงาน กับคนไทย ก็เลยกลายเป็นคนไทย ยังมีเชื้อสายอยู่ที่บ้านท่าฉลวย กรุงเทพมหานคร เมืองธนบุรีในทุกวันนี้

สิ่งที่พวกโปรตุเกสถ่ายทอดให้กับคนไทย คือ การทำขนมของหวาน ขนมของหยิบ ขนมของหยอก และขนมฝรั่ง

แบบฝึกหัดที่ 6

1. ในสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นเมืองหลวง พวกโปรตุเกสได้สร้าง ในกรุงเทพฯ
2. สิ่งที่คนไทยได้รับการถ่ายทอดจากพวกโปรตุเกสไว้คือ การทำ
 1. 2. 3. 4.
3. ทุกวันนี้เชื้อสายของพวกโปรตุเกสอยู่ที่
4. ทำไมพวกโปรตุเกสจึงติดใจรักใคร่คนไทย ?
 - ก. เพราะอยากอยู่ด้วย ข. เพราะคนไทยใจดี ค. เพราะคนไทยเชื่อฟัง
5. ทุกวันนี้เชื้อสายของพวกโปรตุเกสที่เข้ามาอยู่ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นอย่างไร ?
 - ก. ยังเป็นฝรั่งอยู่เหมือนเดิม
 - ข. ยังเป็นฝรั่ง แต่พูดภาษาไทย
 - ค. เป็นคนไทยหมดแล้ว

ความหมายทั่วไป

หลังจากที่นักเรียนเรียนจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนจะมีความรู้ความเข้าใจว่า คนโปรตุเกสเป็นฝรั่งพวกหนึ่งที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทย จนมีเชื้อสายสืบต่อกันมาถึงปัจจุบัน พวกโปรตุเกสได้ทำประโยชน์ให้คนไทย คือถ่ายทอดการทำขนมทองหยิบ ทองหยอด ฝอยทอง และขนมฝรั่ง เป็นต้น

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

1. ให้นักเรียนสามารถบอกได้ว่า คนโปรตุเกสเข้ามาอยู่ในประเทศไทยมานานแล้ว
2. ให้นักเรียนสามารถบอกได้ว่า เนื่องจากคนไทยใจดี คนโปรตุเกสจึงรักใคร่และช่วยเหลือ คือทำเป็นใหญ่และเป็นทหารอาสาในกองทัพไทยสมัยกรุงศรีอยุธยา นักเรียนสามารถบอกได้ 1 อย่าง
3. ให้นักเรียนสามารถบอกได้ว่า คนไทยรับการถ่ายทอดขนมทองหยิบ ทองหยอด ฝอยทอง และขนมฝรั่งมาจากพวกโปรตุเกส นักเรียนสามารถบอกได้ 2 อย่าง
4. ให้นักเรียนสามารถบอกได้ว่า ทุกวันนี้เชื้อสายของคนโปรตุเกสยังมีอยู่ที่ตำบลกุฎีจีน กรุงเทพมหานคร เมืองบุรี
5. ให้นักเรียนสามารถบอกได้ว่า เนื่องจากคนโปรตุเกสได้แต่งงานกับคนไทย และอยู่ในประเทศไทยมานาน จึงกลายเป็นคนไทยหมดแล้ว

การนำเข้าสู่บทเรียน

ครู : นักเรียนได้เรียนมาแล้วว่ามีคนชาติอื่น ๆ เข้ามาอยู่ในประเทศไทย เช่นจีน มอญ เป็นต้น ครูจะให้นักเรียนลองทายดูซิว่าคนชาติอะไรอีกบ้าง

นักเรียน : (ตอบต่าง ๆ กัน เช่น ผึ้ง แสม ชวน เป็นต้น ครูจกลงบนกระดานคำ)
 ครู : เชอติกวาชาติใดในสมัยโบราณได้ทำประโยชน์ให้แก่ประเทศไทยมากที่สุด
 นักเรียน : (ตอบต่าง ๆ กัน ครูให้นักเรียนยกมือเลือกวาชาติใดทำประโยชน์ให้มากที่สุด
 ครูเ้าจำนวนแล้วจกลงบนกระดานคำตรงกับชื่อชาตินั้น ๆ)
 ครู : ความที่นักเรียนทายไว้นี้ เราจะทราบคำตอบว่าถูกต้องหรือไม่จากบทเรียน
 ต่อไปนี้

ความรู้านบทเรียน

ให้นักเรียนอ่านบทเรียนที่ 6 ครูฝึกให้อ่านออกเสียงให้ถูกต้อง ครูสอนคำยาก
 ให้นักเรียน

อุปกรณ์

1. ภาพคนโปรตุเกส
2. ภาพปืนใหญ่สมัยโบราณ
3. ภาพหรือของจริง ขนมหงหยิบ ทองหยอก ฝอยทอง และขนมฝรั่ง
4. ภาพนายสนธิ ลุนเเ

อภิปราย

ครู : นักเรียนทราบแล้ววาเชอตอบถูกต้องหรือไม่ เรามาสรุปความรู้าคนโปรตุเกส
 ทำประโยชน์อะไรให้กับประเทศไทยบ้าง
 นักเรียน : (ช่วยกันตอบ ครูจกลงบนกระดานคำเป็นข้อ ๆ แล้วแสดงภาพคนโปรตุเกส
 ภาพปืนใหญ่ ภาพขนมต่าง ๆ ให้นักเรียนดู)
 ครู : ในเรื่องขนมต่าง ๆ เหล่านี้ ครูเชื่อว่านักเรียนทุกคนคงเคยเห็นและเคยกิน
 มาบ้างแล้วเน้นเน ปัจจุบันเราก็อธิวาเป็นขนมของคนไทย

ส่วนในเรื่องปิ่นใหญ่ นั้น นักเรียนต้องเข้าใจว่าไม่เหมือนกับปิ่นใหญ่ของทหารในปัจจุบันนี้ แต่เกิมนั้นคนไทยทำไม่ได้ เพราะเราไม่มีความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ จนกระทั่งพวกโปรตุเกสมาสอนให้เราจึงทำได้ ดังนั้น ถ้านักเรียนอยากไปประเทศชาติเจริญก้าวหน้าต้องสนใจวิชาวิทยาศาสตร์ไว้มาก

นักเรียนเคยฟังเพลงปลุกใจให้รักชาติที่คนร้องมีเสียงกังวานมาก เช่นเพลง

ทหารพระนเรศวร เพลงความฝันอันสูงสุด หรือไม่

นักเรียน : (ตอบ)

ครู : นักเรียนรู้จักชื่อของเขาไหม

นักเรียน : ชื่อ สันติ ลุนเผ่

ครู : ใครเคยอ่านประวัติของเขาหรือไม่

(ถ้ามีนักเรียนเคยอ่าน ก็ให้เล่าให้เพื่อนฟัง แต่ถ้านักเรียนไม่เคย ครูก็เล่าให้ฟังแทนโดยแสดงภาพ นายสันติ ลุนเผ่ ประกอบด้วย)

ครู : นายสันติ ลุนเผ่ เป็นคนไทยที่มีบรรพบุรุษตระกูลเป็นชาวโปรตุเกส ที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทยนานมาแล้ว เขาเป็นคนไทยที่รักชาติมากคนหนึ่ง ชอบเดินทางไปเที่ยวร้องเพลงปลุกใจทหารและตำรวจตระเวนชายแดน เนื่องจากเขามีเสียงกังวานใครฟังแล้วจะเกิดความกล้าหาญ และรักชาติมากยิ่งขึ้น ขอให้นักเรียนคอยฟังเขาร้องเพลงตามในวิทยุ โดยเฉพาะของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

ทำแบบฝึกหัด

ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 6 เสร็จแล้วครูเฉลยให้นักเรียนทราบคำตอบทันที

นักเรียนจะเห็นได้ว่า คนไทยนั้นประกอบไปด้วยเชื้อชาติ เช่น คนไทย
อินเดียน มอญ จีน และฝรั่ง เป็นต้น แต่ในปัจจุบันนี้ทุกคนเป็นคนไทยและเป็นเจ้าของ
ประเทศไทย

ดังนั้นคนไทยจึงควรรักใคร่เป็นเพื่อนกัน และช่วยเหลือกันเท่าที่จะทำได้
ทั้งนี้เพื่อความสุขของตัวเรา และความเจริญรุ่งเรืองของประเทศไทยของเราเอง

แบบฝึกหัดที่ 7

1. จากบทเรียนที่ผ่านมาทั้งหมด ทำให้เราทราบว่าคนไทยประกอบไปด้วยเชื้อชาติ
เช่น 1. 2. 3.
2. แม้ว่าคนไทยจะประกอบไปด้วยหลายเชื้อชาติ แต่ปัจจุบันนี้เราควรถือว่าทุกคนเป็น
..... หมดแล้ว
3. คนต่างชาติที่เพิ่งจะเข้ามาอยู่ในประเทศไทยเมื่อไม่นานมานี้ และยังไม่ได้อินเป็น
สัญชาติไทย เราเรียกว่า
4. นักเรียนคิดว่าคนไทยทุกคนรักใคร่กลมเกลียวเป็นพวกเดียวกันหมด เราจะอยู่กัน
อย่างมี ประเทศไทยจะ

ความรู้ก่อนเข้าบทเรียน

ภายหลังที่นักเรียนเรียนจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนจะเกิดความรู้ความเข้าใจว่าคนไทยในปัจจุบันนี้ประกอบไปด้วยหลายเชื้อชาติ เช่น คนไทย คนจีน คนมอญ เป็นต้น เราทุกคนควรรักใคร่กลมเกลียว ช่วยเหลือกัน ทั้งนี้เพื่อความสุขของเราและความเจริญมั่นคงของประเทศชาตินั่นเอง

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

1. ให้นักเรียนสามารถบอกได้ว่าคนไทยมีหลายเชื้อชาติ ต้องบอกอย่างน้อย 3 ชาติ เช่น จีน ฝรั่งเศส มอญ เป็นต้น
2. ให้นักเรียนสามารถบอกได้ว่าแม้คนไทยจะมีเชื้อชาติแตกต่างกัน แต่ปัจจุบันนี้ทุกคนเป็นคนไทยพวกเดียวกันหมดแล้ว
3. ให้นักเรียนสามารถบอกได้ว่า คนไทยทุกคนควรรักใคร่กลมเกลียว ช่วยเหลือกัน เพื่อความสุขของตนเองและเพื่อความเจริญมั่นคงของประเทศชาติ

การนำเข้าสู่บทเรียน

- ครู : จากการที่เรียนมาแล้ว 6 บท ทำให้นักเรียนเกิดความคิดอะไรขึ้นมาบ้าง
- นักเรียน : ทำให้คิดได้ว่าคนไทยนั้นมีเชื้อชาติเกี่ยวแท้ ๆ แต่มีหลายเชื้อชาติปนอยู่
- ครู : แต่เราต้องถือว่าทุกคนเป็นอย่างไร
- นักเรียน : ทุกคนเป็นคนไทยเหมือนกันหมด
- ครู : การที่เราถือว่าคนที่ แม่จะมีเชื้อสายมาจากชาติอื่นก็เป็นคนไทย เรามีจุดมุ่งหมายเพื่ออะไร ?

นักเรียน : (ตอบทาง ๆ กัน ครูสรุปก็เป็นข้อ ๆ ลงบนกระดานคำ)

ครู : เราจะทราบว่าความคิดของเธอถูกหรือไม่จากบทเรียนต่อไปนี้

อ่านบทเรียน

ให้นักเรียนอ่านบทเรียนที่ 7 ถ้ามีคำยากครูก็อธิบายให้นักเรียนสามารถอ่านได้
ถูกต้องและเข้าใจความหมาย

อภิปราย

ครู : ใครทราบว่ามีนิทานอยู่ เรื่องหนึ่งที่มีความหมายตรงกับบทเรียนนี้
เรื่องนั้นชื่อว่าอะไร ?

นักเรียน : เรื่องพอกับลูกมีในหนังสือแบบเรียนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาที่ 3

ครู : ใครเล่านิทานเรื่องพอกับลูกใครบ้าง ? ลองเล่าให้เพื่อนฟัง

นักเรียน : (เล่านิทานเรื่องพอกับลูก)

ครู : ดีมาก (ปรบมือ) นักเรียนอยากแสดงละครหรือไม่ ?

ต่อไปนี้เรามาส่งละครเรื่องคนไทยต้องพึ่งพาอาศัยกัน

ตัวละคร

คนจีนเจ้าของโรงงานน้ำตาลทราย 1 คน

คนจีนเจ้าของร้านค้าขายน้ำตาลทราย 1 คน

ชาวไร่ 1 คน

ฉากที่หนึ่ง

ชาวไร่ : ผมเป็นคนไทย มีอาชีพทำไร่ ไร่ของผมไม่ค่อยดี ผมขาดทุน ไม่มี
เงินมาซื้ออาหารและเสื้อผ้าให้ลูก ลูกก็จะไปโรงเรียน ที่ผมมีราคาถูก
ก็เพราะว่าเจ้าของโรงงานกรราคาไว้มาก แต่พอกลายเป็นน้ำตาลทราย
มีราคาแพง ผมจะซื้อมาทำขนมกินบ้างก็ไม่มีเงิน

คนจีนพอลาน้ำตาลทราย : ผมเป็นคนจีนมาอยู่เมืองไทยนานมาแล้วจนผมโอนสัญชาติเป็นไทยได้
ผมคาขายน้ำตาลทรายได้กำไรดี ผมร่ำรวยมาก

ชาวไร่อ้อย : (พูดขำขัน) ก็เพราะเจ้าแกเอากำไรมากเกินไป

คนจีนพอลาน้ำตาลทราย : คาขายใครบ้างไม่ยากได้กำไรมาก ๆ

ชาวไร่อ้อย : แต่สินค้าแพงทำให้ประชาชนเดือดร้อน เจ้าแกไม่เห็นใจคนอื่นบ้างเลยหรือ ?

คนจีนพอลาน้ำตาลทราย : ผมเห็นใจ แต่วางโรงงานน้ำตาลทรายเขาขายให้ผมราคาแพง
ผมก็ต้องขายให้ลูกค้าแพงไปด้วย

ชาวไร่อ้อย : วาอย่างไร อาเสียเจ้าของโรงงาน คุณซื้ออ้อยผมราคาถูก ๆ แต่พอไปทำเป็น
น้ำตาลทรายแล้วทำไมราคาก็แพงมาก

คนจีนเจ้าของโรงงาน : คุณคงไม่ทราบว่าผมลงทุนสร้างโรงงานหลายล้านบาท และค่าจ้าง
คนงานก็แพง ผมก็ต้องเอากำไรมาก ๆ ให้คุ้มกับที่ลงทุนไป

ชาวไร่อ้อย : แต่ประชาชนเดือดร้อนมากนะ ถ้าผมขาดทุนเรื่อย ๆ สู้ไม่ไหว ชาวไร่อ้อยทุกคน
จะเลิกปลูกอ้อยหมด แล้วโรงงานของคุณจะทำอย่างไร

คนจีนเจ้าของโรงงาน : ผมก็ขาดทุนหมด คคงเพื่อทุกคนจะได้อยู่สุขสบายไม่เดือดร้อน
ผมจะซื้ออ้อยในราคาที่แพงขึ้น ผมจะเอากำไรแทนอ้อย

คนจีนพอลาน้ำตาล : ผมก็เหมือนกันต่อไปผมจะขายเอากำไรแทนอ้อย ผมจะไถมน้ำตาล
ทรายขายเรื่อยไป

ชาวไร่อ้อย : ขอคุณครับ ถ้าเราทางช่วยเหลือกัน ไม่เอาเปรียบกันแล้ว ทุกคนก็จะ
อยู่อย่างมีความสุข บ้านเมืองก็สงบมั่นคง สวรรค์ครับ

ปิณฑาก

ทำแบบฝึกหัด

นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 7 เสร็จแล้วครูเฉลยให้นักเรียนทราบคำตอบทันที.

ชุดการสอน

เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน

วิชา สังคมศึกษา

ชั้น ประถมปีที่ 3

บทที่ 1

เด็กชายเก่งมีน้องเกิดขึ้นมาใหม่อีกหนึ่งคนเป็นลูกหญิง พ่อแม่ดีใจมาก พ่อบอกว่าจะทอไป
แจ่งให้ก้านั้น จะได้อีกถูกทองตามกฎหมายและมีชื่อในทะเบียนบ้านของอำเภอ เวลาโตขึ้น
จะได้ไม่ยุ่งยากในเวลาเข้าโรงเรียน

แต่ตอนพ่อยังไม่วาง ทอทำไร จึงยังไม่ไปแจ่ง พ่อบอกว่าทางราชการให้เวลาภายใน
15 วัน ถ้าไปแจ่งภายใน 15 วันผ่านไปแล้ว คือเลยกำหนดเวลาจะทองถูกปรับเป็นเงินไม่เกินกว่า
200 บาท เป็นการลงโทษที่ไม่ตรงต่อเวลา ซึ่งแล้วแต่เจ้าหน้าที่จะปรับเป็นเงินเท่าไรตามความผิด
มากหรือน้อย

แบบฝึกหัดที่ 1

- ถ้ามีเด็กเกิดขึ้นในบ้าน เจ้าของบ้านควรทำอย่างไร ?
 - ไม่ทอรีบไปแจ่งก้านั้น
 - ไปแจ่งก้านั้นเมื่อไรก็ได้
 - รีบไปแจ่งที่บ้านก้านั้นทันที
- ถ้าพ่อไม่ไปแจ่งก้านั้น จนเด็กโตขึ้น จะเกิดผลเสียอย่างไร ?
 - ก้านั้นจะไม่รู้จักเด็กคนนั้น
 - เด็กจะไม่ชอบที่อำเภอ
 - จะไม่มีใครเล่นกับเด็กคนนั้น
- ทางราชการกำหนดให้พ่อไปแจ่งก้านั้นภายในกี่วัน ?
 - 7 วัน
 - 10 วัน
 - 15 วัน

4. ถ้าทอไม้ไปเจ็ก กำนันตามกำหนด จะมีความผิดอย่างไร ?

ก. ถูกปรับ 100 บาท

ข. ถูกปรับ 200 บาท

ค. ถูกปรับไม่เกิน 200 บาท

5. จงเขียนชื่อ นามสกุล ของกำนันตำบลนี้

ความหมายทั่วไป

ภายหลังที่นักเรียนเรียนบทเรียนที่ 1 นี้จบแล้ว นักเรียนก็จะเกิดความรู้ความเข้าใจขึ้นว่า เมื่อมีเด็กเกิดขึ้น พ่อจะต้องรีบไปแจ้งตักนันทน์ โดยไม่เกินที่กฎหมายกำหนดคือ 15 วัน เพื่อจะได้เป็นคนไทยถูกต้องตามกฎหมาย และมีชื่อในทะเบียนบ้านของอำเภอ และไม่ถูกลงโทษปรับเสียเงิน

กฎหมายเชิงพฤติกรรม

1. ให้นักเรียนสามารถบอกได้ว่าเมื่อมีเด็กเกิดภายในบ้านต้องไปแจ้งตักนันทน์ภายใน 15 วัน
2. ให้นักเรียนสามารถบอกได้ว่าที่ตักนันทน์ เพื่อให้เป็นเด็กที่ถูกถูกต้องตามกฎหมาย และมีชื่อในทะเบียนบ้านของอำเภอ
3. ให้นักเรียนสามารถบอกได้ว่า ถ้าไม่ไปแจ้งตามกฎหมายจะต้องถูกลงโทษปรับเป็นเงินไม่เกิน 200 บาท

อุปกรณ์ ภาพเด็กทารก และรูปปกครองไปแจ้งตักนันทน์

การนำเสนอสู่บทเรียน

ครูสนทนากับนักเรียนถึงภาพเด็กทารก

ครู : นี่เป็นภาพของอะไร

นักเรียน : ภาพเด็กเล็ก ๆ

ครู : ใช่แล้ว เป็นภาพของเด็กทารกที่เกิดใหม่ ๆ

ครู (ถามต่อไป) : ที่บ้านของใครมีน้องเล็ก ๆ ที่น่ารักบ้าง ?

นักเรียน : (ตอบตามความเป็นจริง)

- ครู : ในตอนที่น้องเกิดมา หลังจากคลอดเรียบร้อยแล้ว พ่อหรือแม่ทำอะไรบ้าง ?
- นักเรียน : (ตอบทาง ๆ กัน) ครูก็รับไป และพยายามโยงเขาสู่เรื่องการเจ็บเกิด
- ครู : (สรุป) ในตอนที่น้องเกิดใหม่ ๆ หรือว่านักเรียนเกิดใหม่ ๆ พ่อแม่จะต้องทำอะไรบ้าง ? นักเรียนอยากทราบไหม ? ถ้าอยากทราบก็อ่านบทเรียนนี้เพื่อหาคำตอบดู

การอ่านบทเรียน

ให้เด็กเรียนบดักกันอ่านออกเสียงนำทีละคน ให้ทุกคนอ่านตาม ให้พยายามจับใจความให้ได้ ครูช่วยสอนคำที่นักเรียนบางคนอ่านไม่ออก

การอธิบายและสนทนา

ครูสอบถามนักเรียนเพื่อทดสอบความเข้าใจบทเรียนที่อ่านและอธิบายตามภาพ

- ครู : จากเรื่องที่อ่านใครมีน้องใหม่ ?
- นักเรียน : เด็กชายแดง
- ครู : พ่อของ เด็กชายแดงบอกอย่างไร ?
- นักเรียน : จะต้องไปแจ้งให้กำนันรู้
- ครู : ทำไมจึงต้องไปแจ้งให้กำนันทราบ ?
- นักเรียน : เพราะว่าจะได้เป็นเด็กถูกทอดตามกฎหมาย คือมีชื่อในทะเบียนบ้าน และเข้าโรงเรียนได้เมื่อโตขึ้น
- ครู : พ่อไปแจ้งทันทีที่น้องเกิดหรือเปล่า ?
- นักเรียน : เปล่าครับ
- ครู : ทำไมพ่อไม่ไปแจ้งทันที
- นักเรียน : เพราะว่าพ่อต้องทำไร และหางราชการให้เวลารายใน 15 วัน
- ครู : ถ้าพ่อไปแจ้งภายหลัง 15 วันไปแล้วจะเป็นอย่างไร ?

นักเรียน : ก็จะถูกลงโทษปรับเป็นเงินไม่เกิน 200 บาท

นักเรียน : ไม่เกิน 200 บาท หมายความว่าอย่างไร ?

ครู : หมายความว่าปรับได้ตั้งแต่ 1 บาท จนถึง 200 บาท แต่ไม่เกิน 200 บาท

นักเรียน : ใครจะเป็นผู้พิจารณาปรับเป็นเงินเท่าไร ?

ครู : เจ้าหน้าที่ เช่น ตำรวจจะเป็นผู้พิจารณาตัดสินว่าจะปรับเท่าไร ตามความผิดมากหรือน้อยซึ่งเขาเป็นผู้กฎหมาย

ครู : แก่ในฐานะที่เราเป็นประชาชนที่คนหนึ่ง พอลงโทษอย่างไร ? เมื่อมีเล็กเกิดขึ้น

นักเรียน : รีบไปแจ้งกำนันทันทีเมื่อมีโอกาส โดยไม่เกินที่กฎหมายกำหนด

คำถาม — คำตอบเหล่านี้เป็นเพียงตัวอย่าง ครูอาจเพิ่มเติมหรือตัดแปลงไปได้ เพื่อให้
นักเรียนเกิดความรู้อย่างเข้าใจ และเกิดทัศนคติที่ดีว่าควรเริ่มทำตามกฎหมายทันทีโดยไม่หลบเลี่ยง
ครูควรอธิบายให้นักเรียนเข้าใจว่าการที่ไปแจ้งก็เพื่อเล็กจะได้มีชื่อในทะเบียนบ้านของทางราชการ
เช่นที่บ้านของกำนัน และที่อำเภอ ก็จะได้นับคนไทยถูกต้องตามกฎหมาย ไม่เป็นคนเถื่อน การที่เขา
กำหนดเวลาไว้ใน 15 วัน เพื่อให้มีเวลาจัดการเรื่องการคลอดลูก และทำงานบ้านให้เรียบร้อย
แต่ก็ไม่นานจนเกินไป เพราะจะเป็นการยุ่งยากแก่กำนัน ที่จะได้รู้ว่าในตำบลของตนมีคนเพิ่มขึ้นมา
กี่คน ความจริงจึงกำหนดเวลาไว้เช่นนั้น และถ้ากำหนดเวลานานเกินไป พ่อแม่ก็จะ
ละเลยไม่สนใจ ไม่ไปแจ้งจนกระทั่งโต เด็กจะเข้าโรงเรียนไม่ได้ จึงบังคับเวลาไว้เช่นนั้น
ก็ขอให้ทำความเข้าใจ จะเป็นประโยชน์แก่พ่อแม่และตัวเด็กคนนั้นเองในเวลาจะเข้าโรงเรียน หรือ
ไปทำงานตามบริษัทหรืองานราชการ แม้ในเวลาจะบวชเป็นพระสงฆ์ก็ต้องมีชื่อในทะเบียนบ้านทั้งสิ้น

นักเรียนถามว่า... ครูตอบว่า...

นักเรียนถามว่า... ครูตอบว่า...

ทำแบบฝึกหัด

ให้นักเรียนทุกคนทำแบบฝึกหัดที่ 1 โดยให้อ่านออกเสียงพร้อม ๆ กัน ครูอธิบายให้เข้าใจ
ถึงวิธีทำ และเดินตรวจดูระหว่างนักเรียนทำ แล้วเฉลยให้นักเรียนทราบทันที

หมายเหตุ เมื่อสอนจบแล้ว นำภาพอุปกรณ์ไปติดไว้บนแผนป้ายนิเทศ เพื่อให้นักเรียนดูใน
เวลาว่าง

เมื่อพอมีเวลาว่าง พ่อไปบ้านกำนันในตำบลบ้านท่งอยู่ แต่พอยกกล่องของน้องไมเคิล
กำนันบอกว่า ทางราชการให้เวลาศึกษาช้อนาน 6 เดือน เพียงเท่านั้นก็เกิด พ่อจึงบอกกำนัน
เพียงเท่านั้น เดือน พ.ศ. เวลาที่น้องเกิด และอื่น ๆ กำนันก็จดลงในแผนกระดาษของ
ทางราชการ ที่เรียกว่า สุนัขบัตร มีลายมือชื่อของกำนันรับรอง แล้วให้พามา 1 แผ่น
สุนัขบัตร ก็คือใบรับรองและรับรองการเกิดของเด็กจากทางราชการ

แบบฝึกหัดที่ 2

1. เวลาแจ้งเกิดเกิด พ่อไปแจ้งที่ไหน ?
 ก. ที่ว่าการอำเภอ ข. บ้านผู้ใหญ่บ้าน ค. บ้านกำนัน
2. พ่อต้องบอกความจริงของน้องไมเคิลทราบภายในกี่เดือน ?
 ก. 1 เดือน ข. 3 เดือน ค. 6 เดือน
3. ใบที่กำนันออกให้ เพื่อแสดงว่า รับรู้การเกิดของเด็ก เรียกว่าอะไร ?
 ก. ใบเกิด ข. ใบสุนัขบัตร ค. ใบรับรอง
4. เราจะทราบว่าใบที่แท้จริงได้อย่างไร ?
 ก. มีลายมือชื่อกำนัน
 ข. มีลายมือชื่อผู้ใหญ่บ้าน
 ค. มีลายมือชื่อนายอำเภอ

ความหมายทั่วไป

ภายหลังที่นักเรียนได้เรียนบทเรียนนี้จบแล้ว ก็จะเกิดความรู้ความเข้าใจว่า เมื่อไป
แจ้งเกิดที่บ้านกำนันแล้ว กำนันจะออกไปรับรองให้ใบหนึ่งเรียกว่า สูติบัตร และไม่จำเป็นต้อง
พียงชื่อของเด็กไปทันที ถ้ายังคิดไม่ออก ก็ให้เวลานาน 6 เดือน

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

1. ให้นักเรียนสามารถบอกได้ว่า ทางราชการให้เวลาคิดตั้งชื่อเด็กเกิดใหม่ภายในเวลา
6 เดือน
2. ให้นักเรียนสามารถบอกได้ว่า สูติบัตรคือใบรับรู้และรับรองการเกิดของเด็กจาก
ทางราชการ
3. ให้นักเรียนสามารถบอกได้ว่า ใบสูติบัตรที่แท้จริงต้องมีลายมือชื่อของกำนันรับรอง

การนำเข้าสู่บทเรียน

ครูทบทวนความรู้เดิมโดยอาจนำผลการตรวจแบบฝึกหัดที่ 1 มาอธิบายให้เข้าใจยิ่งขึ้นแล้ว
เรามาสนใจต่อไป

ครู : เวลาพอไปแจ้งเกิดที่บ้านกำนัน พ่อต้องบอกอะไรให้กำนันทราบบ้าง ?

นักเรียน : (ตอบต่าง ๆ กัน เพราะยังไม่ได้เรียน)

ครู : เมื่อแจ้งแก่กำนันเรียบร้อยแล้ว เราจะทราบได้อย่างไร ? ว่าเด็กคนไหนได้ไป
แจ้งเกิดแก่กำนันเรียบร้อยแล้ว และเด็กคนไหนที่ผู้ปกครองยังไม่ได้นำไปแจ้ง

นักเรียน : (ตอบต่าง ๆ กัน)

ครู : สิ่งเหล่านี้สนใจไหม ? เธออยากทราบหรือเปล่า ? ถ้าอยากทราบลองค้นคว้า
หาความรู้ จากบทเรียนต่อไปนี้

การอ่านและเรียน

ให้นักเรียนอ่านใบใจสัก 15 นาที และสอนคำยาก เช่น สุกดิบตร ให้นักเรียนอ่านจนได้

อุปกรณ์

สุกดิบตรจริง 1 แผ่น และแผนภูมิขยายภาพสุกดิบตร 1 แผ่น

การอภิปรายและสนทนา

ครูสนทนาและอธิบายให้นักเรียนฟังดังนี้

- ครู : ใครรู้จักตัวกำนันตำบลบ้านเราบ้าง ? มีชื่อ นามสกุลอะไร ?
- นักเรียน : (ตอบ)
- ครู : ใครรู้จักบ้านของกำนัน ว่าตั้งอยู่ที่ไหน ?
- นักเรียน : (ตอบ)
- ครู : นักเรียนทราบคำตอบแล้วว่าเมื่อไปแจ้งเกิดบ้านกำนัน จะต้องทำอย่างไรบ้าง ?
- นักเรียน : บอกชื่อ นามสกุล วัน เดือน พ.ศ. และเวลาที่เกิด กำนันก็จะลงในใบสุกดิบตร
- ครู : นักเรียนก็งงตอบไ้แล้วว่าเราจะทราบว่าเด็กคนใดอยู่ปกครองไปแจ้งแล้วหรือยัง ?
- นักเรียน : ทราบแล้ว นี่คือกำนันจะให้ใบสุกดิบตรไว้แสดงเป็นหลักฐานว่าได้รับการแจ้งเกิดแล้ว โดยมีลายมือชื่อของกำนันเซ็นไว้รับรอง

ครูแสดงใบสุกดิบตรจริง ให้นักเรียนดูให้เห็นว่ามีรูปร่าง แบบฟอร์มอย่างไร ? และนำแผนภูมิขยายส่วนให้เห็นชัดเจนยิ่งขึ้น ครูอธิบายให้ฟังว่า สุกดิบ แปลเหมือนกับประสูติ แปลว่า เกิด บัตร แปลว่าใบ ดังนั้นสุกดิบตรจึงแปลว่า แผ่นกระดาษที่แสดงการเกิดของเด็ก ๆ หรือที่ชาวบ้านเรียกสั้น ๆ ว่า ใบเกิด แต่นักเรียนจะต้องเรียกชื่อให้ถูกต้องตามความจริง กำนันจะเป็นผู้เขียนกรอกรายการต่าง ๆ ลงในแผ่นสุกดิบตรนี้ เช่น ชื่อ นามสกุลของเด็ก ชื่อพ่อแม่ วันเดือนปีเกิด

เวลาที่ลดลง สถานที่ แล้วลงชื่อกำนันรับรองไว้ข้างล่าง และจะให้พามา 1 แผน เพื่อเก็บไว้
เป็นหลักฐานว่าไกลแจแล้ว และไว้ประโยชน์ต่อไป ถ้าพ่อแม่ยังกักขังข้อของลูกไม่ไ้ไ้กำนันก็จะ
ยังไม่ลงชื่อของ เด็ก โดยให้เวลาไปคิดนาน 6 เดือน จึงออกมาบอกกำนันก็ได้ แต่โดยมากเรามาก
จะทิ้งข้อไ้แล้วไ้ไ้ไปแจ้งต่อกำนัน

ทำแบบฝึกหัด

ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 2 เพื่อตรวจสอบความเข้าใจและทบทวนความรู้ให้แม่นยำยิ่งขึ้น
แล้วเฉลยให้นักเรียนทราบทันที

หมายเหตุ เมื่อสอนจบแล้ว เอาใบสุติบัตรท้าวอย่าง ไปติดบนป้ายนิเทศให้นักเรียนดู
นอกเวลาเรียน

กำหนดเงื่อนไขว่า ถ้าผู้สมัครไว้ใจ ย้ำให้เลิกขาดหรือหายไป เพราะเป็นสิ่งสำคัญมาก
 ใจแสดงว่าเป็นคนไทยที่ถูกของตามกฎหมาย ที่จำเป็นมากที่สุด เมื่อมองใคร่ครวญ 8 ปี จะพาไป
 เข้าโรงเรียน จะต้องมีใบสมัครไปแสดงหลักฐานใหญ่ เขาจึงจะรับเข้าเรียน ถ้าไม่มีใบสมัคร
 ต้องไปอำเภอเพื่อให้นายอำเภอรับรองจึงเข้าเรียนได้

แบบฝึกหัดที่ 3

1. ใบสมัครที่มีประโยชน์อย่างไร ?
 - ก. ใจแสดงเวลาขึ้นรถหรือลงเรือ
 - ข. ใจแสดงเวลาเรียนจนชั้น ป.4 จะเข้าเรียนต่อ ป.5
 - ค. ใจแสดงกับครูใหญ่เวลาสมัครเข้าเรียนชั้น ป.1
2. ถ้าใบสมัคร เบิกนำจนครบอันไม่ออก จะเป็นอย่างไร ?
 - ก. ยังใช้ได้อยู่
 - ข. ใช้ไม่ได้เพราะหมดเบิกนำ
 - ค. ใช้ไม่ได้ เพราะอันไม่ได้ใจความ
3. ถ้าผู้สมัครถอนใบเลิกขาดหายไปครึ่งแผ่น จะเป็นอย่างไร
 - ก. ใช้ไม่ได้เพราะไม่มีลายมือชื่อ
 - ข. ใช้ไม่ได้เพราะไม่มีชื่อ นามสกุล ของเด็ก
 - ค. ยังใช้ได้ เพราะพอรู้ตัวว่าเป็นผู้สมัคร
4. ถ้าใบสมัครหายไป นักเรียนคิดว่า จะยุ่งยากเวลาเข้าเรียนหรือไม่ ?
 - ก. ยุ่งยากเพราะต้องไปให้กำนันรับรอง
 - ข. ยุ่งยากเพราะต้องไปให้นายอำเภอรับรอง
 - ค. ยุ่งยากบางเล็กน้อย พอทนได้

ความมุ่งหมายทั่วไป

ภายหลังที่นักเรียนเรียนจบบทเรียนนี้แล้ว ทำให้เกิดความคิดความเข้าใจว่า สุนัขมีประโยชน์
ที่มีประโยชน์ เช่น เป็นหลักฐานว่าใครเจ็บเกิดแล้ว หรือใช้เป็นหลักฐานแสดงเวลาเขาเรียนชั้น ป.1
ดังนั้นจึงควรเก็บไว้ไม่ให้เด็กขาดสูญหาย

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

1. ให้นักเรียนสามารถบอกได้ว่าสุนัขมีประโยชน์ คือใช้แสดงต่อครูใหญ่เวลาพาเด็ก
ไปเขาเรียนชั้น ป.1
2. ให้นักเรียนสามารถบอกได้ว่า ต้องเก็บใบสุนัขไว้ให้ดี อย่าให้เด็กขาดหรือสูญหาย

การนำเข้าสู่บทเรียน

ครูนำแบบฝึกหัดที่ 2 ซึ่งตรวจเรียบร้อยแล้ว มาอธิบายให้เข้าใจ โดยเฉพาะข้อที่นักเรียน
ส่วนมากทำผิด โดยชี้ให้เห็นว่า ในเวลาที่เราไปแจ้งให้กำนันทราบ กำนันจะเขียนลงใบใบสุนัขหรือไม่
เราต้องดูให้ว่ากำนันเขียนชื่อ นามสกุลของเด็ก และอื่น ๆ ถูกต้องหรือไม่ เพราะบางทีกำนันหา
เวลาเขียนผิดไปโดยไม่ตั้งใจ จะเป็นที่เดือดร้อนแก่เด็กเมื่อเก็บใบขึ้น เพราะทางโรงเรียน
และอำเภอจะเขียนตามใบสุนัขเป็นสำคัญไม่ว่าจะตรงกับเราต้องการหรือไม่ เราจึงต้องคอยดูกำนัน
เขียนให้ดี ถ้าเขียนผิดก็ขอให้แก้ไขทันที เพราะถ้าหากนำไปแก้ภายหลัง เมื่อเด็กโตเป็นผู้ใหญ่จะต้อง
ไปทำที่อำเภอ เสียเวลา เสียเงินทอง และยุ่งยากมาก

ครู : นักเรียนเคยคิดว่าใบสุนัขมีประโยชน์หรือไม่ ? หรือเพียงแค่เก็บไว้เฉย ๆ

นักเรียน : (ตอบต่าง ๆ กัน ครูก็รับฟัง)

ครู : มันจะมีประโยชน์ มีหรือนะเราจะให้เรามาทำอะไร ?
เราลองมาช่วยกันคิดความที่มีประโยชน์อย่างไร ? แล้วบอกครูมาทีละคน
ครูจะเขียนลงบนกระดานดำ

นักเรียน : (แสดงความคิดเห็นต่าง ๆ กัน ครูจดลงบนกระดานดำเป็นข้อ ๆ พยายามเขียนให้ได้
ใจความ)

ครู : ที่นี้เราลองมาอ่านดูจากบทเรียนก่อนไปนี้เราจะตรงกับที่เราคิดไว้หรือไม่ ?

อ่านบทเรียน

ให้นักเรียนอ่านบทเรียนที่ 3 โดยอ่านในใจสัก 15 นาที แล้วเลือกนักเรียนสัก 2 - 3 คน
ให้อ่านให้ฟัง เพื่อสังเกตว่านักเรียนอ่านได้หรือไม่ และคิดขัดคำใด ครูจะได้อธิบายให้ฟัง

กิจกรรมที่จะส่งเสริมบทเรียน

1. เชิญผู้รู้มาให้ความอธิบายและตอบข้อสงสัยของครูและนักเรียนเกี่ยวกับสัญลักษณ์
2. ให้นักเรียนเขียนเรียงความเกี่ยวกับสัญลักษณ์ เช่น "เมื่อฉันมีน้องคนใหม่"
หรือ "เมื่อฉันมาเข้าเรียนชั้น ป.1" หรือ "ประโยชน์ของสัญลักษณ์" เป็นต้น

ทำแบบฝึกหัด

ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 3 เพื่อตรวจสอบความเข้าใจ แล้วเฉลยให้นักเรียน
ทราบทันที

เด็กชายทองดีต้องเสียใจจริงไหม นายของเขาได้ตายไปแล้วเพราะแก่มาก พ่อแม่ก็เสียใจมาก พอบอกว่าจะต้องรีบไปแจ้งกำหนดภายใน 24 ชั่วโมง มันก็จะถูกส่งโทษปรับเป็นเงินไม่เกิน 200 บาท เวลา 24 ชั่วโมง ก็ง่าย ๆ ก็คือ 1 วันกับ 1 คืน เพราะกลางวันมี 12 ชั่วโมง กลางคืนมี 12 ชั่วโมง รวมเป็น 24 ชั่วโมง

พอให้แม่อยู่เฝ้าบ้านสวดทางบ้าน โดยมีลุง ป้า และพี่ ๆ น้อง ๆ ช่วยกันจัดงาน

แบบฝึกหัดที่ 4

1. เมื่อมีคนตายในบ้าน เจ้าของบ้านจะต้องทำอะไร ?
 ก. ไปแจ้งกำนัน ข. ไปแจ้งตำรวจ ค. ไปแจ้งผู้ใหญ่บ้าน
2. ถ้าคนตายตอนเช้าวัด 14 เดือนนี้ จะครบ 24 ชั่วโมงเมื่อไร ?
 ก. ตอนเช้าวัด 14 ข. ตอนเช้าวัด 15
 ค. ตอนเช้าวัด 15
3. ถ้าไม่แจ้งตายภายในกำหนด จะต้องถูกปรับเป็นเงินเท่าไร ?
 ก. ตั้งแต่ 1 - 200 บาท ข. ตั้งแต่ 200 - 250 บาท
 ค. ตั้งแต่ 300 - 500 บาท
4. ถ้ามีคนตายในบ้าน นักเรียนสามารถไปแจ้งตายกับนักเรียนเองได้หรือไม่ ?
 ก. ไม่ได้เพราะยังเด็กอยู่ ข. ได้เพราะเรียนหนังสือแล้ว
 ค. ไม่ได้เพราะเด็กไม่ใช่ลูกของญาติ
5. ทำไมจึงต้องกำหนดให้รีบไปแจ้งตายภายใน 24 ชั่วโมงทันที
 ก. เพราะศพเน่าเสียเร็ว ข. เพราะกำนันจะไต่ถามและจัดการไต่ทันที
 ค. เพราะทั้งขอ ก. และขอ ข. รวมกัน

ใครเคยมี คนในมาตายแถวบาง ? ลองเล่าเรื่องให้เพื่อนฟังซิ นักเรียนเล่ากันเล่า
หลาย ๆ คน เพื่อชักใยเขาสู่เรื่องที่ว่ามีคนตายในบ้าน ตามกฎหมายเราจะท้วงอย่างไรบ้าง
เพื่อให้นักเรียนเกิดความอยากเรียนรู้ขึ้นแล้วจึงให้อ่านบทเรียน

การอ่านบทเรียน

ให้นักเรียนอ่านบทเรียนที่ 4 ให้อ่านแบบอ่านในใจเพื่อจับใจความหลัก 15 - 20 นาที และ
ให้นักเรียนที่ยังไม่เคยอ่านให้ลองอ่านออกเสียง 2 - 3 คน ลองอ่านดู เพื่อสังเกตความสามารถอ่าน
บทเรียนได้หรือไม่

อุปกรณ์

ภาพคนตายและการไปแจ้งกำนัน

การอธิบายและสนทนา

ครูชักชวนนักเรียนสนทนากันถึงเรื่องว่าการที่มีคนตายในบ้าน ทุกคนในบ้านและญาติพี่น้องก็จะต้อง
เสียใจเป็นอย่างมาก เพราะว่าคนตายนั้นจะต้องเฝ้าศพ และเขาจะต้องนำไปเผาหรือฝังเสีย
ก็หมายความว่าถ้าไม่มีคน ๆ นั้นอยู่ในโลกนี้อีกแล้ว การที่คนเราจะหายไปเฉย ๆ โดยไม่บอกให้
ทางฝ่ายราชการซึ่งดูแลประชาชนอยู่นั้นไม่ได้ เพราะว่าก่อนเกิดเขาไปแจ้งไว้ เราก็มั่นใจใน
ทะเบียนบ้าน ครั้นตายไป ชื่อในทะเบียนบ้านก็ยังอยู่ ดังนั้นเพื่อให้ถูกต้อง คือไม่มีทั้งคนจริง ๆ และ
ไม่มีชื่อในทะเบียนบ้านด้วย เราก็ต้องไปบอกกำนันให้ทราบ และเนื่องจากคนเรานี้เฝ้าศพเร็ว
พอหลาย ๆ วันก็แทบจำไม่ได้ เขาจึงกำหนดให้ไปแจ้งในเวลาที่เราพอสมควร คือภายใน 24 ชั่วโมง
เพราะว่าถ้าหากกำนันเขาอยากจะมาตรวจดูศพจะได้มาดูได้ทันที โดยที่ศพยังไม่เน่ามากนัก ดังนั้น
ถ้าใครไม่ไปแจ้งตามกำหนดก็จะต้องถูกลงโทษปรับเป็นเงินไม่เกิน 200 บาท

ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนที่สงสัยได้ซักถาม เพื่อเข้าใจยิ่งขึ้น

ความหมายทั่วไป

ภายหลังที่นักเรียนเรียนจบบทเรียนนี้แล้ว ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจขึ้นว่า เมื่อมีคนตายภายในบ้าน เจ้าของบ้านต้องรีบไปแจ้งให้กำนันทราบทันที ภายใน 24 ชั่วโมง มิฉะนั้นจะต้องถูกลงโทษปรับเป็นเงินไม่เกิน 200 บาท

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

1. ให้นักเรียนสามารถบอกได้ว่า เมื่อมีคนตายในบ้าน ต้องไปแจ้งกำนันภายใน 24 ชั่วโมง
2. ให้นักเรียนสามารถบอกได้ว่า ถ้าไม่ไปแจ้งตายภายในกำหนด จะต้องถูกลงโทษปรับเป็นเงินไม่เกิน 200 บาท
3. ให้นักเรียนสามารถบอกได้ว่า 24 ชั่วโมง ก็คือ 1 วัน กับ 1 คืน

การนำเข้าสู่บทเรียน

ครูเร้าความสนใจเข้าสู่บทเรียน โดยชี้ให้เห็นว่า เมื่อคนเราเกิดขึ้นมาเรื่อย ๆ มีจำนวนมากขึ้นทุกที จนอาจจะเต็มไปหมด จึงคงน่าจะมีการทำให้น้อยลงบ้าง ซึ่งก็เป็นไปตามธรรมชาติ นั่นคือคนเรา เมื่อเกิดมานาน ๆ หลาย ๆ สิบปี จนกระทั่งแก่มาก ก็จะต้องเป็นอย่างไร

นักเรียน : ตายไป

ครู (เสริม) : ใช่แล้ว เราจะเห็นอยู่เสมอ ที่เขานำศพมาทำพิธีและเผาที่วัดของเรา มนุษย์ต้องตายทุกคนหรือไม่ ? หรือมีบางคนจะไม่ตาย

นักเรียน : มนุษย์ทุกคนต้องตายเหมือนกันหมด

ครู (เสริม) : ใช่แล้ว เป็นเพราะตายช้าหรือตายเร็วเท่านั้น

ท่าแบบฝึกหัด

ให้นักเรียนท่าแบบฝึกหัดที่ 4 แล้วตรวจเฉลยให้ทราบทันทีถึงคำตอบที่ถูกต้อง นักเรียนจะได้รู้ว่า
ตนเข้าใจผิดหรือถูก จะได้แก้ไขปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น

เมื่อพ่อไปถึงบ้านกำนัน พ่อก็เล่าเรื่องให้กำนันฟังว่า ยายเป็นลมตายด้วยความชรา ยายมีอายุถึง 80 ปี เจ็บออก ๆ แดก ๆ มานาน กำนันก็รู้และเคยมาเยี่ยม จึงรู้สึกเสียใจมาก กำนันได้จกชื่อ นามสกุล วันที่ เดือน พ.ศ. และเวลาที่ยายตาย ลงในกระดานของทางราชการ ที่เรียกว่า ใบมรณบัตร เพื่อเป็นการรับรู้ว่ายายตายแล้ว ทางกำนันและอำเภอจะได้จกชื่อยายออก จากทะเบียนบ้านต่อไป

แบบฝึกหัดที่ 5

1. โดยมากกำนันจะต้องเป็นคนอย่างไร ?
 - ก. ไม่รู้จักคนในตำบล
 - ข. ไม่สนใจคนในตำบล
 - ค. รู้จักคนในตำบลเกือบทุกคน
2. กำนันจกชอความอะไร ลงไปในใบมรณบัตรบ้าง จงเติมต่อท้ายให้ครบ
 - ก. ชื่อ นามสกุล ของผู้ตาย
 - ข. วัน เดือน ปี ที่ตาย
 - ค.
3. ใบมรณบัตรคืออะไร ?
 - ก. ใบแสดงว่าผู้ตายตายด้วยการถูกฆ่า
 - ข. ใบรับรู้และรับรองว่าคนๆ นั้นตายแล้ว
 - ค. ใบแสดงว่าคน ๆ นั้นตายด้วยโรคธรรมดา
4. เมื่อกำนันออกใบมรณบัตรให้แล้ว จะทำอะไรต่อไป ?
 - ก. แจงใหญ่ใหญ่บ้านทราบ
 - ข. ใส่ชื่อผู้ตายลงในทะเบียนบ้าน
 - ค. จกชอผู้ตายออกจากทะเบียนบ้าน
5. การแจกทานมีประโยชน์อย่างไรมากที่สุด ?
 - ก. กำนันจะได้ไปช่วยงานศพ
 - ข. กำนันจะได้แสดงความเสียใจ
 - ค. กำนันจะได้รายงานให้ทางอำเภอบทราบ

ความหมายทั่วไป

ภายหลังที่นักเรียนเรียนจบบทเรียนนี้แล้ว ทำให้เกิดความรู้อย่างเข้าใจขึ้นว่า เมื่อเวลาไปแจ้งความกับกำนัน ต้องบอกชื่อ นามสกุล ของผู้ตาย รวมทั้งวันเดือนปีที่ตาย แล้วกำนันจะให้ใบรับทราบ เรียกว่าใบมรณบัตรมาให้ 1 ใบ

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

1. ให้นักเรียนสามารถบอกได้ว่าใบมรณบัตรคือใบรับรู้อย่างไร และรับรองว่าคน ๆ นั้นตายแล้ว
2. ให้นักเรียนสามารถบอกได้ว่าเวลาไปแจ้งกำนันต้องบอกชื่อ นามสกุลของผู้ตาย วัน เดือน พ.ศ. และเวลาที่ตาย
3. ให้นักเรียนสามารถบอกได้ว่าเมื่อกำนันออกใบมรณบัตรให้แล้ว จะได้อะไรจากผู้ตายออกจากทะเบียนบ้าน

การนำเข้าสู่บทเรียน

ครูนำภาพคนตายและการไปแจ้งกำนันมาติดบนกระดานดำ แล้วตั้งคำถามเร้าความสนใจของนักเรียน

ครู : นี่สภาพอะไร ?

นักเรียน : ภาพคนตาย และการไปแจ้งกำนัน

ครู : ใครคนหนึ่งลองเล่าให้ฟังดูซิ ว่าเมื่อมีคนตายในบ้านจะต้องทำอย่างไร ?

นักเรียน : เมื่อมีคนตายขึ้นในบ้าน เจ้าของบ้านจะต้องไปแจ้งให้กำนันทราบภายใน 24 ชั่วโมง ถ้าไม่ไปภายในเวลาดำหนดจะต้องถูกปรับไม่เกิน 200 บาท

ครู : ใครเคยไปบ้านกำนันบ้าง ?

นักเรียน : (ตอบ)

ครู : เวลาไปแจ้งตายที่บ้านกำนัน ต้องทำอย่างไร ? ใครทราบบ้าง ?

นักเรียน : (ตอบต่าง ๆ กัน เพราะยังไม่ได้เรียน)

ครู (สรุป) : เราไม่ทราบว่าคำตอบที่เธอตอบมานี้ถูกหรือถูก ถ้าอยากทราบว่าคำตอบที่ถูกคือ
อย่างไร ? ขอให้ลองอ่านบทเรียนนี้ แล้วประเดี๋ยวเราจะมาสนทนากันใหม่

การอ่านบทเรียน

ให้นักเรียนอ่านบทเรียนที่ 5 ให้นักเรียนอ่านในใจใช้เวลา 15 - 20 นาที แล้วให้นักเรียน 2 - 3 คน อ่านบทเรียน เพื่อสังเกตว่านักเรียนสามารถอ่านบทเรียนได้หรือไม่

อุปกรณ์

1. ภาพคนตายและการไปแจ้งกำนัน
2. ใบมรณบัตร 1 แผ่น
3. ภาพขยายของใบมรณบัตร
4. สำเนาทะเบียนบ้าน 1 แผ่น

การอธิบายและสนทนา

ครูซักถามนักเรียน เพื่อทราบว่านักเรียนอ่านบทเรียนแล้วสามารถเข้าใจและจับใจความได้หรือไม่?

ครู : เวลาไปแจ้งการตายต้องไปแจ้งที่ไหน ?

นักเรียน : ไปแจ้งที่บ้านกำนัน

ครู : เวลาไปถึงบ้านกำนัน ต้องบอกอะไรให้กำนันทราบบ้าง ?

นักเรียน : บอกชื่อ นามสกุลของผู้ตาย วัน เดือน ปี และเวลาที่ตาย

ครู : กำนันจะจกรายการเหล่านี้ลงในอะไร ?

- นักเรียน : จดลงในใบมรณบัตร (ครูแสดงใบมรณบัตรจริงและภาพขยายให้นักเรียนดู และอธิบายถึงส่วนต่าง ๆ ให้นักเรียนเข้าใจ)
- ครู : คำว่า มรณะ แปลว่าอะไร ?
- นักเรียน : แปลว่า ตาย
- ครู : บัตร แปลว่าอะไร ?
- นักเรียน : แปลว่า ใบ
- ครู : ดังนั้น มรณบัตร หมายถึงอะไร ?
- นักเรียน : หมายถึง ใบที่เป็นหลักฐานรับรองการตายของทางราชการ
- ครู : จากในบทเรียนที่อ่าน นักเรียนสังเกตไหมว่า ทำไมก้านันจึงได้เชื่อคำพูดของพ่อ ไกองาย ๆ ว่า ยายตายเพราะเป็นลมจริง ๆ ทำไมก้านันจึงไม่สงสัยบ้างว่าจะมาพูดโกหก
- นักเรียน : เพราะโดยมากก้านันรู้จักและคุ้นเคยกับทุกคนในตำบลของตนเป็นอย่างดี จึงรู้ว่าใครเป็นอย่างไร ? แม้ใครจะไปโกหก ในไม่ช้าก้านันก็ต้องจับได้ ก็จะมี ความผิดมากขึ้น จึงไม่มีใครไปโกหกก้านัน
- ครู : เมื่อก้านันรับแจ้งและออกใบมรณบัตรให้แล้ว ก้านันจะทำอย่างไรต่อไป
- นักเรียน : ก้านันจะคัดชื่อผู้ตาย ออกจากทะเบียนบ้านต่อไป
- ครู : (แสดงใบสำเนาทะเบียนบ้านให้นักเรียนดู และอธิบายว่าเวลามีคนเกิด เขาก็จะเขียนชื่อคนนั้นลงไป ต่อมาตายหลาย ๆ ปีคน ๆ นั้นตายลง เขาก็จะเอาปากกาแดงขีดทับลงไปบนชื่อ นามสกุลของผู้ตาย แล้วหมายเหตุเขียนไว้ว่า ตายแล้วตั้งแต่ วัน เดือน พ.ศ. เท่าไร ก็หมายความว่าไม่มีชื่อคนนั้นในทะเบียนบ้านของทางราชการต่อไปอีกแล้ว)

ทำแบบฝึกหัด

ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 5 แล้วเฉลยให้ทราบทันที

หมายเหตุ เมื่อสอนจบแล้ว นำอุปกรณ์ไปคืนให้นักเรียนดูบนแผนป้ายนิเทศ

กำนันให้ใบมรณบัตรที่เขียนเรียบเรียงกล่ามาแล้ว 1 แผ่น ให้พ่อเก็บไว้เป็นหลักฐาน
 กำนันบอกว่า ครั้งนี้เป็นการตายด้วยโรคภัยไข้เจ็บธรรมดา จึงสามารถออกใบมรณบัตรให้ได้
 แต่หากตายผิดปกติ เช่น โรคระบาด อุกรชน หรือถูกยิงตาย จะต้องให้เจ้าหน้าที่ตำรวจไป
 สอบสวนและตรวจศพเสียก่อน กำนันจึงจะออกใบมรณบัตรให้ได้ พ่อจึงกล่าวขอบคุณกำนัน แล้ว
 ลากำนันกลับมาบ้านเพื่อจัดงานศพต่อไป

แบบฝึกหัดที่ 6

1. กำนันเขียนใบมรณบัตรรับรองการตายของนายโหดทันที เพราะนายตายด้วยเหตุอะไร
 ก. โรคระบาด ข. ถูกยิงตาย ค. โรคอหิวาต์
2. ถ้าชายคนหนึ่งถูกยิงตาย กำนันรับแจ้งแล้วจะทำอย่างไร ?
 ก. ออกใบมรณบัตรให้ทันที ข. ให้ตำรวจไปตรวจศพเสียก่อน
 ค. รอถามญาติให้รู้วาทายแน่เสียก่อน
3. ใบมรณบัตรมีประโยชน์อย่างไร ?
 ก. ใช้เป็นหลักฐานรับรองว่ากำนันรู้จักกับคนตาย
 ข. ใช้เป็นหลักฐานรับรองว่ากำนันจะไปช่วยงานศพ
 ค. ใช้เป็นหลักฐานยืนยันรับรองการตายโดยทางราชการ
4. นักเรียนคิดว่า ถ้ามีคนตายในบ้านและไม่อยากถูกปรับเสียเงิน เราควรจะทำอย่างไรจึงจะดี
 ที่สุด
 ก. ไปแจ้งกำนันทันที ข. ไม่ต้องไปแจ้งกับใคร
 ค. จักการเผาศพแล้วจึงไปแจ้งกำนัน
5. เมื่อได้ใบมรณบัตรมาแล้ว นักเรียนคิดว่าเราควรทำอย่างไร ?
 ก. ควรเก็บไว้เป็นที่ระลึกถึงคนตาย ข. ไม่ควรเก็บไว้เพราะเกะกะ สกปรก
 ค. ควรเก็บไว้ให้ดี เพื่อมีความจำเป็นที่จะใช้ต่อไป

ความหมายทั่วไป

ภายหลังจากที่นักเรียนเรียนจบบทเรียนนี้แล้ว ทำให้มีความรู้ความเข้าใจว่า เมื่อไปแจ้งตายต่อกำนัน กำนันจะให้ใบมรณัติไว้เป็นหลักฐาน ยกเว้นกรณีการตายผิดปกติ ต้องให้ตำรวจมาสอบสวนดูก่อน

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

1. ให้นักเรียนสามารถบอกได้ว่าเมื่อไปแจ้งตายต่อกำนัน กำนันจะออกใบมรณัติมาให้ 1 แผ่นไว้เป็นหลักฐาน
2. ให้นักเรียนสามารถบอกได้ว่า ถ้าคนตายด้วยโรคธรรมดา กำนันจะออกใบมรณัติให้ได้ทันที
3. ให้นักเรียนสามารถบอกได้ว่า ถ้าคนตายผิดปกติ เช่น ถูกยิงตาย รถมชนตาย หรือเป็นโรคระบาดตาย ต้องให้เจ้าหน้าที่ตำรวจไปสอบสวนและตรวจศพเสียก่อน จึงจะออกใบมรณัติให้ได้

การนำเข้าสู่บทเรียน

ครูนำหนังสือพิมพ์รายวันฉบับหนึ่ง ที่มีข่าวฆาตกรรมหรืออุบัติเหตุ มาให้นักเรียนดูรูปภาพ และให้นักเรียนคนหนึ่งออกมาอ่านข่าวนั้นให้นักเรียนทั้งชั้นฟังจนจบ ครูจึงสนทนากับนักเรียน เพื่อให้นักเรียนเห็นจุดที่ต้องการ

- ครู : คนในข่าวนี้อะไรถึงตาย
นักเรียน : (ตอบตามข่าวในหนังสือพิมพ์)
ครู : เมื่อมีคนตายแบบนี้ เขาควรทำอย่างไรบ้าง ?

- นักเรียน : เขาต้องไปแจ้งขอเจ้าหน้าที่ตำรวจ
- ครู : เขาไปแจ้งขอตำรวจเพื่ออะไร ?
- นักเรียน : เพื่อให้ตำรวจมาสืบสวนและตรวจพิสูจน์เสียก่อน
- ครู : แสดงว่า การทนายแบบนี้เราไม่สามารถจะไปแจ้งกำนันทันทีได้หรือไม่ ?
- นักเรียน : ไรครับ
- ครู : ทำไมถึงเป็นเช่นนั้น ? ไม่ทำเหมือนกับการทนายตามปรกติหรือไม่ ?
- นักเรียน : (ตอบทาง ๆ กัน)
- ครู (สรุป) : ในเมื่อนักเรียนสนใจอยากทราบ เราก็นำหาคำตอบจากบทเรียนนี้ต่อไป

การอ่านบทเรียน

ให้นักเรียนอ่านในใจ บทเรียนที่ 6 นาน 15 นาที แต่เพื่อให้แน่ใจว่านักเรียนอ่านบทเรียน
 ใดหรือไม่ ครูอาจเลือกนักเรียนอ่านออกเสียง 2 - 3 คน

การอธิบายและสนทนา

ครูซักถามและอธิบายให้นักเรียนเข้าใจดังต่อไปนี้

- ครู : ยายเป็นอะไรตาย
- นักเรียน : ยายตายด้วยโรคมะเร็ง (เป็นลมตาย)
- ครู : คนที่ตายด้วยโรคภัยธรรมชาติ กำนันทำอะไร ?
- นักเรียน : ออกใบมรณบัตรให้โกทัณฑ์
- ครู : คนตายอย่างไร ? กำนันจึงไม่สามารถออกใบมรณบัตรให้โกทัณฑ์
- นักเรียน : ตายด้วยเหตุผิดปกติ เช่น ถูกยิงตาย ถูกรถชนตาย หรือเป็นโรคระบาดตาย
- ครู : ถ้าไม่สามารถออกใบมรณบัตรให้โกทัณฑ์ จะทำอะไร ?
- นักเรียน : ต้องให้ตำรวจไปตรวจพิสูจน์เสียก่อน

ครู : ทำไมจึงต้องให้ตำรวจมาสอบสวนและตรวจศพก่อน

นักเรียน : เพราะว่าการตายแบบนี้จะต้องมีคนที่เป็นผู้ฆา ซึ่งเป็นการผิดกฎหมาย ตำรวจจะต้องจับผู้กระทำความผิด ก่อนจะจับ ก็ต้องมีการสอบสวนหาความจริงเสียก่อน จึงจะจับได้ถูกต้อง ส่วนคนที่เป็โรคระบาดตายนั้น โรคระบาดเป็นโรคร้ายแรง สามารถติดต่อกันได้อย่างรวดเร็ว จึงต้องมีการตรวจดูและจะได้หาทางป้องกันเสียก่อน เช่น ประกาศให้ประชาชนทราบ หรือฉีดวัคซีนป้องกัน เป็นต้น

ครู : จากที่เรียนมาแล้ว 2 เรื่อง คือการแจ้งเกิด และการแจ้งตาย ทำให้นักเรียนได้คิดว่อย่างไร ? เมื่อมีคนเกิดหรือคนตายภายในบ้านของเรา

นักเรียน : เราควรไปแจ้งกำนันให้เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยไม่เกินเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้

ถ้ามีเวลาเหลือ ครูอาจให้นักเรียนแสดงละครสั้น ๆ ง่าย ๆ เกี่ยวกับการแจ้งตาย โดยสมมติว่า มีคนตายภายในบ้าน แล้วต้องไปแจ้งกำนันอย่างไร ?

ผู้แสดง

กำนัน 1 คน

คนตาย 1 คน

พ่อ 1 คน

แม่ 1 คน

ลูก 1 คน

อาจมีตัวแสดงประกอบแสดง เป็นญาติพี่น้องของบ้านนี้อีกก็ได้

การแสดงสมมติว่ามีคนตายในบ้าน ให้นักเรียนคนหนึ่งสมมติว่าเป็นคนแก่นอนตายอยู่บนโต๊ะหน้าชั้น พ่อ แม่ และลูก พร้อมทั้งคนอื่น ๆ ยืนร้องไห้

แม่ : โอ้ ยายตายเสียแล้ว

ลูก : (ร้องไห้)

พ่อ : เราจะตอไปแจ้งให้กำนันเขารู้

แม่ : แล้วจะไปเมื่อไรละ

พ่อ : ต้องไปเดี๋ยวนี้ เพราะเขาให้เวลาภายใน 24 ชั่วโมง ถ้าไม่ไปแจ้งจะ
ถูกปรับเสียเงินไม่เกิน 200 บาท

แม่ (บน) : ทำไมต้องรีบไปแจ้งเร็ว ๆ เวลาแจ้งเกิดให้ทันถึง 15 วัน

พ่อ : ก็เพราะเรื่องตายเป็นเรื่องสำคัญมาก ต้องให้กำหนดรู้เร็ว ๆ

แม่ : อออย่างนั้นพ่อก็รีบไปเร็ว ๆ เอะ

(ปิดฉาก)

(เปิดฉาก) ที่บ้านของกำนัน กำนันออกมา พ่อดอกตามมา พอยกมือไหว้กำนัน

พ่อ : สวัสดีครับ กำนัน

กำนัน : สวัสดีครับ มีธุระอะไรหรือเปล่า

พ่อ : เมาจะมาแจ้งว่า ยายแก่ตายเสียแล้ว

กำนัน : โอ้ แม่ขอแสดงความเสียใจด้วยครับ

พ่อ : ยายแก่แก่มากแล้ว

กำนัน : แม่จะออกใบมรณบัตรรับรองไว้ให้เป็นหลักฐาน ยายชื่อ นามสกุลอะไร ?

พ่อ : ชื่อ สีน นามสกุล รักดี (กำนันเขียนลงในมรณบัตร)

กำนัน : แก่ตายวันที่เท่าไร และเวลาอะไร ?

พ่อ : แก่ตายวันที่ 15 เวลาบ่ายหนึ่งโมงครึ่ง

กำนัน : แม่เขียนเสร็จแล้ว และลงชื่อเรียบร้อยแล้ว นี่ครับใบมรณบัตร เก็บไว้ให้กันะครับ
อย่าให้หาย

พ่อ : ขอขอบคุณ แม่ลากำนันละครับ (ยกมือไหว้กำนัน)

กำนัน : สวัสดีครับ

(ปิดฉาก)

ทำแบบฝึกหัด

ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 6 เพื่อตรวจสอบความเข้าใจ แล้วแล้วเฉลยทันที เพื่อบอกเรียน
จะได้อ่านตรวจสอบว่าตนเองยังเข้าใจผิดหรือถูกและควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไร และครูจะคอยให้คำแนะนำ
อีกทีหนึ่ง

นักเรียนคงเคยพบคนแปลกหน้าที่บ้านของนักเรียนเอง หรืออาจพบคนที่นักเรียนไม่รู้จัก ตามตลาดมากมาย เธออยากรู้อย่างไรว่าเขาเป็นใคร ชื่ออะไร ? บ้านอยู่ที่ไหน ?

คนไทย มีหลายเชื้อชาติ เช่น จีน ญี่ปุ่น มอญ คนเหล่านี้เป็นคนไทยตามกฎหมาย เพราะเขามายู่นาน จนกลายเป็นคนไทย

คนทางประเทศที่เขาอาจถือสัญชาติ หรือเข้ามาท่องเที่ยว เช่น จีน ญี่ปุ่น ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น เป็นต้น คนเหล่านี้ไม่ใช่คนไทย

การที่มีคนมากมายหลายเชื้อชาติ นักเรียนคิดว่าเราควรมีสิ่งใดที่แสดงถึงความเป็นคนไทย ถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ ?

แบบฝึกหัดที่ 7

1. นักเรียนรู้จักทุกคนที่นักเรียนพบหรือไม่ ?

- ก. รู้จักหมดทุกคน ข. ไม่รู้จักเลย ค. รู้จักบางคน

2. เรามักจะพบคนแปลกหน้ามากที่สุดในที่ใด ?

- ก. โรงเรียน ข. ตลาด ค. ที่บ้าน

3. คำว่า "คนไทย" ในที่นี้หมายถึงใคร ?

- ก. คนที่มีเชื้อสายคนไทยแท้ ๆ ข. คนที่อยู่ในประเทศไทยทุกคน
ค. คนที่เป็นคนไทยตามกฎหมายทุกคน

4. เมื่อนักเรียนเดินไปพบคน ๆ หนึ่งที่ไม่รู้จักกันเลย เธอจะรู้และบอกว่าเขาเป็นคนไทยได้อย่างไรหรือไม่ ?

- ก. รู้และบอกได้ทันที ข. ไม่สามารถรู้ได้ทันที ค. สามารถบอกได้บาง

5. นักเรียนคิดว่า เราควรมีสิ่งใดที่แสดง เป็นหลักฐานว่าเราเป็นใครอยู่ที่ไหนไว้ติดตัวหรือไม่

- ก. ควร ข. ไม่ควร ค. ยังไม่มีความเห็น

ความหมายทั่วไป

ภายหลังที่นักเรียนเรียนจบบทเรียนนี้แล้ว ทำให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจว่าคนไทยใน
ประเทศไทยมีมากมาย จนไม่รู้ว่าเป็นใคร ดังนั้นเราควรจะมีสิ่งหนึ่งที่ชี้แจงแสดงว่าเราเป็นใคร
อยู่ที่ไหน

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

1. ให้นักเรียนสามารถบอกได้ว่า คนในประเทศไทยมีมากมาย จนรู้จักกันไม่หมดทุกคน
2. ให้นักเรียนสามารถบอกได้ว่า เราควรมีสิ่งหนึ่งที่ชี้แจงแสดงว่าเราเป็นใคร อยู่ที่ไหน

การนำเข้าสู่บทเรียน

ครู บทเรียนต่อไปนี้จะสัมพันธ์กับความรู้เดิมที่เราเคยเรียนมาแล้วคือจากเรื่องคนไทยมี
หลายเชื้อชาติ และจะมีคำถามข้อหนึ่งที่น่าสนใจมาก ครูอยากทราบว่า เขาถามว่าอย่างไร ?
ขอให้นักเรียนลองอ่านบทเรียนค้นหาว่าเขาถามว่าอย่างไร ?

การอ่านบทเรียน

ให้นักเรียนอ่านบทเรียนที่ 7 นักเรียนอ่านในใจสัก 15 นาที ใครสงสัยคำใดโดยฉิว
ถามครู ครูอธิบายให้ฟัง

การอธิบายและสนทนา

ครู * : จากการเรียนเรื่องคนไทยมีหลายเชื้อชาติ ทำให้เราทราบว่าคนไทยปัจจุบันนี้ประกอบ
ไปด้วยเชื้อชาติต่าง ๆ อะไรบ้าง

นักเรียน : ไบเบ่ จีน ฝรั่งเศส มอญ ฯลฯ

ครู : นอกจากคนไทยแล้ว ยังมีคนต่างประเทศเข้ามาอีกหรือไม่ ?

นักเรียน : มีครับ

ครู : เราสามารถที่จะรู้จักทุกคนที่เราพบหรือไม่ ?

นักเรียน : ไม่สามารถที่จะรู้จักได้ทุกคน

ครู : ดังนั้นนักเรียนเขาจึงได้ตั้งคำถามว่าอย่างไร ?

นักเรียน : เขาถามว่า "เราควรจะมีสิ่งซึ่งแสดงเป็นหลักฐานว่าเราเป็นใคร อยู่ที่ไหน และเป็นคนไทยหรือไม่ ?"

ครู : เขอก็คิวว่าเราควรจะมีหรือไม่ ?

นักเรียน : ควรครับ

ทำแบบฝึกหัด

ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 7 เสร็จแล้ว เฉดยให้นักเรียนทรวบทนี้

ดังนั้น เพื่อให้รู้ว่าใครเป็นคนไทย มีชื่อ นามสกุล ว่าอะไร เกิดวันที่ เดือน พ.ศ.อะไร บานอยู่ที่ไหน มีภาพใบหน้าเป็นอย่างไร ทางราชการก็ออ้อาเภอ ก็จะออกบัตรรับรองให้แผ่นหนึ่ง เรียกว่าบัตรประชาชน ซึ่งด้านหลังของบัตรจะบอกวันที่ เดือน พ.ศ. ที่ออกบัตรให้ และวันที่ เดือน พ.ศ. ที่บัตรหมดอายุใช้ไม่ได้ ต้องไปทำบัตรใหม่ ทั้งนี้เพราะเมื่อเวลาหลายปีผ่านไป ใบหน้าของคนก็เปลี่ยนไป จึงต้องไปทำบัตรใหม่เพื่อให้รูปถ่ายเหมือนกับใบหน้าของเจ้าของบัตร

แบบฝึกหัดที่ 8

1. บัตรประชาชนคืออะไร ?
 - ก. บัตรที่ทางราชการยอมให้เราขึ้นไปบนอำเภอได้
 - ข. บัตรที่ทางราชการรับรองว่าเราจะไม่ถูกตำรวจจับ
 - ค. บัตรที่ทางราชการออกให้เพื่อบรรณาว่าเราเป็นคนไทย
2. เราจะรู้ได้อย่างไรว่า คนที่ถือบัตรประชาชนเป็นเจ้าของบัตรจริง ๆ
 - ก. ดูจากชื่อ นามสกุลในบัตร
 - ข. ดูจากวันที่ เดือน พ.ศ. ที่เกิด
 - ค. ดูจากรูปถ่ายในบัตร
3. จงเติมข้อความที่เขียนไว้ด้านหลังของบัตรประชาชน มาให้ครบ
 - ก. ชื่อ นามสกุล
 - ข. วัน เดือน พ.ศ. ที่เกิด
 - ค.
4. ทำไมจึงต้องมีการทำบัตรประชาชนใหม่ ?
 - ก. เพราะบัตรเก่า ๆ คุไม่สวยงาม
 - ข. เพราะจะได้เงินค่าทำบัตรบ่อย ๆ
 - ค. เพราะเพื่อให้ภาพใบหน้าในบัตรเหมือนกับใบหน้าของเจ้าของบัตร

ความมุ่งหมายทั่วไป

ภายหลังจากที่นักเรียนเรียนจบบทเรียนนี้แล้ว ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจขึ้นว่า สิ่งที่ใช้เป็นหลักฐาน แสดงว่าเราเป็นคนไทย ชื่อ นามสกุลอะไร บ้านอยู่ที่ไหน ก็คือบัตรประชาชน

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

1. ให้นักเรียนสามารถบอกได้ว่า บัตรประชาชน คือบัตรที่ทางราชการออกให้เพื่อรับรองว่าเราเป็นคนไทย
2. ให้นักเรียนสามารถบอกได้ว่า เราจะทราบได้ว่าคนที่ถือบัตรเป็นเจ้าของบัตรจริงหรือไม่ ก็ดูจากรูปถ่ายในบัตรกับใบหน้าจริงว่าเหมือนกันหรือไม่
3. ให้นักเรียนสามารถบอกได้ว่า กานหมายของบัตรประชาชน มีชื่อ นามสกุล วัน เดือน พ.ศ. ที่เกิด ที่อยู่ และรูปถ่าย
4. ให้นักเรียนสามารถบอกได้ว่า กานหลังของบัตรประชาชน บอกวัน เดือน พ.ศ. ที่ทางอำเภอออกบัตรให้ และ วัน เดือน พ.ศ. ที่บัตรหมดอายุไร
5. ให้นักเรียนสามารถบอกได้ว่า ที่ท้องทาบบัตรใหม่ เป็นบัตรประชาชนไทยไว้ เพื่อให้รูปถ่ายในบัตรเหมือนกันกับใบหน้าของเจ้าของที่เปลี่ยนไปตามอายุอยู่เสมอ

การนำเข้าสู่บทเรียน

ครูทบทวนความรู้จากบทเรียนที่แล้ว ที่กล่าวว่าคนไทยมีมากมายจนรู้จักกันไม่หมด ดังนั้น เราควรมีหลักฐานอะไรที่แสดงว่าเราเป็นคนไทย ชื่อ นามสกุลว่า อย่างไร ? ครูให้นักเรียนลองเดาๆดูว่า หลักฐานที่แสดงถึงตัวตนคืออะไร ? เพื่อเรารู้ความสนใจของนักเรียน แล้วครูไม่ยอมบอกคำตอบที่ถูกต้องคืออะไร ให้นักเรียนหาเอาเองจากบทเรียน

การอ่านบทเรียน

นักเรียนอ่านบทเรียนที่ 8 สัก 15 นาที โดยถ้าใครสงสัยคำยากคำใดก็ให้อ่านครู หรือเพื่อน ๆ ได้

อุปกรณ์

1. บัตรประชาชน
2. ภาพขยายบัตรประชาชนทั้งด้านหน้าและด้านหลัง

การอธิบายและสนทนา

ครูก็ศึกษาขยายบัตรประชาชนบนหน้าชั้นเรียน และแสดงบัตรประชาชนจริงควมแล้วให้นักเรียนออกมาชี้ ส่วนต่าง ๆ ของบัตรประชาชนว่าคืออะไรและอยู่ตรงส่วนไหน

ครู : บัตรประชาชนนี้คนต่างประเทศจะมีหรือไม่ ?

นักเรียน : ไม่มี

ครู : ทำไมชาวต่างประเทศจึงไม่มีบัตรประชาชน

นักเรียน : เพราะว่าเขาไม่ใช่คนไทยนะครับ

ครู : แสดงว่าบัตรประชาชนนี้จะมีได้เฉพาะคนไทยเท่านั้นหรือ

นักเรียน : ใช่ครับ เพราะเป็นบัตรที่แสดงว่าเราเป็นคนไทยนี่ครับ

ครู : แล้วทำไมต้องมีบัตรทำไหม

นักเรียน : เพราะว่าใบหนาของคนเราเปลี่ยนอยู่เสมอ ค่อย ๆ เป็นผู้ใหญ่ขึ้นทุกทีหรือแก่ลงทุกที
ดังนั้นจึงต้องมีบัตรทำไหม เพื่อให้รู้ปลายในบัตรเหมือนกับใบหนาของเราอยู่เสมอ

ทำแบบฝึกหัด

ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 8 เสร็จแล้วเฉลยให้ทราบทันที

หมายเหตุ เมื่อสอนจบแล้วนำภาพไปติดบนป้ายนิเทศ

บทที่ ๑

นักเรียนมีบัตรประชาชนหรือไม่ ? เธอยังไม่มีบัตรประชาชนแน่ ๆ เพราะว่าเธอยังเป็น
เด็กอยู่ ตามกฎหมายกำหนดให้คนไทยที่มีอายุครบ 17 ปีเต็ม ต้องไปทำบัตรประชาชนที่ว่าการ
อำเภอของตน โดยเสียค่าทำบัตรคนละ 5 บาท เป็นค่าใช้จ่ายในการถ่ายรูปและทำบัตร ถ้าครบ
กำหนดทำบัตรแล้วคนใดยังไม่ไปทำภายใน 60 วัน จะต้องถูกลงโทษปรับเป็นเงินไม่เกิน 500 บาท

แบบฝึกหัดที่ 9

1. ทำไมนักเรียนจึงไม่ทำบัตรประชาชนไม่ได้
ก. เพราะยังเล็กอยู่ ข. เพราะอายุยังไม่ถึง 17 ปีเต็ม
ค. เพราะยังเรียนไม่จบชั้น ป.4
2. ถ้าเด็กชายขาว เกิด พ.ศ. 2510 เขามีอายุครบ 17 ปีเต็มเมื่อไร ?
ก. พ.ศ. 2517 ข. พ.ศ. 2527
ค. พ.ศ. 2537
3. เราควรไปทำบัตรประชาชนที่ไหน
ก. ศาลากลางจังหวัด ข. สถานีตำรวจ ค. ที่ว่าการอำเภอ
4. เงินค่าทำบัตร 5 บาท ทางราชการนำไปทำอะไร ?
ก. ให้เจ้าหน้าที่ทำบัตร ข. เก็บเข้าเป็นเงินของรัฐบาล
ค. เก็บไว้ใช้จ่ายในการทำบัตร
5. เราควรไปทำบัตรประชาชนในวันใด ?
ก. วันเสาร์และอาทิตย์ ข. วันจันทร์จนถึงวันศุกร์
ค. วันไหนก็ได้

6. เวลา 60 วันคิดงาย ๆ คือกี่เดือน ?

ก. 1 เดือน

ข. 2 เดือน

ค. 3 เดือน

7. ถ้าครบ 60 วันแล้ว เรายังไม่ไปทำบัตร เราจะมีทางเลือกอย่างไร ?

ก. ถูกปรับเป็นเงินไม่เกิน 100 บาท

ข. ถูกปรับเป็นเงินไม่เกิน 200 บาท

ค. ถูกปรับเป็นเงินไม่เกิน 500 บาท

8. ถ้านักเรียนโตะจนอายุครบ 17 ปีเต็ม นักเรียนคิดว่าจะรีบไปทำบัตรประชาชนทันทีหรือไม่

ก. รีบไปทันทีตามโอกาสว่าง แต่ไม่เกินเวลาที่กฎหมายกำหนด

ข. รีบไปทันที ไม่ตองกลัวว่าจะหาอยู่จะเสียหาย

ค. รีบไปทันที แม้ว่าจะเป็นวันหยุดของทางราชการ

9. ถ้าครบ 60 วันแล้ว เรายังไม่ไปทำบัตร ทำไมจึงต้องถูกปรับ ?

ก. เพราะทางราชการอยากได้เงินของเรา

ข. เพราะเราไม่รู้จักกับเจ้าหน้าที่ของอำเภอ

ค. เพราะเพื่อให้เรากลัวถูกปรับจะได้รีบไปทำ

ความหมายทั่วไป

ภายหลังที่นักเรียนเรียนจบบทเรียนนี้แล้ว ทำให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจว่า คนที่มีอายุครบ 17 ปีเต็มทุกคนจะต้องไปทำบัตรประชาชนที่ว่าการอำเภอ ภายใน 60 วัน มิฉะนั้นจะถูกลงโทษปรับเป็นเงินไม่เกิน 500 บาท

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

1. ทำให้นักเรียนสามารถบอกได้ว่าคนไทยทุกคนต้องไปทำบัตรประชาชนเมื่ออายุครบ 17 ปีเต็ม
2. ทำให้นักเรียนสามารถบอกได้ว่าไปทำบัตรประชาชน ณ ที่ว่าการอำเภอของตน
3. ทำให้นักเรียนสามารถบอกได้ว่าคนที่ไปทำบัตรต้องเสียค่าทำบัตร คนละ 5 บาท
4. ทำให้นักเรียนสามารถบอกได้ว่า ถ้าครบกำหนดแล้ว ยังไม่ไปทำบัตรภายใน 60 วัน จะถูกลงโทษปรับเป็นเงินไม่เกิน 500 บาท

การนำเข้าสู่บทเรียน

ครูตั้งข้อสงสัยว่า จากการที่เราเรียนเรื่องบัตรประชาชนมานี้ ทำให้เราราวว่าคนไทยทุกคนต้องมีบัตรประชาชน

- ครู : นักเรียนเป็นคนไทยหรือเปล่า ?
- นักเรียน : เป็นครับ
- ครู : แล้วเขามีบัตรประชาชนหรือเปล่า ?
- นักเรียน : ไม่มีครับ
- ครู : ถ้าอย่างนั้นเขาก็ไม่ใช่คนไทยนะซี ?
- นักเรียน : แล้วทำไมไม่มีบัตรประชาชน

ครู : มันน่าจะค่อนข้างมีขบขันบ้าง อย่าง เสด็จดีกว่าเป็นเพราะอะไร ?

นักเรียน : (ตอบทาง ๆ กัน)

ครู : เราลองมาหาคำตอบที่ถูกจากบทเรียนต่อไปนี้ แล้วเก็บเรามาคุยกันใหม่

การอ่านบทเรียน

นักเรียนอ่านบทเรียนที่ 19 ใช้เวลา 15 นาที

การอธิบายและสนทนา

ครูซักถามและสนทนากับนักเรียนเพื่อให้เข้าใจยิ่งขึ้น

ครู : จากการที่อ่านบทเรียนทำให้ทราบว่า ทำไมเราจึงห้ามตำรวจประชาชนไม่ได้

นักเรียน : เพราะว่าอายุยังไม่ถึง 17 ปีเต็ม

ครู : ใครเคยมีพี่สาวหรือพี่ชายที่โดนต้องไปห้ามตำรวจประชาชนบ้าง

นักเรียน : (ตอบ)

ครู : พี่ของเขอลงทางไปห้ามตำรวจประชาชนที่ไหน ?

นักเรียน : ที่ว่าการอำเภอ

ครู : ใครรู้จักที่ว่าการอำเภอบ้าง (หรือใครเคยไปที่ว่าการอำเภอบ้าง)

นักเรียน : (ตอบ)

ครู : เราลองเล่าให้เพื่อนฟังดูว่าเดินทางไปอย่างไร ? ตั้งอยู่ที่ไหน ?

นักเรียน : (ตอบ)

ครู : (ช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้เข้าใจ)

ครู : ถ้าคนอายุครบ 17 ปีเต็ม แล้วยังไม่ไปห้ามตำรวจ จะมีระยะเวลาให้ไปทำได้นานเท่าไร

นักเรียน : ต้องไปทำภายใน 60 วัน

ครู : 60 วันนี่คือกลาง ๆ คือกี่เดือน ?

นักเรียน : 1 เดือนมี 30 วัน ดังนั้น 2 เดือนก็จะเป็น 60 วัน

- ครู : ถ้าหากทวงครบ 60 วัน แล้วยังไม่ยอมไปทวงบัตร จะเป็นอย่างไร ?
- นักเรียน : จะคงถูกปรับเป็นเงินไม่เกิน 500 บาท
- ครู : เงิน 500 บาท นี่เป็นจำนวนมากหรือน้อย
- นักเรียน : มากทีเดียว
- ครู : ดังนั้นถ้าจะเสียไปเปล่า ๆ โดยไม่ได้ประโยชน์เลยจะน่าเสียค่าไหม ?
- นักเรียน : น่าเสียค่ามาก
- ครู : ดังนั้นถ้าเธอโดนปรับอายุครบ 17 ปีเต็ม เธอจะทำอย่างไร ?
- นักเรียน : รับไปทวงบัตรประชาชนทันทีในเวลาไม่เกิน 60 วัน
- ครู : เวลาไปทวงบัตรจะคงเสียเงินหรือเปล่า
- นักเรียน : เสียครบ 5 บาท
- ครู : เขาเก็บไปทำไม ?
- นักเรียน : เป็นค่าทวงบัตรและค่าถ่ายรูป

ทำแบบฝึกหัด

ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 9 เสร็จแล้วเฉลยให้ทราบทันที

พ่อแม่ของเธอมีกิจกรรมประชานอยู่แล้วใช่ไหม ? หากทั้งสองจะคงทำกิจกรรมนี้ใหม่เมื่อ

1. บัณฑิตฝึกหัดหายไปจนไร้เงา
2. บัณฑิตหายไปทั้งแผน
3. บัณฑิตมคอายคือทำมานาน 6 ปี ถึงวันหมดอายุที่บอกไว้หลังบัตร
ทั้งสามข้อนี้ ถ้าบัตรของพ่อแม่ของเธอเป็นอย่างไรขอโทษหนึ่งแล้ว พ่อแม่ของเธอ
คงไปทำบัตรใหม่ภายใน 30 วัน ถ้าเกิน 30 วัน คงเสียค่าปรับเป็นเงินไม่เกิน 200 บาท

แบบฝึกหัดที่ 10

1. บัณฑิตมีอายุไยนานเท่าไร ?
ก. 6 เดือน ข. 6 ปี ค. 16 ปี
2. บัณฑิตเสียหายน้อยอย่างไร ? จึงใช้ไม่ได้
ก. นึกจากพ่อแม่เล็กน้อย ข. มีรอยหักยับแตงอันใด
ค. นึกจากหายไปครึ่งแผน
3. เมื่อต้องไปทำบัตรใหม่ แต่เราไม่ยอมไปทำ จะเป็นอย่างไร ?
ก. ถูกปรับ 200 บาท ข. ถูกปรับตั้งแต่ 1 - 200 บาท
ค. ถูกปรับตั้งแต่ 200 บาทขึ้นไป
4. ถ้าบัตรชำรุดเสียหาย หรือสูญหายไป เจ้าขอคงทำอย่างไร ?
ก. ไปทำบัตรใหม่ภายใน 15 วัน ข. ไปทำบัตรใหม่ภายใน 30 วัน
ค. ไปทำบัตรใหม่ภายใน 60 วัน
5. เราจะทราบว่าบัตรหมดอายุได้อย่างไร ?
ก. มีวันที่ เดือน พ.ศ. บอกไว้ด้านหลังของบัตร ข. มีวันที่ เดือน พ.ศ. บอกไว้ด้านหลังของบัตร
ค. เจ้าหน้าที่ทำบัตรจะบอกให้เราทราบเอง

ความหมายทั่วไป

ภายหลังที่เรียนจบบทเรียนนี้แล้ว ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจว่าเมื่อบัตรประชาชน
ฉีกขาดหรือสูญหายไป และบัตรหมดอายุ จะต้องไปทำบัตรใหม่ภายใน 30 วัน มิฉะนั้นจะถูกปรับ
เป็นเงินไม่เกิน 200 บาท

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถบอกได้ว่า ต้องทำบัตรใหม่ เมื่อบัตรฉีกขาด เสียหายมาก ๆ
2. นักเรียนสามารถบอกได้ว่าต้องทำบัตรใหม่เมื่อบัตรหาย
3. นักเรียนสามารถบอกได้ว่าต้องทำบัตรใหม่ เมื่อบัตรหมดอายุคือทำมานาน 6 ปี
4. นักเรียนสามารถบอกได้ว่าต้องทำบัตรใหม่ภายในเวลา 30 วัน ถ้าเกินกำหนดต้อง
ถูกปรับเป็นเงินไม่เกิน 200 บาท

การนำเข้าสู่บทเรียน

ครูสนทนากับนักเรียนถึงผู้ที่มีบัตรประชาชนแล้ว เช่น พ่อ แม่ หรือพี่ ๆ ของนักเรียน
ใครเคยสังเกตและหยิบดูบ้าง ว่าบัตรใบหนึ่งนั้นทำแล้วใช้โคตรลอกไปหรือไม่ ? ไม่ต้องเปลี่ยนเลยหรือ?
เราควรหาคำตอบจากบทเรียนต่อไปนี้

การอ่านบทเรียน

นักเรียนอ่านบทเรียนที่ 10 สัก 15 นาที คำใดเป็นคำยากให้อ่านครูหรือเพื่อนได้

อุปกรณ์

1. บัตรประชาชน
2. บัตรประชาชนปลอม
3. ภาพขยายบัตรประชาชน

การอธิบายและสนทนา

ครูตั้งคำถามเพื่อตรวจสอบความเข้าใจดังต่อไปนี้

- ครู : คนที่มีบัตรประชาชนอยู่แล้ว แม้บัตรยังถืออยู่ก็ต้องไปทำบัตรใหม่เมื่อไร ?
- นักเรียน : เมื่อบัตรหมดอายุ
- ครู : บัตรหมดอายุเมื่อไร ?
- นักเรียน : เมื่อทำมานานประมาณ 6 ปี
- ครู : เราจะทราบได้อย่างไรว่าบัตรหมดอายุ
- นักเรียน : ดูจากก้านหลังของบัตรจะมีบอกไว้ (ครูก็ภาพบัตรประชาชนก้านหลังใหญ่)
- ครู : เชื่อบัตรใหม่ว่า ทำไมจึงกำหนดให้บัตรหมดอายุในเวลา 6 ปี แล้วต้องทำบัตรใหม่?
- นักเรียน : เพราะว่าใบหน้าของคนเราเปลี่ยนไปตามอายุมากขึ้น ดังนั้นเพื่อให้ภาพใบหน้าในบัตรกับใบหน้าตัวจริงจะใกล้เคียงกัน เวลานำไปใช้จะได้มีคนเชื่อว่าเป็นเจ้าของบัตรจริงๆ
- ครู : บัตรประชาชนนี้ถ้าหายไปแล้วหากหาใหม่จะเสียไหมค่า ต้องทำบัตรใหม่
- นักเรียน : เสียหายไ่ม่ค่า ๆ จนขอความสำคัญ ๆ หากหายไป
- (ครูนำบัตรประชาชนปลอมมาทดลองฉีกให้ขาดในขนาดต่าง ๆ กัน เพื่อให้นักเรียนตัดสินใจว่าขาดขนาดใดจึงจะเสียไหมค่า)
- ครู : สาเหตุอีกประการหนึ่งที่ควรทำบัตรใหม่คืออะไร ?
- นักเรียน : คือบัตรหายไ่ม่ทั้งแผ่น
- ครู : ทำไมบัตรหายไ่ม่ทั้งแผ่นต้องทำบัตรใหม่ ?
- นักเรียน : เพราะว่าไม่มีแสดงหรือใช้ในเวลาที่เราจำเป็นต้องการจะดู
- ครู : เขากำหนดไว้ว่าต้องไปทำบัตรภายในเวลานานเท่าไร ?
- นักเรียน : ภายใน 30 วัน

ครู : ถ้าไม่ไปทำในเวลากำหนดจะมีความผิดอย่างไร ?

นักเรียน : จะต้องถูกปรับเป็นเงินไม่เกิน 200 บาท

ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปว่ามีสาเหตุอะไรบางที่ทำให้ทุกคนต้องทำบัตรใหม่

ทำแบบฝึกหัด

นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 10 เสร็จแล้วเฉลยให้นักเรียนทราบทันที

บัตรประชาชนเป็นสิ่งที่เราใช้แสดงว่า เราเป็นคนไทยถูกต้องตามกฎหมาย มีชื่อ นามสกุล
 ว่าจะไร บานอยู่ที่ไหน เมื่อเวลาเกิดทางไปไหนมาไหน เราจึงต้องพกบัตรประชาชนติดตัวอยู่เสมอ
 เมื่อเจ้าหน้าที่ทางราชการ เช่น ตำรวจ ขอ เราจะไปให้เขาตรวจ บางครั้งทางราชการกำลัง
 เขมงวด เช่น กำลังตามจับผู้ร้ายคนหนึ่ง บังเอิญเรามีรูปร่างคล้ายคลึงกับผู้ร้าย ตำรวจสงสัยก็จะ
 จับกุมตัวเราไว้ เราก็เล่าบัตรประชาชนของเราให้ตำรวจดูว่าไม่ใช่คนร้ายคนนั้น ตำรวจก็จะปล่อย
 ตัวเราไป เราไม่ต้องกลัวกรอมไปสถานีตำรวจ

ถึงนั้นกฎหมายจึงบังคับให้ผู้ที่ทำบัตรประชาชนแล้ว ต้องพกบัตรประชาชนติดตัวอยู่เสมอ
 ถ้าไม่มีให้เจ้าหน้าที่ตำรวจจะฟ้องถูกปรับเป็นเงินไม่เกิน 100 บาท

แบบฝึกหัดที่ 11

- นักเรียนคิดว่า ถ้าเธอโตขึ้น จะมีบัตรประชาชนแล้ว จะนำบัตรประชาชนไปไว้ที่ไหน ?
 ก. เก็บไว้ที่นาน ข. ผ่ากมไว้ ค. พกติดตัวเสมอ
- ชาย นหนึ่งมาคนเกี่ยวโดนรถชนจนสลบ เราจะช่วยเหลือเขา เราจะทราบได้อย่างไรว่าเขา
 เป็นใคร อยู่ที่ไหน ไ้เร็วที่สุด ?
 ก. สอดถามหาคนรู้จัก ข. ดูจากบัตรประชาชนในตัวของเขา
 ค. ดูจากเครื่องหมายของรถของเขา
- การพกบัตรประชาชนติดตัว มีประโยชน์อย่างไร ?
 ก. คนร้ายไม่กล้าทำร้ายเรา ข. รถชนแล้วกล้าโดยสารให้ครั้งหนึ่ง
 ค. ให้ตำรวจเมื่อเขาตรวจคนเรา
- ถ้าเราไม่มีบัตรประชาชนให้เจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจ เราจะมีคามนึกอย่างไร ?
 ก. ถูกปรับ 100 บาท ข. ถูกปรับไม่เกิน 100 บาท
 ค. ถูกปรับตั้งแต่ 100 บาทขึ้นไป

ความหมายทั่วไป

ภายหลังที่เรียนจบบทเรียนนี้แล้ว ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจสรุปได้ว่า ผู้มีบัตรประชาชนจะต้องพบกับบัตรประชาชนติดตัวอยู่เสมอ เพื่อใช้แสดงว่า เป็นใคร อยู่ที่ไหน ในเวลาที่จำเป็น เช่น ตำรวจขอตรวจดู ถ้าไม่มีให้เจ้าหน้าที่ตรวจดูจะต้องถูกปรับเป็นเงินไม่เกิน 100 บาท

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

1. ให้นักเรียนสามารถบอกได้ว่าบัตรประชาชนมีประโยชน์ คือใช้แสดงให้เขารู้ว่าเราเป็นคนไทย มีชื่อ นามสกุลว่าอะไร บ้านอยู่ที่ไหน
2. ให้นักเรียนสามารถบอกได้ว่า เราต้องพบกับบัตรประชาชนติดตัวอยู่เสมอ
3. ให้นักเรียนสามารถบอกได้ว่า ถ้าเจ้าหน้าที่ตำรวจขอตรวจดูบัตรประชาชน แล้วเราไม่มีให้ดูจะต้องถูกปรับเป็นเงินไม่เกิน 100 บาท

การนำเข้าสู่บทเรียน

- ครู : ตามกฎหมายบังคับให้คนไทยทุกคนต้องมีบัตรประชาชนใช่หรือไม่ ?
- นักเรียน : ใช่แล้วครับ
- ครู : ถ้าใครไม่ไปพบบัตรประชาชนเมื่ออายุครบ 17 ปีเต็มจะต้องถูกปรับเป็นเงินใช่หรือไม่ ?
- นักเรียน : ใช่แล้วครับ
- ครู : นักเรียนเคยคิดไหมว่า ทำไมทางราชการจึงต้องบังคับให้ผู้ใหญ่ทุกคนมีบัตรประชาชน ?
- นักเรียน : บัตรประชาชนคงจะมีประโยชน์บางอย่าง
- ครู : นักเรียนลองมาช่วยกันคิดถึงประโยชน์ของบัตรประชาชนดูซิว่ามีอะไรบ้าง ?
- (นักเรียนช่วยกันคิดและตอบให้ครูทราบ ครูสรุปแล้วจดลงบนกระดานคำเป็นข้อ ๆ)

ครู : เรายังไม่แน่ว่าเธอจะมาทางไหนคนนี้จะถูกหรือเปล่า ? เราลองมาหาคำตอบที่
เธออยากทราบกันจากบทเรียนที่ 11 นี้

การอ่านบทเรียน

ให้นักเรียนอ่านในใจบทเรียนที่ 11 นานสัก 15 นาที

การอธิบายและสนทนา

ครูตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการซักถามดังต่อไปนี้

ครู : จากการอ่านบทเรียนทำให้เราทราบว่า บัณฑิตประชาชนมีประโยชน์อย่างไร ?

นักเรียน : โช้แสดงให้คนอื่น ๆ เช่น เจาหนาที่ตำรวจ ทราบว่าเราเป็นคนไทยมีชื่อ นามสกุล
ว่าจะไร บานอยู่ที่ไหน เช่น วงศาละ หรือทามวง

ครู : ทำไมเจาหนาที่ตำรวจจึงต้องขอทราบข้อมูลบัณฑิตประชาชน

นักเรียน : เมื่อส่งสัยว่าเราจะเป็นผู้ร้ายหรือเปล่า ? ถ้าเราไม่มีชื่อ นามสกุล เหมือนคนร้าย
ตำรวจจะปล่อยเราไป

ครูอธิบายเพิ่มเติมให้ทราบว่าบัณฑิตประชาชนยังมีประโยชน์อีกมากมาย เช่น การไปติดต่อกับธนาคาร
เพื่อรับเงิน เขาอาจจะถามบัณฑิตประชาชนว่าเรามีชื่อ นามสกุล จริงตามใบเบิกเงินหรือเปล่า หรือการติดต่อกับ
รับเงินธนาคารที่ทำการไปรษณีย์ เขาก็จะขอข้อมูลบัณฑิตประชาชนเพื่อให้ทราบแน่ ๆ ว่าเราเป็นคนรับเงิน
จริง ๆ ตามชื่อในใบธนาคารหรือเปล่า ? นอกจากนี้การไปติดต่อกับราชการงานที่สำคัญ ๆ กับทางราชการ
หรือตามบริษัทต่าง ๆ เขาอาจจะขอข้อมูลบัณฑิตประชาชนเป็นหลักฐานก็ได้ ถ้าเราไม่มีให้เขาดู เขาอาจจะ
ไม่ยอมตกลงตามที่เราร้องการก็ได้

ครูถามต่อไปว่า

ครู : ถ้าเจาหนาที่ตำรวจขอตรวจดูแล้วเราไม่มีให้ดูจะมีความผิดหรือไม่ ?

นักเรียน : มีครับ ต้องถูกปรับเป็นเงินไม่เกิน 100 บาท

ครูสรุปให้เห็นว่านอกจากจะติดต่อกับทางราชการหรือบริษัทต่าง ๆ ไม่ไ้แล้วเราอาจจะต้อง
เสียเงินค่าปรับให้แกตำรวจถึง 100 บาท ถ้าเราไม่มีบัตรประชาชนให้เขาตรวจ ดังนั้นนักเรียนโตขึ้น
จนอายุครบ 17 ปีเต็มแล้วก็ควรไปทำบัตรประชาชนและพกติดตัวอยู่เสมอ ระวังอย่าให้สูญหายไป

ทำแบบฝึกหัด

นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 11 เสร็จแล้วเฉลยให้ทราบกันว่าผิดหรือถูก

นักเรียนเคยสงสัยหรือไม่ว่า พระสงฆ์วัดของเราต้องมีบัตรประชาชนหรือไม่ ?
เราจึงควรจะรู้ว่าบางคนไม่ลงทะเบียนบัตรประชาชน คือ

1. พระสงฆ์ สามเณร นางชี เพราะไม่รับรองจากทางวัดไหนอยู่แล้ว
2. ข้าราชการทุกคน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน เพราะมีบัตรข้าราชการ
3. ผู้พิการ เช่น เกินไม้ไผ่ เป็นใบ้ ตามออกทั้งสองข้าง เพราะไม่มีความจำเป็นที่จะไป
4. ผู้เสียสติเป็นมา เพราะทุกคนไม่รู้เรื่อง เขาไม่มีความคิดความเข้าใจแบบคนปกติ
5. ผู้กตัญญู จึงไม่จำเป็นต้องไป

แบบฝึกหัดที่ 12

1. ทำไมจึงต้องมีข้อยกเว้น ว่าบางคนไม่ลงทะเบียนบัตรประชาชน ?
 - ก. เพราะบางคนเป็นคนดีเชื่อถือได้อยู่แล้ว
 - ข. เพราะบางคนมีบัตรอย่างอื่นใช้แทนได้อยู่แล้ว
 - ค. เพราะบางคนเป็นเจ้าหน้าที่มีอำนาจเหนือประชาชนอยู่แล้ว
2. ผู้พิการ เกินไม้ไผ่ เป็นใบ้ และตามออกทั้งสองข้าง ทำไมจึงไม่ลงทะเบียนบัตรประชาชน ?
 - ก. เขาเป็นคนโง่
 - ข. เขาเป็นคนที่ไม่สมบูรณ์พร้อมทุกอย่าง
 - ค. เขาไม่มีโอกาสที่จะทำอะไรได้เหมือนคนปกติ
3. คนบ้า เสียสติ ทำไมไม่ลงทะเบียนบัตรประชาชน ?
 - ก. เพราะเป็นคนแล้ว
 - ข. เพราะเขาไม่มีความคิดอย่างปกติ
 - ค. เพราะเขาไม่ใช่คนไทยตามกฎหมาย
4. ผู้กตัญญู ทำไมจึงไม่ลงทะเบียนบัตรประชาชน ?
 - ก. เพราะเป็นคนที่ดีถึงขั้นถึงแก่ชีวิต
 - ข. เพราะเขาไม่มีโอกาสเป็นคนดีได้
 - ค. เพราะเขายังไม่มีความจำเป็นที่จะไป

1. ความมุ่งหมายทั่วไป

ภายหลังที่นักเรียนเรียนจบบทเรียนนี้แล้ว จะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจสรุปได้ว่า มีบางคนที่เป็นคนไทย แต่ไม่ทองทำบัตรประชาชน เช่น พระสงฆ์ ข้าราชการ ผู้พิการ คณมา คนคึกคูก

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

1. ให้นักเรียนสามารถบอกได้อย่างน้อย 3 ประการ ว่าบางคนที่ไม่ทองทำบัตรประชาชนมี พระสงฆ์ และนักบวชอื่น ๆ ข้าราชการทุกคน ผู้พิการ คณมา คนคึกคูก

การนำเข้าสู่บทเรียน

ครูทบทวนความรู้เดิมที่เรียนไปแล้ว ว่าบัตรประชาชนคืออะไร มีความสำคัญอย่างไร ทั้งคนไทยทุกคนที่มีอายุตั้งแต่ 17 ปีเพิ่มขึ้นไปแล้วควรมีบัตรประชาชน แต่นักเรียนเคยคิดบ้างไม่ว่า มีบางคนที่เป็นคนไทยที่มีอายุ 17 ปีเพิ่มขึ้นไปไม่ทองมีบัตรประชาชน

ให้นักเรียนลองคิดและสังเกตดูว่ามีใครบ้าง ? ถ้านักเรียนคิดไม่ออกให้แนะแก่นักเรียนที่เป็นลูกศิษย์กว่า เคยสังเกตไหมว่าพระที่วัดท่านทองไปทำบัตรประชาชนหรือมีบัตรประชาชนหรือไม่ ? และเป็นเพราะเหตุอะไรจึงยกเว้นให้ทองอภิปรายหาเหตุผลกันดูแล้วครูสรุปว่า เราจะทราบคำตอบที่ถูกทองและเหตุผลว่าทำไมบางคนจึงไม่ทองมีบัตรประชาชนได้จากบทเรียนทองไปนี้

การอ่านบทเรียน

ให้นักเรียนอ่านบทเรียนที่ 12 สัก 15 นาที

อุปกรณ ภาพบุคคลที่ไม่ต้องมีบัตรประชาชน, ใบสุทธิพระสงฆ์, บัตรราชการ

การอธิบายและซักถาม

ครูให้นักเรียนช่วยกันบอกชีวามีใครบ้างที่ไม่ต้องมีบัตรประชาชน ครูแจกเป็นข้อ ๆ บนกระดานคำ แล้วกรอการศึกษาของบุคคลเหล่านั้นให้นักเรียนดูเพื่อให้เห็นจริง จนนักเรียนเกิดภาพพจน์เข้าใจอย่างถ่องแท้ยิ่งขึ้น

ครูอธิบายซักถามถึงเหตุผลที่บุคคลเหล่านั้นไม่ต้องมีบัตรประชาชนว่าเป็นเพราะอะไร

ครู : พระสงฆ์ สามเณร นางชี หรือนักบวชต่าง ๆ ไม่ต้องมีบัตรประชาชนเพราะอะไร ?

นักเรียน : เพราะว่านักบวชเหล่านั้นมีบัตรที่ทางฝ่ายศาสนา ให้ออกให้อยู่แล้ว ใช้แทนบัตรประชาชนได้ (ครูแสดงใบสุทธิของพระสงฆ์ซึ่งจะมีรูปถ่ายและรายละเอียดเกี่ยวกับพระสงฆ์องค์นั้นๆ ให้นักเรียนดู และอธิบายให้เข้าใจ)

ครู : ข้าราชการ เช่น ครู ทำไมจึงไม่ต้องมีบัตรประชาชน ?

นักเรียน : เพราะวว่าข้าราชการก็มีบัตรของข้าราชการใช้แทนอยู่แล้ว

(ครูแสดงบัตรข้าราชการให้นักเรียนดู และอธิบายรายละเอียดให้นักเรียนทราบ)

ครู : ทำไมคนพิการจึงไม่ต้องมีบัตรประชาชน ?

นักเรียน : เพราะวว่าคนพิการไม่ค่อยได้ไปไหน เช่น คนตาบอด ชาคววน และเป็นใบคนเหล่านี้ทำอะไรไม่ได้เหมือนธรรมดา เขาจึงยกเว้นให้

ครู : ทำไมคนมาจิงไม่ต้องทำบัตรประชาชน

นักเรียน : เพราะวว่าคนมาไม่มีสิทธิหรือความคิดเหมือนคนอื่น ทุกคนก็ไม่มีรูปร่าง

ครู : ทำไมคนติดคุกจึงไม่ต้องทำบัตรประชาชน

นักเรียน : เพราะวว่าคนติดคุกไม่มีอิสรภาพที่จะเดินทางไปมาข้างนอกคุกได้ ต้องอยู่แต่ในคุก จึงไม่มีความจำเป็นของใช้ แต่เมื่อพ้นโทษออกมาจึงจะไม่ทำบัตรประชาชน ถึงแม้คนติดคุกจึงยกเว้น

ในระหว่างที่ซักถามนักเรียนนี้ ครูต้องอธิบายเพิ่มเติมรายละเอียดเพื่อให้นักเรียนเข้าใจยิ่งขึ้น

ว่ามีเวลาเหลือ ครูจึงให้แสดงละครอย่างง่าย ๆ แสดงถึงประโยชน์ของการมีบัตร
ประชาชนพกติดตัวอยู่เสมอ

ตัวแสดง

ประชาชน	2	คน
ตำรวจ	1	คน

ตำรวจออกมา

ตำรวจ : ผมได้รับคำสั่งให้มาจับผู้ร้าย เขาบอกลักษณะและชื่อ นามสกุลมาให้

นักเรียน 1 : (เป็นคนที่มีบัตรประชาชนติดตัวเสมอ ออกมา)

ตำรวจทำท่าสงสัย

ตำรวจ : ขอโทษ คุณมีลักษณะเหมือนผู้ร้ายที่เขาสั่งให้ผมจับ ผมขอจับคุณไปสถานีตำรวจ

นักเรียน 1 : ผมไม่ใช่ผู้ร้าย ผมเป็นชาวไร่ร้อย ไม่เคยทำผิดกฎหมาย

ตำรวจ : ถ้าอย่างนั้นผมขอค้นบัตรประชาชนหน่อยสิ ว่าคุณเชื่อถือกับผู้ร้ายหรือเปล่า

นักเรียน 1 : ผมมี (เอามือล้วงกระเป๋าหยิบกระเป๋าสตางค์ออกมาเป็นบัตรประชาชนออกมาให้ตำรวจดู
ตำรวจรับไปดู พิจารณายู้งานสักครู่หนึ่งก็ส่งคืนให้)

ตำรวจ : ผมคงขอโทษที่เข้าใจผิด ผมค้นบัตรประชาชนแล้ว คุณไม่ใช่ชื่อ นามสกุลก็กับผู้ร้าย
คุณไปไต่ถาม"

นักเรียนคนที่ 1 ทำท่าดีใจที่ถูกตำรวจปล่อยตัว กล่าวขอบคุณตำรวจแล้วรีบไป
นักเรียนคนที่ 2 ออกมา (ไม่มีบัตรประชาชน)

ตำรวจทำท่าสงสัย

ตำรวจ : ผมสงสัยว่าคุณจะเป็นคนร้าย ตามที่เจ้านายเขาสั่งให้จับ ผมขอจับคุณไปสถานีตำรวจ

นักเรียน 2 : ผมไม่ใช่ผู้ร้าย ผมเป็นชาวไร่ร้อยอยู่คนเดียว

ตำรวจ : ผมขอค้นบัตรประชาชนหน่อยสิ เมื่อสักครู่ผมก็ปล่อยไปหนึ่งคนแล้ว เขามีบัตร
ประชาชนให้ผมดูแล้วไม่ใช่ชื่อ นามสกุลก็กับผู้ร้าย ผมก็เลยปล่อยไป (นักเรียน
คนที่ 2 เอามือล้วงกระเป๋าคนหาบัตรประชาชน ปรากฏว่าไม่มี ทำท่าทงเสียใจ และ
กล่าวตำรวจ พูดเสียงสั่น ๆ)

นักเรียน 2 : ผมไม่ไ้เฒามา แต่ผมไม่ไ้เฒารายหรือครับ

ตำรวจ : แ่คุณสั้ลักษณะเหมือนกับเฒาราย และคุณก็ไ้มีบัตรประชาชนที่แสดงว่าคุณไ้เฒาไ้คนเียวกับเฒาราย จึงนั้นคุณคงไปสถานีตำรวจ ไ้ผมสอบสวนก่อน ถ้าไ้ผมจะปล่อยกลับมาน

นักเรียน 2 : นี่เฒะ โทษของการไ้พบกับตรประชาชนคักั่ว จึงคงถูกจับไปสถานีตำรวจเสียเวลา เสียเงินทอง และเสียชื่อเสียงเสียควย ทยไปผมคงพกคักั่วเสมอ (ตำรวจและนักเรียนคนที่ 2 ก็เ่เินเข้าไป) จบเรื่อง

ทำแบบฝึกหัด

นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 12 เสร้จแล้วเฉลยให้ทราบผลทันที

บทที่ 13

จากการที่เราเรียนเรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวันมาทั้งหมดนี้ เราอาจพอสรุปรวมกัน
ได้ดังนี้

1. ทุกคนต้องทำตามกฎหมายกำหนด คือ
 - ก. การแจ้งเกิด กระทำภายใน 15 วัน
 - ข. การแจ้งตาย กระทำภายใน 24 ชั่วโมง
 - ค. การทำบัตรประชาชน เมื่ออายุครบ 17 ปีเต็มภายใน 60 วัน
 - ง. การทำบัตรประชาชนใหม่ กระทำภายใน 30 วัน
2. ถ้าทุกคนไม่ทำตามกำหนด จะถูกลงโทษคือ
 - ก. การแจ้งเกิด, การแจ้งตาย, การทำบัตรประชาชนใหม่ ถูกปรับเหมือนกัน คือไม่เกิน 200 บาท
 - ข. การทำบัตรประชาชนเมื่ออายุครบ 17 ปีเต็ม ถูกปรับไม่เกิน 500 บาท
3. ทุก ๆ คนควรปฏิบัติตามกฎหมายในทันทีที่มีเหตุการณ์เกิดขึ้น เช่น คนเกิด, คนตาย ฯลฯ ทั้งนี้เพื่อผลประโยชน์ของเราเอง และจะได้ไม่เกิดครอนายหลัง เราจึงไม่ควรผลัดเวลาควยความไม่สนใจไปเรื่อย ๆ จนเลยกำหนดของกฎหมาย เราเป็นประชาชนที่ดีควรทำตามกฎหมาย

แบบฝึกหัดที่ 13

จงเอาตัวเลขของข้อความทางขวามือที่มีความหมายตรงกัน มาใส่หน้าข้อความทางซ้ายมือ

ก. การแจ้งเกิดกระทำภายใน	1. เป็นเงินไม่เกิน 500 บาท
ข. การแจ้งตาย กระทำภายใน	2. 30 วัน
ค. การทำบัตรประชาชนเมื่ออายุครบ 17 ปี	3. เป็นเงินไม่เกิน 200 บาท

ง.	การทำบัตรประชาชนใหม่ภายใน	4	24 ชั่วโมง
จ.	การถูกปรับในการแจ้งตาย	5.	เป็นเงินไม่เกิน 200 บาท
ฉ.	การถูกปรับในการทำบัตร
ประชาชนเมื่ออายุครบ	6.	15 วัน
		7.	60 วัน
	17 ปี		
ช.	การถูกปรับในการแจ้งเกิด		

ความมุ่งหมายทั่วไป

ภายหลังที่เรียนจบบทเรียนนี้แล้ว ก็จะเกิดความรู้ความเข้าใจสรุปได้ว่า คนไทยทุกคน มีหน้าที่ต้องทำตามกฎหมาย เพื่อผลประโยชน์ของตนเอง และจะได้ไม่เดือดร้อนภายหลัง เป็นบทเรียน ที่พบทวนและสรุปของ เรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวันทั้งหมด

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

1. ให้นักเรียนสามารถบอกได้ว่า การแจ้งเกิด, การแจ้งตาย, การทำบัตรประชาชน เมื่ออายุครบ 17 ปีเต็ม, และการทำบัตรประชาชนใหม่ เหล่านี้ต้องกระทำภายในกำหนดเวลา เท่าไร และถ้าไม่ทำตามกำหนดจะต้องถูกรับเป็นเงินเท่าไร

การนำเข้าสู่บทเรียน

ครูทบทวนความรู้ของนักเรียนโดยซักถามเนื้อหาของบทเรียนที่เรียนไปแล้ว เช่น การแจ้งเกิด, การแจ้งตาย, การทำบัตรประชาชนเมื่ออายุครบ 17 ปีเต็ม และการทำบัตรประชาชนใหม่ แล้ว จดลงบนกระดานดำ

การอ่านบทเรียน

ให้นักเรียนอ่านบทเรียน แล้วเทียบกันดูกับที่เขียนไว้บนกระดานดำว่าตรงกันหรือไม่ ?

กิจกรรมเสริมบทเรียน

ให้นักเรียนเขียนเรียงความเรื่องการเรียน เรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวันมีประโยชน์ อย่างไร ? ให้เขียนตามความคิดเห็นของนักเรียนแต่ละคนโดยเสรี

ทำแบบฝึกหัด

ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 13 เป็นการสรุปบทเรียนทั้งหมด แล้วจึงช่วยกันเฉลย

๒๕๕๑
คณะกรรมการทดสอบเครื่องพิมพ์และเครื่องทดสอบ

ตาราง 12 คะแนนการทดสอบครึ่งหนึ่งและครึ่งที่สอง

ลำดับ	X_1	X_2	D	D^2
1	8	13	5	25
2	14	16	2	4
3	8	12	4	16
4	11	17	6	36
5	16	24	8	64
6	14	7	-7	49
7	13	22	9	81
8	12	29	17	289
9	13	18	5	25
10	16	21	5	25
11	14	24	10	100
12	8	13	5	25
13	14	9	-5	25
14	15	27	12	144
15	15	11	-4	16
16	12	17	5	25
17	14	14	-	-
18	7	14	7	49
19	24	27	3	9
20	13	19	6	36

ตาราง 12 (ต่อ)

เลขที่	X_1	X_2	D	D^2
21	22	30	8	64
22	14	15	1	1
23	13	22	9	81
24	16	24	8	64
25	16	24	8	64
26	12	27	15	225
27	14	13	-1	1
28	8	19	11	121
29	9	25	16	256
30	18	31	13	169
31	11	22	11	121
32	19	24	5	25
33	18	32	14	196
34	17	16	-1	1
35	21	27	6	36
36	13	20	7	49
37	4	18	14	196
38	10	14	4	16
39	13	28	15	225
40	12	20	8	64

ตาราง 12 (ต่อ)

เลขที่	X_1	X_2	D	D^2
41	9	19	10	100
42	12	11	-1	1
43	6	7	1	1
44	21	27	6	36
45	10	25	15	225
46	29	33	4	16
47	24	31	7	49
48	19	24	5	25
49	20	27	7	49
50	24	10	-14	196
51	16	26	10	100
52	10	16	6	36
53	11	16	5	25
54	14	19	5	25
55	17	27	10	100
56	22	18	-4	16

แบบสอบถามการประเมินผลชุดการสอน

เรียน ท่านศึกษานิเทศก์และคุณครูที่นับถือ

เนื่องด้วยกระผมได้สร้างชุดการสอนขึ้นมีจำนวน 20 บท บทละ 1 ชั่วโมง
เพื่อใช้ในการสอนวิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชุดการสอนนี้ประกอบไปด้วย บทเรียน
แบบฝึกหัด คู่มือครู และอุปกรณ์ โดยมีจุดมุ่งหมายให้เหมาะสมกับระดับวัยของเด็ก และ
สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่นชนบทจังหวัดกาญจนบุรี จนสามารถนำไปใช้ในวิถีชีวิตประจำวันได้

ดังนั้นจึงขอความกรุณาจากท่านได้อ่านและพิจารณาชุดการสอนแล้วนำเอาความ
คิดเห็นมาตอบลงในแบบสอบถาม โดยแบ่งเป็นตอน ๆ ดังนี้

1. เรื่องคนไทยมีหลายเชื้อชาติ ตั้งแต่บทที่ 1 - 7
2. เรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน เรื่องการแจ้งการเกิด ตั้งแต่
บทที่ 1 - 3
3. เรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน เรื่องการแจ้งการตาย ตั้งแต่
บทที่ 4 - 6
4. เรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน เรื่องการทำบัตรประชาชนและสรุป
ตั้งแต่บทที่ 5 - 13

ซึ่งในแต่ละตอนก็ตอบลงในแบบสอบถามชุดหนึ่ง ทั้งนี้ท่านจะต้องตอบแบบสอบถาม
4 ชุด ซึ่งผลจากการตอบและเสนอแนะของท่านจะเป็นประโยชน์ในการนำมาปรับปรุง
ชุดการสอนให้เหมาะสมตามจุดมุ่งหมายดังกล่าวมาเดิรมากยิ่งขึ้นอีกต่อไป

ด้วยความนับถือ

(นายสุนทร จันทรศรี)

นิสิตปริญญาโทประถมศึกษาปีที่ 2

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เรื่อง

บทที่

ก. แบบเรียน

1. เนื้อหา

1.1 เหมาะสมกับระดับวัยของเด็ก

1.2 เหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น

1.3 สามารถนำไปใช้ได้

น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	ค่อนข้างมาก	มากที่สุด

2. ภาษา

2.1 คำศัพท์

2.2 สำนวน - ประโยค

น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	ค่อนข้างมาก	มากที่สุด

3. แบบฝึกหัด

3.1 ครอบคลุมเนื้อหาของบทเรียน

3.2 ความเหมาะสมกับระดับวัย
ของเด็ก

น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	ค่อนข้างมาก	มากที่สุด

ข. คู่มือครู

1. คำอธิบายวิธีสอน

1.1 ครูสามารถเข้าใจได้

น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	ค่อนข้างมาก	มากที่สุด

2. กิจกรรม

- 2.1 เหมาะสมกับระดับวัยของเด็ก
- 2.2 เหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น
- 2.3 สามารถนำไปปฏิบัติในการสอน

น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด

3. อุปกรณ์

- 3.1 เหมาะสมกับเนื้อหาและ
กิจกรรม
- 3.2 มีจำนวน

น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด

ข้อเสนอแนะและวิจารณ์

แบบทดสอบ วิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ เรื่องคนไทยมีหลายเชื้อชาติ
กำลัง จงอ่านคำถามต่อไปนี้แล้วนำไปตอบลงในกระดาษคำตอบ

.....
๑. ผู้สร้างวัดโพธิ์ เกศทำประโยชน์อะไรให้คนไทยสมัยโบราณ ?

ก. สร้างบุญให้คนไทย

ข. ทำความดีให้คนไทย

ค. สร้างเป็นใหญ่ให้กองทัพไทย

ง. สร้างถนนให้เมืองไทย

๒. คนไทยทุกวันนี้ เป็นอย่างไร ?

ก. เป็นเชื้อชาติไทยแท้ๆ

ข. มีหลายเชื้อชาติปนกัน

ค. แบ่งเป็นคนไทยบาง คนต่างชาติบาง แยกกันอยู่

ง. มีคนไทยแท้ๆ และคนต่างชาติรวมกันอยู่

๓. ทำไมคนต่างชาติที่เข้ามาอยู่เมืองไทยสมัยโบราณ จึงรักเมืองไทย ?

ก. เพราะคนไทยใจง่ายชอบตามใจคนอื่น

ข. เพราะคนไทยใจดี ช่วยเหลือคนอื่น

ค. เพราะคนไทยใจ รัไมเหาทั้เขา

ง. เพราะคนไทยพยายามขาย ใจราย

๔. ทำไมคนต่างชาติที่เข้ามาอยู่เมืองไทย จึงกลายเป็นคนไทยใจง่าย ?

ก. เพราะถูกคนไทยบังคับ

ข. เพราะเขาชอบตามอย่างคนไทย

ค. เพราะเขาเห็นว่าคนไทยใจดี มีประเพณีที่ดีทำตาม

ง. เพราะเขาถูกบังคับมาจากเมืองของเขา

๕. การที่คนต่างชาติกลายเป็นคนไทยใจง่าย มีประโยชน์อย่างไร ?

ก. ทำให้มีคนไทยมากขึ้น

ข. เราจะได้ไม่แตกแยกกัน

ค. ทำให้คนไทยใจง่าย

ง. ทำให้คนไทยมีนิสัยไม่ดี

๖. เราควรปฏิบัติกับคนไทยด้วยกัน แม้จะมีเชื้อชาติอื่นๆอย่างไร ?

- ก. แบ่งแยกตามเชื้อชาติเกิดของเขา
- ข. แบ่งแยกตามความพอใจของเรา
- ค. รวมเป็นพวกเดียวกันหมด ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- ง. รวมเป็นพวกเดียวกันบาง ไม่รวมบาง

๗. เราควรกระทำกับคนต่างประเทศที่อยู่ในประเทศไทยอย่างไร ?

- ก. รังเกียจว่าเขาเป็นคนชาติอื่น
- ข. ไม่รังเกียจแต่ไม่สนใจ
- ค. กระทำที่ต่อเขาเหมือนคนไทยอื่นๆ
- ง. ยกย่องบูชาเขา ถือว่าเขาเจริญกว่าเรา

๘. เราสามารถแบ่งแยกคนต่างประเทศที่เป็นคนไทยแล้วได้อย่างไร ?

- ก. พวกที่เขามานานแล้ว และพวกที่เพิ่งเข้ามา
- ข. พวกที่เขามานานแล้วจนกลายเป็นคนไทย และพวกที่เพิ่งเข้ามา
- ค. พวกที่เขามานานแล้วแต่ยังไม่เป็นคนไทย และพวกที่เพิ่งเข้ามา
- ง. พวกที่เขามานานแล้ว และพวกที่เพิ่ง เข้ามานั้นเป็นคนไทยแล้ว

๙. คนต่างประเทศที่เขามายู่เมืองไทย ร่ำรวยไถ่รวดเร็วเพราะอะไร ?

- ก. เพราะเขามีโชคดีมาก
- ข. เพราะขยันทำงานหาเงิน แต่ไม่รู้จักเก็บเงิน
- ค. เพราะขยันทำงานหาเงิน และรู้จักเก็บเงิน
- ง. เพราะรู้จักวิธีการโกงต่างๆ

๑๐. คนไทยสมัยก่อน เป็นคนมีนิสัยอย่างไร ?

- ก. เห็นแก่ตัว ไม่ยอมแบ่งให้คนอื่น
- ข. เห็นแก่ส่วนรวม แต่ใจง่าย
- ค. นิสัยใจคอกว้างขวาง ไม่รังเกียจผู้อื่น
- ง. นิสัยใจคอคนมักเลว ชอบเบียดเบียนผู้อื่น

๑๑. ในสมัยก่อน คนไทยมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับคนชาติใดมากที่สุด ?

- ก. คนไทยกับคนฝรั่ง
- ข. คนไทยกับคนจีน
- ค. คนไทยกับคนแขก
- ง. คนไทยกับคนญวน

๑๒. เราจะสังเกตเห็นได้อย่างไรว่า คนไทยมีหลายเชื้อชาติ ?

- ก. คนไทยมีนิสัยต่างๆกัน ไม่เหมือนกัน
- ข. คนไทยมีรูปร่าง และผิวก็สีต่างๆกัน
- ค. คนไทยมีความรูปร่างกัน ไม่เท่ากัน
- ง. คนไทยนับถือศาสนาต่างกัน

๑๓. จากการเรียนเรื่องคนไทยมีหลายเชื้อชาติ ทำให้นักเรียนได้คิดอย่างไร ?

- ก. ประเทศต่างๆไม่มีเชื้อชาติโดยบริสุทธิ์
- ข. ประเทศต่างๆเจริญก้าวหน้ามาก
- ค. ประเทศต่างๆไม่ชนกันเลย
- ง. ประเทศต่างๆไม่สนใจประเทศอื่นๆ

๑๔. คนไทยไม่ว่าเดิมเขาจะมีเชื้อชาติอะไรก็ตาม เราควรถือว่าเดิมนี้นี้เขาเป็นอย่างไร ?

- ก. เป็นคนเชื้อชาติเดิมไม่เปลี่ยนแปลง
- ข. เป็นคนลูกครึ่งระหว่างคนไทยกับเชื้อชาติเดิมของเขา
- ค. เป็นคนไทยหมดแล้วทุกอย่าง
- ง. ยังไม่เป็นคนไทย

๑๕. คนไทยทุกคนควรทำตนอย่างไร จึงจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศมากที่สุด ?

- ก. พยายามเรียนหนังสือ จะได้เป็นเจ้านายเหมือนคนอื่น
- ข. แข่งกันทำมาหากิน ให้ร่ำรวยมากๆ
- ค. พยายามหาเพื่อนใหม่พวกของตนมากที่สุด
- ง. รักใคร่ช่วยเหลือกัน เป็นเพื่อนกันทุกคน

๑๖. เมื่อเราพบคนต่างประเทศ เราควรรู้สึกอย่างไร ?

- ก. เขาเป็นคนธรรมดาคนหนึ่ง เหมือนคนไทย
- ข. เขาเป็นคนพิเศษเหนือกว่าคนไทย
- ค. เขาเป็นคนชาติอื่น เราจึงไม่ชมเขา
- ง. เขาเป็นคนแปลกหน้า เราควรเกลียดเขา

๑๗. เมื่อเราเห็นคนไทยอื่นๆ ที่มีประเพณีหรือทำอะไรไม่เหมือนกับเรา เราควรรู้สึกอย่างไร ?

- ก. เขาทำอะไรไม่ถูกต้อง
- ข. เราควรทำตามความเชื่อและประเพณีของเขาได้
- ค. เขาฉลาดกว่าเรา จึงทำได้ดีกว่าเรา
- ง. เราควรทำตามเขาบ้าง ถ้าไม่เชื่อก็ต้องบังคับ

ทั้งข้อ ๑๘ จนถึงข้อ ๓๕ เป็นคำถามของ เรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน

๑๘. เมื่อมีอายุครบ ๑๗ ปี เราต้องไปทำบัตรประชาชนภายในเวลานานเท่าไร ?

ก. ๒๐ วัน

ข. ๓๐ วัน

ค. ๔๐ วัน

ง. ๖๐ วัน

๑๙. ทำไมเมื่อมีภรรยาเกิด จึงต้องไปแจ้งต่อทางราชการ ?

ก. เพื่อจะได้ไม่ต้องถูกปรับเสียเงิน

ข. เพื่อจะได้ใบสูติบัตร และมีชื่อในทะเบียนบ้าน

ค. เพื่อจะได้ทำให้เด็กเกิดโตเป็นคนดี

ง. เพื่อจะได้เดินทางไปไหนมาไหนได้

๒๐. ทำไมเมื่อมีภรรยาตาย จึงต้องไปแจ้งต่อทางราชการ ?

ก. เพื่อทางราชการจะได้รับทราบ

ข. เพื่อทางราชการจะได้รับทราบและออกใบมรณบัตรให้

ค. เพื่อจะได้ใบมรณบัตรและถ้ามีศพออกจากทะเบียนบ้าน

ง. เพื่อทางราชการจะได้ไม่จับตัวเจ้าของบ้านไปติดคุก

๒๑. ทำไมเมื่ออายุครบ ๑๗ ปี จึงต้องไปทำบัตรประชาชน ?

ก. เพื่อจะได้ไม่ต้องไปทำนิติกฎหมาย

ข. เพื่อจะได้มีบัตรไว้แสดงว่าเป็นคนไทย

ค. เพื่อจะได้เป็นคนไทยถูกต้องตามกฎหมาย

ง. เพื่อจะได้มีบัตรไว้แสดงว่าเป็นคนไทย ชื่อ นามสกุล อย่างไร

๒๒. ใบสูติบัตรมีประโยชน์นำไปใช้ใดเมื่อไร ?

ก. เมื่อเวลาขึ้นรถยนต์โดยสาร

ข. เมื่อเวลาเดินทางไปไหนมาไหน

ค. เมื่อเวลาเด็กเขาเรียนชั้น ป. ๑

ง. เมื่อเวลาไปหากำนัที่บ้านของเขา

๒๓. ทำไมเมื่อมีภรรยาตาย จึงต้องไปแจ้งต่อทางราชการ ?

ก. เพื่อจะได้ไม่ต้องไปทำนิติกฎหมาย

ข. เพื่อจะได้มีบัตรไว้แสดงว่าเป็นคนไทย ชื่อ นามสกุล อย่างไร

๒๓. เมื่อมีคน เกิดหรือคนตายภายในบ้าน เจ้าของบ้านควรทำอย่างไร ?

- ก. รีบไปแจ้งทันทีไม่ว่างานของตนจะเสียหาย
- ข. รีบไปแจ้งทันทีเมื่อมีโอกาส โดยไม่เกิ่นที่กฎหมายกำหนด
- ค. ไม่ต้องรีบไปแจ้ง เพราะรู้กำหนดเวลาของกฎหมายอยู่แล้ว
- ง. ไปแจ้ง เมื่อไรก็ได้ เพราะรู้จักกับกำนันดี

๒๔. บัณฑิตประชาชนมีประโยชน์นำไปใช้ใดเมื่อไร ?

- ก. เมื่อพบเจ้าหน้าที่อำเภอหรือตำรวจ
- ข. เมื่อเจ้าหน้าที่อำเภอหรือตำรวจขอตรวจดู
- ค. เมื่อขึ้นรถยนต์โดยสาร เพื่อลดค่าโดยสาร
- ง. เมื่อไปซื้อสิ่งของตามร้านค้า

๒๕. เมื่อเราไปแจ้ง เกิดที่บ้านของกำนัน เราควรทำอย่างไร ?

- ก. ปลอบใจกำนัน เขียนตามใจชอบ
- ข. ให้กำนันเขียนโดยเราไม่ต้องดูว่าเขียนถูกหรือไม่
- ค. คอยดูว่ากำนันเขียนถูกหรือไม่ ถ้าผิดจะโต้แย้ง
- ง. คอยดูว่ากำนันอย่าให้เขียนผิด

๒๖. คนเราทุกคนควรมีสิ่งใดนอกเหนือจากอื่น ?

- ก. การทำบัตรประชาชนของตัวเอง
- ข. การแจ้ง เกิดของตัวเอง
- ค. การแจ้งตายของตัวเอง
- ง. การบวช เป็นพระของตัวเอง

๒๗. คนเราทุกคนจะควรมีสิ่งใดเป็นอันควมสองรองลงมา ?

- ก. การทำบัตรประชาชนของตัวเอง
- ข. การแจ้ง เกิดของตัวเอง
- ค. การแจ้งตายของตัวเอง
- ง. การบวช เป็นพระของตัวเอง

๒๘. คนเราทุกคนจะควรมีสิ่งใดเป็นอันควมสุดท้าย ?

- ก. การทำบัตรประชาชนของตัวเอง
- ข. การแจ้ง เกิดของตัวเอง
- ค. การแจ้งตายของตัวเอง
- ง. การบวช เป็นพระของตัวเอง

๒๙. จากการ เรียน เรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน ทำให้นักเรียนคิดว่าอย่างไร ?

- ก. ทุกคนควรทำตามใจตนเองทันที
- ข. ทุกคนควรทำตามที่กำหนดทันที
- ค. ทุกคนควรทำตามกฎหมายกำหนดไว้ทันที
- ง. ทุกคนควรเพื่อไม่ให้ตำรวจจับโทษทันที

๓๐. จากการ เรียน เรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน ทำให้นักเรียนคิดว่ากฏนั้นควร เป็นอย่างไร ?

- ก. ไม่รุนแรงสักเลยก็ได้
- ข. รุนแรงสัก เล็กน้อย
- ค. รุนแรงสักพออ่านออกเขียนได้
- ง. รุนแรงสักสามารถอ่าน เขียนได้ถูกต้อง

๓๑. จากการ เรียน เรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน ทำให้นักเรียนคิดว่าบัตรประชาชน -
- เป็นสิ่งจำเป็นหรือไม่ ?

- ก. ไม่จำเป็นเลย ไม่มีก็ได้
- ข. จำเป็นบ้างและไม่จำเป็นบ้าง
- ค. จำเป็นเพราะจะเก็บติดตัวไว้
- ง. จำเป็นเพราะจะไต่สวนใคร เป็นใคร

๓๒. คนที่ทำตามกฎหมายโดยเรียบร้อย ตรงเวลา นักเรียนรู้สึกอย่างไร ?

- ก. เป็นคนดี จะไม่มีปัญหายุ่งยาก ควรทำตาม
- ข. เป็นคนตาขาว เกรงกลัวไม่เขาเรื่อง
- ค. เป็นคนโง่ ไม่รู้จักหาทางหลบเลี่ยง
- ง. เป็นคนไม่รู้จักกับกฏนั้น หรือตำรวจจึงกลัวถูกจับ

๓๓. นักเรียนชอบคนแบบใดมากที่สุด ?

- ก. คนที่เป็น เพื่อนฝูงกับตำรวจ หรืออำเภอนหน้าฝึกกฎหมายได้
- ข. คนที่ไม่รู้จักกับตำรวจหรืออำเภอยะ
- ค. คนที่ทำตามกฎหมายกำหนดไว้โดยไม่ยกเว้นว่า เป็นพวกกัน
- ง. คนที่เกลียดตำรวจหรือพวกอำเภอยะ

๓๔. นักเรียนชอบก้านั้น ค่ำรวจ หรืออำเภอ แบบใดมากที่สุด ?

- ก. สนับสนุนกับคนร่ำรวจ เป็นอย่างมาก
- ข. ชอบพอและช่วย เหลือทุกคนไม่ว่าคนจนหรือคนร่ำรว
- ค. ชอบพอกับคนจน เท่านั้น เกือบทุกคนร่ำรว
- ง. ใครขึ้นไปคิดคดอันที่ทำงานก็คว่ำเอาตามใจชอบ

๓๕. ในฐานะที่นักเรียน เป็นคนไทยคนหนึ่ง นักเรียนจะทำอย่างไรจึงจะดีที่สุด ?

- ก. เราจะทำอย่างไรก็ได้ตามใจชอบ
- ข. เราก็ระวังไม่ให้ค่ำรวจับเราได้
- ค. เราทำตามที่ถูกหมายกำหนดไว้บ้าง ไม่ทำตามบ้าง
- ง. เราทำตามที่ถูกหมายไว้พื้นที่ และตลอดเวลา

กำหนด

.....
ขอให้เธอจงโชคดี